

Jenesis

Mmalite ihe niile

¹ Na mmalite Chineke kere eluigwe na ụwa.

² Ụwa bụ ihe na-enweghị ụdịdị ọbụla, burụkwa ihe togboro n'efu. Ọchịchiri gbara n'elu ogbu mmiri dị omimi. Mmuo nke Chineke na-erughari n'elu ogbu mmiri ahụ.

³ Mgbe ahụ Chineke kwuru si, “Ka ihè dị,” ihè dīkwara.

⁴ Chineke hụrụ na ihè ahụ mara mma. Ọ kpara oke n'etiti ihè na ọchịchiri.

⁵ Chineke kpọrọ ihè ahụ Ehihie, kpọọ ọchịchiri ahụ Abali. Uhuruchi dị, ụtutu dīkwa. Ọ bụrụ ụbọchị nke mbụ.

⁶ Chineke kwukwara si, “Ka mbara pụta nke ga-ekewapụ mmiri dị n'elu mbara ahụ site na mmiri nke dị n'okpuru mbara ahụ”

⁷ Ya mere, Chineke mere mbara, kewapụ mmiri dị n'okpuru mbara ahụ site na mmiri nke dị n'elu mbara ahụ. Ọ sikwa otu a dīrị.

⁸ Mbara ahụ ka Chineke kpọrọ mbara eluigwe. Uhuruchi dị, ụtutu dīkwa. Ọ bụrụ ụbọchị nke abuo.

⁹ Chineke kwuru si, “Ka mmiri dị n'okpuru mbara eluigwe chikota onwe ha onụ n'otu ebe, ka ala akoro pụta.” Ọ sikwa otu a dīrị.

10 Chineke kpọrọ ala akọrọ ahụ “ala,” kpọọ mmiri ahụ chikọtara onwe ha ọnụ “osimiri.” Chineke lere anya hụ na ha dị mma.

11 Chineke kwuru si, “Ka ala pupụta ahịhia ndụ dị iche iche: ahịhia na-amiputa mkpuru, na osisi dị n’elu ala nke na-amiputa mkpuru, nke mkpuru ọkuku ya dị n’ime ya, dika ụdidi ha dị iche iche si dị.” O sikwa otu a diri.

12 Ala puputara ahịhia ndụ dị iche iche: ahịhia na-amiputa mkpuru dika ụdidi ha si dị, na osisi na-amiputa mkpuru, nke mkpuru ọkuku ya dị n’ime ya, dika ụdidi ha si dị. Chineke lere anya hụ na ọ dị mma.

13 Uhuruchi di, ututu dikwa. O buru ubochi nke ato.

14 Chineke kwuru si, “Ka ihè nke na-enye ihè diri na mbara eluigwe, ikewapu ehie site n’abali. Ka ha buru ihe ama igosi oge di iche iche, ubochi di iche iche, na afo di iche iche.

15 Ka ha buru ihè na mbara eluigwe inye ihè n’elu uwa.” O si otu a diri.

16 Chineke mere ihè ukwu abuo, nke kacha idi ukwu ka o buru nke ga-achi ehie, ma nke di nta ka o buru nke ga-achi abali. O mekwara kpakpando di iche iche.

17 Chineke debere ha na mbara eluigwe inye ihè n’uwa,

18 ichi ehie na abali na ikpa oke n’etiti ihè na ochichi. Chineke lere anya hụ na ọ dị mma.

19 Uhuruchi di, ututu dikwa. O buru ubochi nke ano.

20 Chineke kwuru si, “Ka mmiri juputa n’ihe ndi na-eku ume, ka umu anu ufe feharikwa n’elu uwa, ma n’elu mbara igwe.”

21 Ya mere Chineke kere anu ukwu niile bi na mmiri, na anu niile nwere ndu bi na mmiri, na udi ihe obula nwere ndu na-akpughari akpughari ndi juputara na mmiri, dika udididi ha si di, na anu ufe niile dika udididi ha si di. Chineke lere anya hu na o di mma.

22 Chineke goziri ha, si ha, “Mubaanu, dikwanu ukwu n’onuogugu, juputanu osimiri niile. Ka anu ufe dikwa ukwu n’onuogugu n’elu uwa.”

23 Uhuruchi di, ututu dikwa. O buru ubochi nke ise.

24 Chineke kwuru si, “Ka ala weputa umu anu di iche iche nwere ndu dika udididi ha si di: anu ulo, anu na-akpughari n’ala, na anu ohia, nke obula dika udididi ya si di.” O si otu a diri.

25 Chineke mere umu anu ohia, dika udididi ha si di, mee anu ulo, dika udididi ha si di, na anu niile nwere ndu nke na-akpughari n’ala dika udididi ha si di. Chineke lere anya hu na o di mma.

26 Mgbe ahụ, Chineke kwuru si, “Ka anyi mee mmadu n’oyiyi anyi, dika udididi anyi si di, ka ha chia azu niile nke osimiri, na anu ufe niile nke eluigwe, na anu ulo niile, na anu ohia niile, na ihe niile e kere eke nwere ndu nke na-akpu akpu n’ala.”

27 Ya mere, Chineke kere mmadu n’oyiyi nke ya, n’oyiyi Chineke ka o kere ha, nwoke na nwanyi ka o kere ha.

28 Chineke ɡoziri ha si ha, “Mianu mkpuru, mubaanu, juputanu n’uwa, meenu ka ihe niile diri n’okpuru unu. Chianu azu niile nke osimiri na anu ufe niile nke eluigwe na ihe niile e kere di ndu nke na-akpughari akpughari n’ala.”

29 Mgbe ahụ, Chineke siri “Enyela m unu ahijia ubi niile na-amị mkpuru di n’elu uwa, na osisi obula miri mkpuru, nke mkpuru okuku ya di n’ime ha, ka ha buru ihe oriri gi.

30 Ma umu anumanu niile na anu ufe niile, na anu niile e kere eke na-akpughari akpughari n’ala, anu obula nwere ndu n’ime ha ka m na-enye ahijia ndu niile ka o buru ihe oriri ha.”

31 Chineke leghariri anya n’ihe o kere, hu na o di ezi mma. Uhuruchi di, ututu dikwa. O buru ubochi nke isii.

2

1 Otu a ka e si ruzuo oru ike eluigwe na uwa na ihe niile di n’ime ha.

2 N’ubochi nke asaa, Chineke kwusiri oru ya nke o na-aru, o zukwara ike site n’oru ya niile.

3 Chineke goziri ubochi nke asaa ahụ mee ya ka o buru ubochi di nsọ, n’ihi na o bu n’ubochi ahụ ka o zuru ike site n’oru nke ike ihe niile.

Adam na Iiv

4 Nke a bu akuko banyere usoro okike eluigwe na uwa mgbe e kere ha, n’ubochi ahụ mgbe ONYENWE ANYI Chineke kere eluigwe na uwa.

⁵ Ahihia ọbụla epupụtabeghi n'ọhia, o nwekwaghi ihe ubi ọbụla sitere n'ala pupụta, n'ihia na ONYENWE ANYI Chineke ezitebeghi mmiri ozuzo n'elu ụwa, o nwekwaghi mmadu ọbụla nọ na-arụ ọrụ ubi,

⁶ ma mmiri si n'ala na-asọpụta na-asọ n'elu ala niile.

⁷ ONYENWE ANYI Chineke kpuru mmadu site n'aja nke ala, kunye ya ume ndu n'imi ya, nke mere ka mmadu ghoọ ihe di ndu.

⁸ ONYENWE ANYI Chineke kuru ubi a gbara ogige n'akuku ọwụwa anyanwu, n'Iden. O tinyere mmadu ahụ ọ kpuru n'ime ubi a.

⁹ ONYENWE ANYI Chineke mere ka osisi di iche iche si n'ala pupụta, osisi ndi di mma ile anya na nke dikwa mma iri eri. N'etiti ogige a, e nwere osisi na-enye ndu, na osisi nke imata ihe oma na ihe ojuo.

¹⁰ E nwere iyi si n'Iden na-asọpụta na-asobanye n'ime ogige ahụ ime ka ala ahụ nwee mmiri. Site n'ebe ahụ, iyi a kewara nwee ngalaba anọ.

¹¹ Aha ngalaba nke mbu bu Paishon. O sooro ogologo gafee ala niile nke Havila, ebe a na-enweta olaedo.

¹² (Olaedo di n'ala ahụ mara mma. Eso osisi na-esi isi uto na nkume di oke onuahia a na-akpo oniks dikwa n'ebe ahụ.)

¹³ Aha ngalaba nke abuo bu Gaihon. O sitere

n'ala Kush* gafee.

14 Aha osimiri nke atọ bụ Taigris. O na-asọla n'akukụ ọwụwa anyanwụ nke ala Ashọ.† Aha osimiri nke anọ bụ Yufretis.

15 ONYENWE ANYỊ Chineke weere mmadụ ahụ tinye ya n'ogige Iden, ka ọ na-akọ ya ma burukwa onye na-elekota ya.

16 ONYENWE ANYỊ Chineke nyere mmadụ ahụ iwu sị ya “I nwere ike iri mkpuru osisi niile dị n'ubi a,

17 ma ị gaghi eri mkpuru si n'osisi imata ihe oma na ihe ojoo. N'ihị na ubochi i riri ya ị ganwuriri.”

18 ONYENWE ANYỊ Chineke kwuru sị, “O dighi mma ka nwoke noro naani ya. Aga m emere ya onye inyeaka nke kwesiri ya.”

19 ONYENWE ANYỊ Chineke sitere n'ala kpuo umu anumanu niile nke ohia na umu anu ufe niile nke eluigwe. O dutere ha ka ọ mara ihe mmadụ ahụ ga-akpo ha. Ihe obula mmadụ ahụ kporo ihe obula ndi a nwere ndu, nke ahụ bukwa aha ya.

20 Ya mere, mmadụ ahụ nyere anụ ulo niile na anụ ufe niile na anụ ohia niile aha.

Ma n'ebe Adam no, o nweghi onye inyeaka kwesiri ya.

21 Ya mere, ONYENWE ANYỊ Chineke mere ka nwoke ahụ daa n'ura. Mgbe ọ no na-arahu ura,

* 2:13 Kush bụ aha e ji maara ala ndi Sudan maobu *Itiopia n'asusu ndi Hibru*. Mgbe obula e kwuru banyere Kush n'akwukwo ogbugba ndu ochie, ọ bụ ala ahụ ka a na-ekwu ihe banyere ya. † 2:14 Ashọ na Asiria bụ otu ihe

o weputara otu ogiriga site na ngu di ya n'ahụ, mechikwaa ebe o si weputa ya.

²² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI Chineke ji otu ogiriga o si n'ahụ nwoke ahụ weputa, mee nwanyi, dutere ya nwoke ahụ.

²³ Nwoke ahụ kwuru si,
 “Nke a bu okpukpu si n'okpukpu m,
 na anu ahụ si n'ahụ m,
 a ga-akpo ya 'nwanyi,'
 n'ihì na e si n'ime nwoke weputa ya.”

²⁴ O bu nke a mere nwoke ga-eji hapu nne na nna ya, e jikota ya na nwunye ya, ha ga-abu otu anu ahụ.

²⁵ Nwoke ahụ na nwunye ya gba otu, ma ihere emeghi ha.

3

Mmehie na Ojida

¹ Agwo di aghughu karịa umu anu ohia niile ONYENWE ANYI Chineke kere. O biakwutere nwanyi ahụ si ya, “O bu ezie na Chineke si unu erila mkpuru si n'osisi niile di n'ogige a?”

² Nwanyi ahụ zara si ya, “Anyi nwere ike rie mkpuru si n'osisi niile di n'ogige a

³ ma Chineke kwuru si, ‘Unu erila mkpuru si n'osisi di n'etiti ogige a, unu emetukwala ya aka, ka unu ghara inwu.’”

⁴ Agwo gwara nwanyi ahụ si, “Unu agaghi anwu.

⁵ N'ihì na Chineke maara na o buru na unu erie ya, anya unu ga-emeghe, unu ga-amata ezi ihe na ajo ihe.”

⁶ Nwanyị ahụ hụrụ na mkpụrụ si n'osisi ahụ di mma iri eri, na ọ di mma n'anya, na ọ bu osisi mara mma e si enweta amamihe. Ọ ghọrọ mkpụrụ ahụ rie, nyekwa di ya, onye nke na ya nọ, o rie.

⁷ Mgbe ahụ, anya ha abụọ meghere, ha chọputara na ha gba ọtọ. Ya mere, ha dukotara ahịhia fiig, jiri ya mere onwe ha akwa.

⁸ Mgbe nwoke ahụ na nwunye ya nuru ụda njeghari ONYENWE ANYỊ Chineke n'ogige ahụ n'oge uhuruchi, ha zoro onwe ha site n'ebe ONYENWE ANYỊ Chineke nọ n'etiti osisi ndi di n'ogige ahụ.

⁹ Ma ONYENWE ANYỊ Chineke kpọrọ nwoke ahụ oku si ya, "Ebee ka i nọ?"

¹⁰ Ọ zara si, "Anuru m ụda ukwu gi n'ogige, n'ihi ya, aturu m ụjọ, ebe ọ bu na m gba ọtọ. Ezokwara m onwe m."

¹¹ ONYENWE ANYỊ Chineke juru ya si, "Onye gwara gi na i gba ọtọ? I riela mkpụrụ si n'osisi ahụ m nyere gi iwu si gi erila?"

¹² Nwoke ahụ siri, "Nwanyị ahụ i mere ka mụ na ya nọdu, ọ bu ya nyere m mkpụrụ sitere n'osisi ahụ, m rie."

¹³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ Chineke siri nwanyị ahụ, "Gini bu ihe a i mere?"

Nwanyị ahụ zara si, "Ọ bu agwo ghogburu m, mee m ka m rie ya."

Ikpe Omuma

¹⁴ Ya mere, ONYENWE ANYỊ Chineke gwara agwo ahụ si, "N'ihi ihe a i mere, 'The a buru onu ka i bu n'etiti anu ulo niile

na n'etiti anụ ọhịa niile.
 Afo gị ka ị ga-eji na-aga ije,
 aja ka ị ga na-eri
 ogologo ụbọchị ndụ gị niile.

15 Aga m eme ka iro
 dịrị n'etiti gị na nwanyị ahụ,
 n'etiti mkpụrụ gị na mkpụrụ ya,
 mkpụrụ ya ga-etipịa gị isi,
 gị onwe gị ga-ata ya arụ n'ikiri ụkwụ."

16 O gwara nwanyị ahụ sị ya,
 "Aga m eme ka ihe mgbu nke ịmụ nwa gị baa
 ụba nke ukwu,
 ọ bụ site n'ihe mgbu ka ị ga-eji mụpụta ụmụ
 gị.

Ọchịchọ nke obi gị ga-adị n'aka di gị,
 ọ bụ ya ga-achikwa gị."

17 O gwara Adam sị, "N'ihị na ị nara nwunye
 gị ntị, rie mkpụrụ site n'osisi ahụ m nyere gị iwu
 sị, 'Gị erila mkpụrụ sitere na ya,'
 "Ala bụ ihe a burụ ọnụ n'ihị gị,
 site n'oke ndọgbu n'ọrụ ka ị ga-eri ihe si na
 ya pụta
 ogologo ụbọchị ndụ gị niile.

18 O ga-eruputara gị ogwu na uke,
 ị ga-erikwa ahịhịa nke ubi.

19 Site n'osusọ nke ga-agbaputa gị n'ihu
 ka ị ga-eri nri gị
 tutu ruo mgbe ị loghachiri n'ala
 ebe ọ bụ site n'ala ka e si meputa gị
 n'ihị na aja ka ị bụ,
 n'aja ka ị ga-alaghachikwa."

²⁰ Adam* guru nwunye ya Iiv,† n’ihi na ọ bu nne mmadu niile di ndu.

²¹ Emesĩa, ONYENWE ANYI Chineke weere akpukpo anu meere Adam na nwunye ya uwe oyiyi.

²² ONYENWE ANYI Chineke siri, “Lee, mmadu adila ka onye obula n’ime anyi site n’imata ihe oma na ihe ojojo. Ugbu a, ka o gharakwa i setipu aka ya ghorọ mkpuru osisi ahụ na-enye ndu rie, si otu a diri ndu ruo mgbe ebighi ebi.”

²³ N’ihi nke a, ONYENWE ANYI Chineke chupuru ya site n’ogige Iden ka o gaa na-arụ oru n’ala e si weputa ya.

²⁴ Mgbe o chupuru mmadu, o dochiri n’owuwa anyanwu nke ogige Iden ndi mmuo ozi di ike a na-akpo Cherubim, na mma agha na-acha oku, ka ha na-eche onu uzọ e si aba n’ebe osisi ahụ na-enye ndu di nche.

4

Ken na Ebel

¹ Emesĩa, Adam na nwunye ya Iiv dinakoro dika di na nwunye. Iiv tuuru ime muo nwa nwoke, onye ha guru Ken. Iiv siri, “Site n’inyeaka ONYENWE ANYI, amutala m nwa nwoke!”

² Emesĩa Iiv mutara nwanne ya nwoke Ebel.

Ebel ghorọ onye na-azu igwe aturu. Ma Ken ghorọ onye oru ubi.

³ Mgbe ufodu oge gasiri, Ken wetaara ONYENWE ANYI ufodu ihe ubi ya dika onyine.

* **3:20** Maobu, *Nwoke ahụ* † **3:20** Eleghị anya Iiv putara Iidi ndu

⁴ Ma Ebel, ya onwe ya nyekwara onyinye site n'igwe ewu na aturu ya e bu uto muo, nke mara abuba. ONYENWE ANYI nabatara Ebel na onyinye ya,

⁵ ma o nabataghi Ken na onyinye ya. Nke a wutere Ken, mee ka o wee iwe di ukwu. Ihu ya agbaruo.

⁶ Ma ONYENWE ANYI juru ya si, "Gini mere i ji ewe iwe? Gini mere ihu gi ji gbaruo?"

⁷ O buru na i mee ihe ziri ezi, agaghi anabata gi? O burukwanu na i ju ime ihe ziri ezi, mmehie no n'onu uto na-eche gi ila gi n'iyi. Lezie anya hu na i meriri ya."

⁸ Ken gwara nwanne ya Ebel si, "Bia soro m ka anyi banye oha." Mgbe ha no n'ebe ahụ, Ken jidere nwanne ya gbuo ya.

⁹ Emesia, ONYENWE ANYI juru Ken ajuju si, "Ebee ka Ebel nwanne gi nwoke no?"

O zaghachiri, "Amaghi m. Abu m onye nche nwanne m?"

¹⁰ Ma ONYENWE ANYI zara si ya, "Gini ka i mere? Gee nti, obara nwanne gi na-akpoku m site n'ala.

¹¹ Site ugbo a gaa n'ihu i burula onye a buru onu, na onye e si n'ala chupu, ala ahụ meghepuru onu ya nabata obara nwanne gi, site n'aka gi.

¹² Mgbe i kuru ihe obula n'ime ya, ala agaghi enye gi mkpuru ya n'uju. Site ugbo a gaa n'ihu, i ga-abu onye na-awaghari awaghari na onye na-abaghi n'ihe n'owa."

¹³ Ken zara ONYENWE ANYI, "Ntaramahuhu i nyere m di ukwu karja nke m nwere ike ibu.

14 Ugbu a, abụ m onye i si n'ala ubi ya chupụ. Abụkwa m onye i si n'ihu gị chupụ. Bido taa aga m abụ onye na-awaghari awaghari n'ime ụwa. Onye ọbụla hukwara m ga-egbu m.”

15 ONYENWE ANYI zara si ya, “O nweghi onye ga-egbu gi, n'ih i na aga m atukwasiri onye ọbụla meturu gi aka ntaramahuhu okpukpu asaa kari nke m nyere gi.” Ya mere, ONYENWE ANYI kara Ken akara iji gbochie onye ọbụla huru ya igbu ya.

16 Ken sitere n'ihu ONYENWE ANYI puo gaa biri n'ala Nod,* obodo di n'akuku owuwa anyanwu Iden.

17 Ken na nwunye ya dinakoro, nwunye ya tuuru ime muta nwa nwoke aha ya bu Enok. N'oge a, Ken no na-ewu otu obodo o guru Enok, nke bu aha nwa ya nwoke.

18 Enok bu nna Irad, Irad bu nna Mehujael, Mehujael bu nna Metusael, Metusael aburu nna Lamek.

19 Lamek luru umu nwanyi abuo. Aha nwunye ya nke mbu bu Ada. Aha nke ozo bu Zila.

20 Ada mutara Jabal, onye bu nna ndi na-azu anu ulo, na ndi na-ebi n'ulo ikwu.

21 Aha nwanne ya nwoke bu Jubal, onye mbu bu nna ndi na-akpo ubo akwara, na ndi na-afu opi.

22 Zila, mutara otu nwa nwoke aha ya bu Tubal Ken, onye bu nna ndi niile na-akpu ihe di iche iche e ji bronz maobu igwe kpuo. Aha nwanne nwanyi Tubal Ken bu Naama.

* 4:16 Nod putara Awaghari Nke a di n'amaokwu 4:12,16

²³ Lamek kpọrọ ndị nwunye ya sị ha,
 “Geenu m ntị, Ada na Zila,
 unu ndị nwunye Lamek, nuru okwu sị m
 n’onu.”

Egbuola m otu nwoke n’ihi na o meruru m ahụ,
 otu nwokorobia n’ihi na o mejiara m ahụ.

²⁴ O buru na a ga-abotara Ken obọ ugboro asaa,
 mgbe ahụ, a ga-abotara Lamek obọ iri
 ugboro asaa na asaa.”

²⁵ Adam na iiv dinakoro ozo, iiv tuuru ime
 muta nwa nwoke o guru Set. N’ihi na iiv kwuru
 si, “Chineke enyela m nwa nwoke ozo n’onodu
 Ebel onye Ken gburu.”

²⁶ Set mutara nwa nwoke guo ya Enosh.

N’oge ahụ ka umu mmadu bidoro ikpoku aha
 ONYENWE ANYI.

5

Site n’Adam ruo Noa

¹ Nke a bu usoro ihe ndeputa banyere agburu
 Adam.

Mgbe Chineke kere mmadu, o kere ya n’oyiyi
 Chineke.

² O kere ha nwoke na nwanyi, goziekwa ha.
 Mgbe e kere ha, o kporo ha mmadu.

³ Mgbe Adam gbara nari afọ na iri afọ ato,
 o muru nwa ya nwoke n’oyiyi nke ya, na
 n’udidi nke ya. O guru ya Set.

⁴ Site n’oge a muru Set, Adam diri ndu nari
 afọ asato ozo, o muru umu ndi ikom na umu ndi
 inyom.

⁵ Adam nwurụ mgbe ọ gbara narị afọ itoolu na iri afọ atọ.

⁶ Set gbara narị afọ na ise mgbe ọ ghọrọ nna Enọsh,

⁷ Mgbe ọ ghọchara nna Enọsh, Set dirị ndụ ruo narị afọ asatọ na asaa ọzọ, mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom.

⁸ Set nwurụ mgbe ọ gbara narị afọ itoolu na iri afọ na abụọ.

⁹ Mgbe Enọsh gbara iri afọ itoolu, ọ ghọrọ nna Kenan.

¹⁰ Mgbe ọ ghọchara nna Kenan, Enọsh dirị ndụ narị afọ asatọ na iri afọ na ise, mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom.

¹¹ Enọsh nwụkwara mgbe ọ nọzuru narị afọ itoolu na afọ ise.

¹² Mgbe Kenan gbara iri afọ asaa ka ọ ghọrọ nna Mahalalel.

¹³ Mgbe ọ ghọchara nna Mahalalel, Kenan dirị ndụ narị afọ asatọ na iri afọ anọ mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom.

¹⁴ Kenan nwurụ mgbe ọ gbara narị afọ itoolu na afọ iri.

¹⁵ Mgbe Mahalalel gbara iri afọ isii na afọ ise ka ọ ghọrọ nna Jared.

¹⁶ Mgbe ọ ghọchara nna Jared, Mahalalel dirị ndụ narị afọ asatọ na iri afọ atọ, mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom.

¹⁷ Mahalalel nwurụ mgbe ọ gbara narị afọ asatọ na iri afọ itoolu na ise.

¹⁸ Mgbe Jared dị narị afọ na iri afọ isii na abụọ ka ọ ghọrọ nna Enọk.

¹⁹ Mgbe ọ ghọchara nna Enọk, Jared dirị ndụ

nari afọ asatọ ọzọ mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom.

²⁰ Jared nwurụ mgbe ọ gbara nari afọ itoolu na iri afọ isii na abụọ.

²¹ Mgbe Enọk gbara iri afọ isii na afọ ise ka ọ ghọrọ nna Metusela.

²² Mgbe ọ ghọchara nna Metusela, Enọk soro ụzọ Chineke nari afọ atọ. N’oge a, ọ mụtara ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom.

²³ Onuogugụ nke afọ niile Enọk biri ndụ, bu nari afọ atọ na iri afọ isii na ise.

²⁴ Enọk soro ụzọ Chineke ruo na a hụkwaghị ya n’ihi na Chineke kpọrọ ya.

²⁵ Mgbe Metusela gbara nari afọ na iri afọ asatọ na asaa ka ọ ghọrọ nna Lamek.

²⁶ Mgbe ọ ghọchara nna Lamek, Metusela dịrị ndụ nari afọ asaa na iri afọ asatọ na abụọ ọzọ mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom.

²⁷ Metusela nwurụ mgbe ọ gbara nari afọ itoolu na iri afọ isii na itoolu.

²⁸ Mgbe Lamek gbara nari afọ na iri afọ asatọ na abụọ ka ọ mụtara nwa nwoke.

²⁹ Lamek gurụ ya Noa, n’ihi na ọ siri: “Ọ ga-akasi anyị obi n’ime oke ọrụ na ndogbu anyị na-adogbu onwe anyị n’ọrụ n’ala a ONYENWE ANYỊ buru ọny.”

³⁰ Mgbe a musiri Noa, Lamek dịrị ndụ nari afọ ise na iri afọ itoolu na ise ọzọ mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom.

³¹ Lamek nwurụ mgbe ọ gbara nari afọ asaa na iri afọ asaa na asaa.

³² Mgbe Noa gbara nari afọ ise ọ ghọrọ nna Shem, Ham na Jafet.

6

Ajọ omume dī n'ime Ụwa

¹ Mgbe ndi mmadu bidoro mubaa n'ụwa, mgbe a mutakwaara ha otutu umu ndi inyom,

² ka umu ndi ikom Chineke bidoro ilekwasi umu ndi inyom ndi mmadu anya, hu na ha mara mma. Ha duuru ndi inyom obula masiri ha ka ha buru nwunye ha.

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri, "Mmuo m na mmadu agaghi anogide n'igba mgba n'ime mmadu ruo ebighi ebi, n'ihi na mmadu efu ka o bu.* Onuogugu ndu ya ga-abu nari afo na iri afo abuo."

⁴ Ndi Nefilim no n'ụwa n'oge ahụ, ma n'oge sotere ya mgbe ahụ, umu ndi ikom Chineke na-abakwuru ndi inyom umu mmadu, site na mmekorita di otu a muo umu. Ndi a bu ndi dike mgbe ochie ahụ, ndi a ma ama.

⁵ ONYENWE ANYI huru otu iba uba nke ajo omume mmadu si di ukwuu, hukwa na echiche uche nke obi ya niile di naani n'ime ihe ojojo, mgbe niile.

⁶ O wutere ONYENWE ANYI nke ukwuu na o kere mmadu, mkpuruobi ya juputakwara n'ihe mgbu.

⁷ N'ihi ya, ONYENWE ANYI siri, "Aga m esi n'ụwa kpochapu mmadu niile m kere eke. E e, mmadu na anumanu niile, na ihe e kere eke na-akpughari n'elu ala, na anu ufe niile. N'ihi na o wutere m na m kere ha."

* **6:3** Maobu, *Mmuo m agaghi adigide n'ime mmadu ruo ebighi ebi n'ihi na ha bu ihe ruru aru.*

⁸ Ma Noa nwetara ihuoma n'anya ONYENWE ANYI.

Noa na uju mmiri

⁹ Nke a bu akuko banyere usoro ndu Noa na ezinaulo ya.

Noa bu onye ezi omume. Onye na-enweghi ita uta obula n'etiti ndi bi n'oge ya. O mere ihe n'uzo Chineke choro ya.

¹⁰ Noa mutara umu ndi ikom ato aha ha bu, Shem, Ham, na Jafet.

¹¹ Ma n'anya Chineke, uwa bu ihe ruru aru, juputakwa n'ihe ike.

¹² Chineke huru otu uwa si jogbuo onwe ya na njo, hukwa na umu mmadu bu ndi ihe ojojo riri ahụ.

¹³ Chineke siri Noa, "Aga m ebibi ihe niile bu mmadu, n'ih i na uwa juputara n'ihe ike n'ih i omume mmadu. E e, aga m ebibi uwa na ndi niile no n'ime ya.

¹⁴ Ya mere, jiri osisi gofa wuore onwe gi ugbo mmiri. Ranye otutu onuulo n'ime ya. Jiri korota techie elu ya na ime ya.

¹⁵ Otu a ka i ga-esi wuo ya: mee ka ogologo ugbo mmiri ahụ diri nari mita na iri mita anọ, obosara ya diri iri mita abuo na ato, idi elu ya diri mita iri na ato na okara.

¹⁶ Meere ugbo mmiri ahụ ihe e ji ekpuchi elu ya. Mekwa oghere ga-adị okara mita site n'ebe ihe mkpuchi elu ugbo mmiri ahụ gbadata. Tinye onu uzo n'akuku ugbo mmiri ahụ, ma ruokwa

okpukpu nkwasala ato, nke ala ala, nke etiti na nke elu elu.

¹⁷ N'ihina aga m eweta uju mmiri n'ụwa, ibibi ihe niile nwere ndu di n'okpuru eluigwe. Ihe niile e kere eke na-eku ume ndu ga-anwu. Ihe niile no n'ụwa ga-ala n'iyi.

¹⁸ Ma aga m eme ka ogbugba ndu m diri gi. I ga-abanye n'ugbo mmiri ahụ, gi na umu gi ndi ikom, na nwunye gi, na ndi nwunye umu gi ndi ikom.

¹⁹ I ga-ewebata ihe niile e kere eke di ndu, abuo abuo, oke na nwunye, ichebe ha ndu.

²⁰ Udi nnunu di iche iche, abuo abuo, na udi anumanu obula di iche iche, na udi anu na-akpu akpu di iche iche, ga-abiakwute gi ka i debe ha ndu.

²¹ I ga-ewebata udi nri di iche iche a na-eri eri, chikotaa ha ka o buru nri nke gi na nke ha."

²² Noa mere ihe niile dika Chineke nyere ya iwu ime.

7

¹ Mgbe ubochi ahụ zuru, ONYENWE ANYI kporo Noa si ya, "Baa n'ime ugbo mmiri, gi na ezinaulo gi niile, n'ihina na n'ime ndi niile bi n'ogbo a, o bu naani gi bu onye ezi omume m huru.

² Kporo umu anumanu ndi a a guru dika ndi di ocha, dika udi ha si di asaa asaa, oke na nwunye. Otu a kwa, kporokwa umu anumanu ndi a guru dika ndi na-adighi ocha, dika udi ha si di, abuo abuo, oke na nwunye,

³ na ụmụ anụ ufe asaa asaa, dika ụdị ha si dị, oke na nwunye, maka idebe ụdị ndị a niile ndụ n'ụwa.

⁴ N'ihie na ụbọchị asaa site taa, aga m ezidata mmiri ozuzo n'ụwa. Mmiri a ga-ezo iri ụbọchị anọ, ehie na abali. Aga m ekpochapụ site n'elu ụwa ihe niile nwere ndụ nke m kere.”

⁵ Ya mere, Noa mere ihe niile ONYENWE ANYỊ nyere ya n'iwu.

⁶ Noa gbara nari afọ isii mgbe mmiri ukwu a bidoro izo n'elu ụwa.

⁷ Noa banyere n'ugbo mmiri ahụ, ya na ụmụ ya ndị ikom na nwunye ya, na ndị nwunye ụmụ ya ndị ikom igbanari uju mmiri ahụ.

⁸ Ụmụ anumanụ ndị dị ọcha, na ndị na-adighi ọcha, abụọ abụọ, tinyere anụ ufe na ihe niile e kere eke na-akpughari n'ala, abụọ abụọ kwa,

⁹ oke na nwunye, biakwutere Noa soro ya banye n'ugbo mmiri ahụ, dika Chineke nyere Noa n'iwu.

¹⁰ Mgbe abali asaa gafere, uju mmiri ahụ biakwasiri ụwa.

¹¹ N'afọ nari isii nke ndụ Noa, n'onwa nke abụọ, n'ụbọchị nke iri na asaa, bụ ụbọchị isi iyi niile dị n'ime ime ala nuputara n'elu ala, mmiri niile dị na mbara eluigwe ka a hapuru ka ha wudata n'ụwa.

¹² Mmiri zogidere na-esepughị aka iri ụbọchị anọ, ehie na abali.

¹³ N'ụbọchị ahụ kpomkwem, Noa banyere n'ugbo mmiri ahụ, ya na Shem, Ham na Jafet, bụ ụmụ Noa, na nwunye Noa, na ndị nwunye atọ nke ụmụ ya.

14 Ha onwe ha, na anụ ọhịa ọbụla, n'ụdị ya, na anụ ụlọ ọbụla, n'ụdị ya na ihe ọbụla e kere eke na-akpugharị n'ala, n'ụdị ya, na anụ ufe ọbụla n'ụdị ya, na aha nnụnụ ọbụla na ihe ọbụla nwere nku.

15 Ha biakwutere Noa n'ime ụgbọ mmiri ahụ, abụọ abụọ site n'ihe niile ọbụla e kere eke, nke nwere ume ndụ n'ime ha.

16 Ma ndị banyerenụ bụ oke na nwunye, site na ihe niile nwere ndụ dika Chineke nyere ya n'iwu. Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ mechiri ọnụ ụzọ dị n'ụgbọ mmiri ahụ.

17 Uju mmiri nọgidere n'ụwa iri ụbọchị anọ. Mgbe mmiri ndị a na-aba ụba, ha buliri ụgbọ mmiri ahụ elu site n'elu ala.

18 Mmiri ndị a toro na-ala elu na-abawanyekwa ụba n'elu ụwa. Ụgbọ mmiri ahụ segooro n'elu mmiri.

19 Mmiri ndị ahụ toro laa elu kpuchie ugwu ukwu niile dị n'okpuru mbara eluigwe.

20 Mmiri ndị a toro kpuchiri ugwu niile, ruo na ịla elu mmiri ndị a site n'elu ugwu ukwu niile ruru mita asaa.

21 Ihe niile nwere ndụ nke na-ejegharị n'elu ụwa kubiri ume. Anụ ufe, na anụ ụlọ, na anụ ọhịa, na ihe niile e kere eke jupụtara n'ụwa, na ụmụ mmadụ niile.

22 Ee, ihe niile na-eku ume nke bi n'elu ala nwurụ.

23 Ihe niile nwere ume ndụ n'elu ụwa ka e kpochapụrụ. Mmadụ na anụmanụ, na anụ na-akpugharị n'ala na nnụnụ niile. A lara ha niile n'iyi. Ma ọ bụ naanị Noa na ndị niile so ya nọdụ n'ụgbọ mmiri ahụ ka a hapụrụ ndụ.

24 Nari ụbọchị na iri ụbọchị ise ka mmiri dọrọ n'elu ụwa dum.

8

1 Ma Chineke chetara Noa na ụmụ anụ ọhịa niile, na ụmụ anụ ụlọ niile so ya nọdụ n'ụgbọ mmiri ahụ. O zitere ifufe, mee ka o fee n'elu mmiri ahụ ime ka mmiri ahụ bido ịta.

2 A kpọchiri isi iyi mmiri niile dị n'ime ime ala, kpọchiekwa ọnu ụzọ mmiri ozuzo nke mbara eluigwe. Mmiri kwusiri isi na mbara eluigwe na-azokwasị ụwa.

3 Mmiri ahụ dị n'ụwa ji nwayọọ na-ata. Mgbe nari ụbọchị na iri ụbọchị ise gafesiri, mmiri ahụ atalatala.

4 N'ụbọchị iri na asaa nke ọnwaa asaa, ụgbọ mmiri ahụ gara nọkwasi n'elu ugwu Ararat.

5 Mmiri a gara n'ihu na-ata ruo ọnwaa nke iri. N'ụbọchị nke mbụ nke ọnwaa iri, e bidoro ihu elu ugwu ndị ọzọ anya.

6 Mgbe iri ụbọchị anọ gafere, Noa meghere oghereikuku ọ rụnyere n'akụkụ ụgbọ mmiri ahụ,

7 site n'ebe ahụ zipu otu ugooma nke na-efepu na-efebatakwa, tutu ruo mgbe mmiri koro n'elu ala.

8 Emesia, o zipuru otu nduru iyi mata ma mmiri ọ kọla n'ala,

9 ma nduru ahụ achotaghị ebe o nwere ike ibe, n'ihị na mmiri ka tojuru elu ụwa niile. N'ihị ya, nduru ahụ loghachikwutere Noa n'ime ụgbọ ahụ. Noa setipuru aka ya nwubata nduru ahụ n'ụgbọ.

10 Mgbe abali asaa gafere, Noa zipuru nduru ahụ ozo

11 N'oge anyasi, nduru a loghachiri. O kpu akwukwo oliv ohuru o kubitere n'onu ya. Nke a gosiri Noa na mmiri ahụ ataala n'elu ala.

12 Mgbe abali asaa gafere, Noa zipukwara nduru ahụ ozo. Ma n'oge a, o lotakwaghi ozo.

13 N'ubochi mbu nke onwa mbu n'afọ nari isii na otu nke ndu Noa, mmiri ahụ atachaala n'elu ala. Mgbe ahụ, Noa kpughepuru ihe mkpuchi nke ugbo mmiri ahụ, hụ na mmiri atachaala n'elu ala.

14 Ma o bu n'ubochi iri abuo na asaa nke onwa abuo ka mmiri ji takorochaa n'elu ala.

15 Mgbe ahụ, Chineke gwara Noa okwu si ya,

16 "Site n'ugbo mmiri puta, gi na nwunye gi, na umu gi ndi ikom, na ndi nwunye umu gi ndi ikom.

17 Kpopta anu niile di ndu nke gi na ha no, anu ufe, na umu anumanu, na ihe e kere eke niile na-akpughari n'ala, ka ha gaa n'uwa muo omumu, baa uba, juputa n'elu ya."

18 Ya mere, Noa si n'ugbo mmiri ahụ puta, ya na umu ya, na nwunye ya, na ndi nwunye umu ya.

19 Ma anumanu niile obula nke di ndu, na ihe niile na-akpughari n'ala, na anu ufe niile, ihe niile na-ejeghari n'uwa, ka udi ha si di, sitere n'ugbo mmiri ahụ puta.

20 Mgbe ahụ, Noa wuru ebe ichu aja* nye

* **8:20** Aja mbu a churu n'Akwukwo Nso nye Onyenwe anyi bu aja nsure oku Noa churu, mgbe o ji anumanu a na-ewepughi ihe obula n'ahu ya chuo aja.

ONYENWE ANYÌ. Ọ họọrọ site n'anụ ụlọ ndị dị ọcha na anụ ufe ndị dị ọcha chụọ aja nsure ọkụ.

²¹ ONYENWE ANYÌ nūrụ isisi uto nke aja nsure ọkụ ahụ kwuo n'obi ya sị, "Agaghị m abụ ala ọnu ọzọ n'ihì mmadụ, ebe ọ bụ na izuzu obi mmadụ bụ ime ihe ojọọ site na mgbe ọ bụ nwata, agakwaghị m ala ihe niile e kere eke na-eku ume ndụ iyi ọzọ, dika m mere.

²² "Ogologo oge niile ụwa ga-anogide, oge ikụ mkpuru na oge iwe ihe ubi, oge oyi na oge okpomoku, okochi na udu mmiri, ehie na abali, agaghị ebi."

9

Ọgbugba Ndu Chineke na Noa gbara

¹ Mgbe ihe ndị a gasiri, Chineke goziri Noa na umu ya sị ha: "Mụonu, baanụ, juputanụ n'ụwa.

² Egwu unu na ụjọ unu ga-adakwasị anumanu niile nke ụwa nke dị ndu, na anụ ufe niile nke eluigwe, na ihe e kere eke niile na-akpughari n'ala, na azu niile dị n'osimiri. Ewerela m ha niile nyefee unu n'aka.

³ Ihe obula dị ndu nke na-ejeghari ejeghari ga-abu nri unu. Enyela m unu ihe niile ugbo a dika m si nye unu ahijia ndu niile.

⁴ "Ma unu agaghị eri anụ obula nke obara ndu ya dị ya n'ahụ.

⁵ Ma gbasara obara ndu unu, unu ga-asara onu unu n'ihu m. Anumanu obula ga-asara onu ya n'ihu m. Mmadu obula kwa ga-asara onu ya n'ihu m banyere ndu mmadu ibe ya.

6 “Onye ọbụla wufuru ọbara mmadụ,
 n’aka mmadụ ka a ga-awụfu ọbara nke ya,
 n’ihi n’oyiyi Chineke
 ka Chineke mere mmadụ.

7 Ma unu onwe unu, mianụ mkpuru, mụbaanụ,
 juputanụ ụwa, baakwanụ ụba n’ime ya.”

8 Chineke gwara Noa na ụmụ ya sị,

9 “Ugbu a, ana m ehiwe ọgbugba ndụ n’etiti
 mụ na unu, na n’etiti agburụ unu ndị ga-anọchi
 unu,

10 na n’etiti ihe niile nwere ndụ nke unu na ha
 so, ụmụ anụ ufe, na ụmụ anụ ụlọ, na ụmụ anụ
 ọhia niile, ndị ahụ niile so unu si n’ugbo mmiri
 pụta, bụ ihe niile nwere ndụ n’ụwa.

11 Ebe ọ bụ na m ehiwela ọgbugba ndụ m
 n’etiti mụ na unu, ọ gaghi emekwa ọzọ na a ga-eji
 uju mmiri kpochapụ ihe niile e kere eke, ọ gaghi
 emekwa ọzọ na a ga-eji uju mmiri bibie ụwa.”

12 Chineke kwuru sị, “Nke a bụ ihe ama nke
 ọgbugba ndụ nke m na-etinye n’etiti mụ na unu,
 na n’etiti ihe niile nwere ndụ so unu, ọgbugba
 ndụ nke ga-adị nye ọgbọ niile na-abia n’ihu.

13 Etinyela m eke na egwurugwu m na mbara
 eluigwe, ka ọ burụ ihe ama nke ọgbugba ndụ dī
 n’etiti mụ na ụwa.

14 Mgbe ọbụla m zitere igwe ojii n’ụwa, ọ
 burụ na eke na egwurugwu apụta ihè na mbara
 eluigwe,

15 aga m echeta ọgbugba ndụ m mere ka ọ
 dīrī n’etiti mụ na unu, na n’etiti mụ na ihe niile
 nwere ndụ site n’ihe niile e kere eke. Ọ gaghi
 emekwa ọzọ na mmiri ga-aghọ uju mmiri ibibi
 ihe niile nwere ndụ.

16 Mgbe ọbụla eke na egwurugwu putara n'igwe ojii, aga m ahụ ya cheta ọgbugba ndụ ebighị ebi nke dị n'etiti Chineke na ihe niile nwere ndụ site n'ihe niile e kere eke nọ n'elu ụwa."

17 Chineke gwara Noa sị, "Nke a bụ ihe ama ọgbugba ndụ ahụ m hiwere n'etiti mụ na ihe niile nwere ndụ n'ụwa."

Ụmụ ndị ikom Noa

18 Ụmụ ndị ikom Noa ndị si n'ugbo mmiri putà bụ Shem, Ham na Jafet. (Ham bụ nna Kenan.)

19 Ndị a bụ ụmụ ndị ikom atọ Noa mụrụ. Ọ bụ site na ha ka ndị mmadụ niile gbasara n'ụwa niile si putà.

20 Noa, onye ọrụ ubi, bidoro iku ubi vainị a gbara ogige.

21 Mgbe ọ nūrụ mmanya si n'ubi a, nūbiga ya oke, ọ gbaara ọtọ dinaa ala n'ime ụlọ ikwu ya.

22 Ham, nna Kenan, hūrụ ọtọ nna ya, gaa kọrọ ụmụnne ya abụọ nọ n'ezị ihe ọ hūrụ.

23 Ma Shem na Jafet weere akwa tūkwasị n'ubu ha, were azụ jere ije ruo n'ebe nna ha nọ, hapụ akwa ahụ ka ọ dakwasị nna ha kpuchikwaa ọtọ ya. Ma ha chepuru ihu n'ebe ọzọ mgbe ha na-eme nke a, n'ihị ya, ha elekwasighị ọtọ nna ha anya.

24 Mgbe Noa si n'ụra mmanya ya bilie, chọputa ihe nwa ya nwoke nke nta mere,

25 o kwuru sị,

"Onye a būrụ ọnụ ka Kenan bụ!

Ohu ndị ohu,

ka ọ ga-abūrụ ụmụnne ya."

- ²⁶ Ọ sịkwara,
 “Ngozi dịrị ONYENWE ANYỊ Chineke Shem.
 Ka Kenan bụrụ ohu Shem.
- ²⁷ Ka Chineke mee ka ebe obibi Jafet saa mbara,
 ka Jafet biri n’ụlọ ikwu Shem,
 meekwa ka Kenan bụrụ ohu ya.”
- ²⁸ Mgbe uju mmiri ahụ gabigachara, Noa biri
 ndụ narị afọ atọ na iri afọ ise ọzọ.
- ²⁹ Ọnụọgụgụ afọ Noa niile mgbe ọ nwurụ, bụ
 narị afọ itoolu na iri afọ ise.

10

Usoro ọmụmụ ụmụ Noa

- ¹ Ndị a bụ akụkọ banyere Shem, Ham
 na Jafet, ụmụ ndị ikom atọ Noa mụrụ.
 Ha onwe ha mụtara ụmụ nke aka ha,
 mgbe uju mmiri gafesiri.

Ụmụ Jafet

- ² Ụmụ ndị ikom Jafet bụ:
 Goma, Magog, Madai, Javan, Tubal, Meshek
 na Tiras.
- ³ Ụmụ ndị ikom Goma bụ:
 Ashkenaz, Rifat na Togama.
- ⁴ Ụmụ ndị ikom Javan bụ:
 Elisha, Tashish, Kitim na Rodanim.
- ⁵ (Site n’agbụrụ ndị a bi n’akụkụ mmiri
 ka e nwetara mba dị iche iche, n’agbụrụ ha
 n’ime obodo ha dị iche iche, ndị ọbụla n’ime ha
 nwekwara asụsụ nke ha.)

Ụmụ Ham

- ⁶ Ụmụ ndị ikom Ham bụ:

Kush,* Ijipt, Put na Kenan.

7 Umụ ndị ikom Kush† bụ:

Seba, Havila, Sabta, Raama na Sabteka.

Umụ ndị ikom Raama bụ:

Sheba na Dedan.

8 Kush bụ nna Nimrød, onye mesiri bụrụ
dike n'agha n'ụwa.

9 O bụ dike n'ichụ nta, n'ihu ONYENWE
ANYI. O bụ nke a mere e ji na-ekwu okwu na-asị,
“I di ka Nimrød, dike n'ichụ nta, n'ihu ONYENWE
ANYI.”

10 Obodo ndị bụ mmalite alaeze ya
bụ, Babel,‡ Ereka, Akad na Kalne, ndị di n'ala
Shajina.§

11 Site n'ala ahụ o gara Asirija, ebe o
wuru obodo Ninive na Rehobot Ia, na Kala,

12 na Resin, nke di n'etiti Ninive na Kala,
ya bụ obodo ukwu ahụ.

13 Ijipt bụ nna ndị

Lud, ndị Anam, ndị Lehab, ndị Naftuh,

14 ndị Patrus, ndị Kasluh (onye ndị Filistia*
sitere na ya) na ndị Kafto.

15 Kenan bụ nna

* **10:6** Kush na-ekwu banyere ala di n'ugwu ugwu Najl, n'ala
Itiopia, nakwa ala Sudan. Mizraim bụ maka ndị Ijipt, ebe
Put na-ekwu banyere ndị Libiya, maọbụ ndị bi gburugburu ala
Sòmalia. † **10:7** O bụ n'ime ala Arab ka mba asaa ndị Kush di.

‡ **10:10** Maọbụ, *Babilon* § **10:10** Shajina bụ ala Babilon ochie.

* **10:14** Ndị Filistia bụ mba si n'agbụrụ (agwara ụgwà) abụọ, otu
agbụrụ sitere n'Eshja, ebe nke ọzọ bụ agbụrụ ndị Ocha. Njem
mbụ ha duuru ha gaa ala Kriit, ebe ha gara biri. Jer 47:4; Ems
9:7 Emesja, ha busoro ndị Ijipt agha na senchuri nke iri na atọ,
ma bichie ala ha. Mgbe e sitere n'ala Ijipt chụpụ ha, ha gara biri
n'akukụ ọnu mmiri ala Kenan.

Saïdon, ọkpara ya, na ndị Het,
 16 ndị Jebus, ndị Amōrait, ndị Gigash,
 17 ndị Hiv, ndị Aka, ndị Sini,
 18 ndị Avad, ndị Zema na ndị Hamat.
 Emesija, ndị ikwu Kenan gbasara,
 19 oke ala ndị Kenan sitere na Saïdon ruo
 Gera, gbatija ruo Gaza, ruokwa Sodom, Gomora,
 Adma na Zeboiim, nke di nso Lasha.
 20 Ndi a bu umu ndi ikom Ham, dika
 ikwu ha na asusu ha si di, n'oke ala
 ebe ha bi, na obodo ha di iche iche.

Umu Shem

- 21 A muru Shem umu ndi ikom, onye
 nwanne nwoke nke toro ya bu Jafet.
 O bukwa nna nna ochie umu ndi ikom
 niile Eba mutara.
- 22 Umu ndi ikom Shem bu
 Elam,[†] Ashua, Apakshad, Lud na Aram.
- 23 Umu ndi ikom Aram bu,
 Uz, Hul, Geta na Meshek.
- 24 Apakshad bu nna Shela,
 Shela buru nna Eba.
- 25 Eba mutara umu ndi ikom abuo:
 Aha otu n'ime ha bu Peleg, n'ihi na o bu
 n'oge ndu ya ka e kewara uwa. Aha
 nwanne ya nwoke bu Joktan.
- 26 Joktan bu nna
 Almodad, Shelef, Hazamavet, Jera,
 27 Hadoram, Uzal, Dikla,
 28 Obal, Abimael, Sheba,

[†] 10:22 Aha ochie e ji mara Asirja.

²⁹ Oḡia, Havila na Jobab. Nḡi a niile bu umu ndi ikom Joktan.

³⁰ Akuku ala ha bi gbasapuru site na Mesha ruo Sefa n'ala ugwu ugwu nke owuwa anyanwu.

³¹ Nḡi a niile bu umu ndi ikom Shem, dika ikwu ha na asusu ha si di, n'oke ala ebe ha di, na obodo ha di iche iche.

³² Nḡi a bu ndi ikwu umu Noa ndi ikom dika usoro omumu ha si di, dika ha si biri na mba di iche iche. O bu site na ndi a ka mba niile si gbasasia ruo akuku niile nke uwa mgbe uju mmiri ahụ gafechara.

11

Ulo elu Babel

¹ N'oge ahụ, uwa niile nwere naani otu asusu, okwu niile bukwa otu.

² Mgbe ndi mmadu gbasara n'akuku owuwa anyanwu ha chotara ala di larii na Shaina biri n'ebe ahụ.

³ Ha gwaritara onwe ha okwu si, "Bianu ka anyi kpuo brik,* kpuo ha oku nke oma." Ya mere, ha kpuru brik kama nkume, jirikwa bitumen kama uru.

⁴ Mgbe ahụ, ha kwuru si, "Bianu ka anyi wuore onwe anyi obodo na ulo elu, nke elu ya ga-eru n'eluigwe, ka anyi si otu a meere onwe anyi aha, ka anyi ghara ibu ndi a ga-agbasa n'uwa niile."

* **11:3** Maobu, *Aja uru*

⁵ ONYENWE ANYI rịdatara hụ obodo ahụ na ụlọ elu ahụ ndị mmadụ na-ewu.

⁶ ONYENWE ANYI sirị, “Lee! Ọ bụrụ na ha malitere ime ihe dị otu a, ugbo a ha bụ otu ndị, nweekwa otu asụsụ, o nweghị ihe ha zubere ime nke ha na-apughị ime.

⁷ Ngwa, ka anyị rịda gaa gbarụọ asụsụ ha, ka onye o bụla ghara ighota asụsụ ibe ya.”

⁸ ONYENWE ANYI mere ka ha gbasaa n’elu ụwa niile. Ha kwusikwara iwu obodo ahụ.

⁹ Ọ bụkwa nke a mere e ji kpoọ obodo ahụ Babel† n’ihi na ọ bụ n’ebe ahụ ka ONYENWE ANYI wetara ọgbaaghara n’asụsụ ndị niile bi n’ụwa. Ọ bụkwa n’ebe ahụ ka ONYENWE ANYI si gbasasịa ha n’elu ụwa dum.

Site na Shem ruo Ebram

¹⁰ Nke a bụ akụkọ banyere usoro ezinaụlọ Shem.

Mgbe afọ abụọ gafechara site n’oge uju mmiri ahụ, n’oge Shem gbara narị afọ, ọ mụtara Apakshad.

¹¹ Shem dirị ndụ, mgbe ọ mụsirị Apakshad, narị afọ ise ọzọ, mụtakwa ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom.

¹² Mgbe Apakshad gbara iri afọ atọ na ise, ọ mụtara Shela.

¹³ Mgbe ọ mụchara Shela, ọ dirị ndụ narị afọ anọ na atọ ọzọ, mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom.

† **11:9** *Babel ya bụ Babilon pụtara ọgbaaghara n’asụsụ Hibru.*

- 14 Shela gbara iri afo ato mgbe o muru nwa ya nwoke Eba.
- 15 Mgbe o ghororo nna Eba, o diri ndu nari afo anọ na ato, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.
- 16 Eba gbara iri afo ato na anọ mgbe o muru Peleg.
- 17 Mgbe o ghororo nna Peleg, o diri ndu nari afo anọ na iri ato ozo muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.
- 18 Peleg gbara iri afo ato mgbe o muru Reu.
- 19 Emesia, mgbe o ghororo nna Reu, o diri ndu nari afo abuo na itoolu ozo muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.
- 20 Reu gbara iri afo ato na abuo mgbe o muru Serug.
- 21 Emesia, o diri ndu nari afo abuo na asaa ozo, mgbe o musiri Serug, o mutakwara umu ndi ikom na umu ndi inyom.
- 22 Serug gbara iri afo ato mgbe o muru Nahọ.
- 23 Emesia, mgbe o ghororo nna Nahọ, o diri ndu nari afo abuo ozo muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.
- 24 Nahọ gbara iri afo abuo na itoolu mgbe o muru Tera.
- 25 Emesia, mgbe o ghororo nna Tera, o diri ndu nari afo na afo iri na itoolu ozo, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.
- 26 Mgbe Tera gbara iri afo asaa, o ghororo nna Ebram, Nahọ na Haran.

Ezinaulo Ebram

- 27 Nke a bu akuko gbasara usoro ezinaulo Tera.

Tera ghorọ nna Ebram, Nahọ na Haran. Haran ghorọ nna Lot.

²⁸ Haran nwurụ n'ihu nna ya Tera n'ala ebe a nọ mụọ ya, nke bụ na Ụọ, obodo ndị Kaldia.

²⁹ Ebram na Nahọ luru nwunye. Aha nwunye Ebram bụ Serai ma aha nwunye Nahọ bụ Milka. Milka bụ nwa Haran, onye bụ nna Milka na Iska.

³⁰ Ma Serai bụ nwanyị aga, ọ mụtaghi nwa ọbula.

³¹ Tera kporo nwa ya Ebram, na nwa nwa ya Lot, onye bụ nwa Haran,[‡] na nwunye nwa ya Serai, bụ nwunye Ebram, duru ha hapu Ụọ, obodo ndi Kaldia, puo gawa n'ala Kenan. Ma mgbe ha biarutere n'obodo Haran, ha kwusiri biri n'ebe ahụ.

³² O bụ n'obodo Haran ka Tera nọ nwuo, mgbe o gbara nari afọ abuo na ise.

12

Okpukpo Ebram

¹ ONYENWE ANYI gwara Ebram okwu si, "Site n'obodo gi, sikwa na umunna gi na ezinaulo nna gi, gaa n'ala m ga-egosi gi.

² "Aga m eme gi mba ukwu,
aga m agozi gi,
aga m eme ka aha gi di ukwuu,
i ga-abu ngozi.

³ Aga m agozi ndi na-agozi gi,
ma onye obula kochara gi ka m ga-akocha;
a ga-agozikwa agburu niile no n'ua

[‡] **11:31** Haran bụ aha mmadu, burukwa aha obodo di n'ala Mesopotamia. Obodo e ji ife onwa mara, di ka a makwaara obodo Ụọ.

site na gi.”

⁴ Ya mere, Ebram hapuru gaa dika ONYENWE ANYI gwara ya. Lot sokwa ya. Ebram agbaala iri afo asaa na ise mgbe o si na Haran bulie ije.

⁵ O duru nwunye ya Serai na Lot nwa nwanne ya, chikotakwa akụ niile ha kpakobara, na ndi ohu niile ha nwetara n’ala Haran, chee ihu iga n’ala Kenan. Emesja ha rutere n’ebe ahụ.

⁶ Ebram jere ije n’ime ala Kenan jeruo n’ebe osisi ukwu More, nke di n’obodo Shekem. Ndi Kenan bi n’ala ahụ n’oge ahụ.

⁷ ONYENWE ANYI mere ka Ebram hu ya anya, o siri, “Aga m enye mkpuru gi ala a.” Ya mere, Ebram wuru ebe ichu aja n’ebe ahụ nye ONYENWE ANYI onye gosiri ya onwe ya.

⁸ Emesja, Ebram hapuru ebe ahụ chee ihu n’ala ugwu di n’owuwa anyanwu Betel, maa ulo ikwu ya. Obodo Betel di n’akuku odida anyanwu, ma obodo Ai di n’akuku owuwa anyanwu ebe o mara ulo ikwu ya. N’ebe nsọ ahụ Ebram wuru ebe ichu aja, noro n’ebe ahụ kpokuo aha ONYENWE ANYI.

⁹ Ozọ, Ebram si n’ebe ahụ puo gaa ije rute Negev.*

Ebram ejee Ijpt

* **12:9** Ihe aha a putara bu “ala kporo nku.” Nke a bu n’ihi ala ahụ togboro n’efu, gbatiya gbadaa ndida Jerusalem, n’uzo ozara.

10 N’oge ahụ, oke ụnwụ dara n’ala ahụ.† N’ihi ya, Ebram hapụrụ ala ahụ gaa n’ala‡ Ijpt, ebe o biri nwa oge.

11 Ma mgbe ha na-akwado ibanye ala Ijpt, ọ gwara Serai nwunye ya sị, “Amaara m na ị bụ nwanyị mara mma.

12 Mgbe ndị Ijpt ga-ahụ gi, ha ga-asi, ‘Onye a bụ nwunye ya.’ Mgbe ahụ, ha ga-egbu m ma hapụ gi ndụ.

13 Gwa ha na ị bụ nwanne m nwanyị, ka ha meso m mmeso ọma n’ihi gi. Ha ga-echebekwa m ndụ n’ihi gi.”

14 Mgbe Ebram rutere Ijpt, ndị Ijpt hụrụ na nwunye ya bụ nwanyị mara mma.

15 Mgbe ndị ozi Fero hụrụ ya, ha toro ya n’ihu Fero. N’ihi nke a, ha kpbatara Serai n’ulọeze Fero.

16 Fero mesoro Ebram mmeso ọma n’ihi nwunye ya. Ebram nwetara igwe aturụ, na ehi, na nne ịnyịnya ibu, oke na nwunye, na ndị ohu ndị nwoke na ndị nwanyị, na ịnyịnya kamel.

17 Ma ONYENWE ANYỊ jiri ajọọ ọrịa tie Fero na ndị ezinaụlọ ya ihe otiti n’ihi Serai nwunye Ebram.

18 Mgbe ahụ, Fero kpọrọ Ebram sị ya, “Gini bụ ihe a i mere? Gini mere ị gwaghị m na ọ bụ nwunye gi?”

19 Gini mere i ji sị na ọ bụ nwanne gi nwanyị, si otu a mee m ka m kpọrọ ya ka ọ bụrụ nwunye m? Ugbu a, lee nwunye gi, kpọrọ ya laa.”

† 12:10 Jen 26:1; 41:56 ‡ 12:10 N’oge a, ụkọ mmiri ozuzo e metụtabeghi ihe ubi n’ala Ijpt, n’ihi na ha na-esite na iyi ha rụrụ na-agba ubi ha mmiri.

²⁰ Fero nyere iwu banyere Ebram na ndị ikom so ya. Ha zilagara ya, ya na nwunye ya, na ihe niile o nwere.

13

Nkewa Ebram na Lot

¹ Ebram na nwunye, na ihe niile ha nwere hapụrụ ala Ijipt, gaa ije biaruo Negev. Lot sokwa ha.

² N'oge a, Ebram aghoḷa oḡaranya dị ukwu, onye nwere akunuba nke otutu anụ ụlọ, na oḷaocha, na oḷaedo.

³ Ha sitere na Negev puo ije site n'otu ebe ruo n'ebe ozo tutu ha erute Betel, n'ebe di n'etiti Betel na Ai, ebe o mara ulo ikwu ya na mbu.

⁴ N'ebe nsọ o wukwara ebe ichu aja na mbu, n'ebe ahụ Ebram kpokuru aha ONYENWE ANYI.

⁵ Ugbu a Lot, onye ya na Ebram so na njem ya, bukwa onye nwere akunuba nke igwe ewu na aturu, na igwe ehi, na otutu ulo ikwu.

⁶ Ma ala ebe ha no ezurughi ha mgbe ha nokoro onu n'ihi na ihe onwunwe ha di ukwu ruo na ha enweghi ike inoko onu.

⁷ Nke a mere esemokwu ji daputa n'etiti ndi ozuzu anu ulo Ebram na ndi ozuzu anu ulo Lot. Ndi Kenan na ndi Periz bikwa n'ala ahụ n'oge ahụ.

⁸ Ya mere Ebram gwara Lot si, "Biko, ka esemokwu ghara idi n'etiti mu na gi, maobu n'etiti ndi ozuzu anu ulo m na ndi ozuzu anu ulo gi, n'ihi na anyi bu umunne.

⁹ Lee, o bu na ala a niile adighi n'ihu gi? Ka anyi kewaa. O buru na i gaa n'akuku aka ekpe,

aga m aga n'akukū aka nri. Ma ọ burū na i gaa n'akukū aka nri gị, aga m aga n'akukū aka ekpe.”

¹⁰ Lot lelitere anya hụ na mbara ala Jodan bu ala mmiri na-ezokwasị nke oma, ala dika ubi a gbara ogige ONYENWE ANYI, dika ala ndi Ijipt nke di na nso nso Zoa. (Ihe a mere tupu ONYENWE ANYI ebibie obodo Sodom na Gomora.)

¹¹ Ya mere, Lot hooro nye onwe ya mbara ala Jodan niile, chee ihu iga n'akukū owuwa anyanwu. Ya na Ebram kewara.

¹² Ebram noduru n'ala Kenan, ma Lot gara biri n'etiti obodo ndi ahụ di na mbara ala. O mara ulo ikwu ya nso nso obodo Sodom.

¹³ Ma ndi Sodom bu ndi obi tara mmiri, ndi na-emehie nke ukwu megide ONYENWE ANYI.

¹⁴ Mgbe Lot siri n'ebe ahụ puo, ONYENWE ANYI gwara Ebram okwu si ya, “Site n'ebe ahụ i no lelie anya gi, lee anya n'ugwu na ndida, n'owuwa anyanwu na odida anyanwu.

¹⁵ Ala ahụ niile i huru ka m ga-enye gi na mkpuru gi ruo mgbe ebighi ebi.

¹⁶ Aga m eme ka mkpuru gi baa uba dika aja di n'ala. O buru na mmadu enwe ike iguta onuogugu aja di n'ala, ha ga-enwe ike guta onuogugu mkpuru gi.

¹⁷ Bilie jeharia n'ala ahụ niile n'akukū ya obula, n'ihina ana m enye gi ha niile.”

¹⁸ Ya mere, Ebram bughariri ulo ikwu ya, gaa biri n'akukū osisi ukwu Mamre nke di na Hebron. O wuru ebe ichu aja nye ONYENWE ANYI n'ebe ahụ.

14

Ebram anaputa Lot

¹ N'oge ahụ kwa, Amrafel, eze Shaina, na Ariok, eze ndị Elasa, na Kedoloma eze Elam, na Tidal eze Goiim,

² buru agha megide Bera eze Sodom, na Biasha eze Gomora, na Shinab, eze Adma, na Shemeba eze Zeboiim, na eze obodo Bela (ya bụ Zoa).

³ Ndi eze obodo ndi a: Sodom, Gomora, Adma, Zeboiim na Bela, jikotara ndi agha ha onu na Ndagwurugwu Sidim (ya bu, ndagwurugwu osimiri nnu ahụ).

⁴ Ha fere ofufe n'okpuru ochichi eze Kedoloma afo iri na abuo, ma n'afọ nke iri na ato, ha nupuru isi.

⁵ N'afọ nke iri na anọ, eze Kedoloma na ndi eze ya na ha jikoro onu buru agha megide ma merie ndi Refaim* bi n'Ashterot Kenaim na ndi Zuzim bi na Ham na ndi Emim bi Kiriates na Shave,

⁶ na ndi Hor n'obodo ugu Sia, ruo obodo El Paran, nke di n'akuku ozara.

⁷ Mgbe ahụ, ha chighariri azu gaa En Mishpat (ya bụ Kadesh). Ha meriri ala niile nke ndi Amalek nakwa ndi Amorait bi na Hazezon Tama.

⁸ Mgbe ahụ kwa, ndi agha ndi eze obodo Sodom na eze Gomora, na eze Adma, na eze Zeboiim, na eze Bela (ya bụ Zoa) puru doo onwe ha n'usoro ibu agha na Ndagwurugwu Sidim,

⁹ imegide Kedoloma eze Elam, Tidal eze Goiim, Amrafel eze Shaina na Ariok eze Elasa. Ya bu eze ise buru agha megide eze anọ.

* 14:5 Refaim Aha a Refaim putara ndi o gbaa dimkpa Jen 15:20

10 Ma Ndagwurugwu Sidim juputara n'olulu apiti. Mgbe ndi agha eze Sodom na Gomora bidoro igba oso. Ufodu n'ime ha dabanyere n'ime olulu ndi a, ma ndi foduru gbapuru oso gbaga n'ugwu.

11 Ma eze anọ ndi a banyere n'ime obodo Sodom na Gomora bukorọ akụ ha, na ihe oriri ha niile laa.

12 Ha buuru Lot, nwa nwanne Ebram, onye bi na Sodom na ihe niile o nwere, buru ha na-ala ebe ha si bia.

13 Ma otu onye gbara oso ndu site n'ebe ahụ gara korọ Ebram onye Hibru ihe mere. N'oge a, Ebram bi n'ebe di nso n'osisi ukwu nke Mamre, onye Amori, nwanne Eshkol na Anea, ndi ha na Ebram gbara ndu.

14 Mgbe Ebram nuru na adorola Lot nwa nwanne ya n'agha, o kpokotara ndi ikom a zuru azu na-ejere ya ozi, ndi a muru n'ulo ya. Onuogugu ha di nari ndi ikom ato na iri na asato, ha churu ndi agha ahụ oso tutu ha erute Dan.

15 N'abali, Ebram kere ndi agha ya ibuso ndi ahụ agha. O meriri ha, chuo ha oso, churuo ha Hoba, nke di n'akuku ugwu Damaskos.

16 Ebram nwetaghachiri ihe niile ahụ ha dotara n'agha, dulata nwanne ya Lot, na ihe onwunwe ya niile, tinyere ndi inyom, na ndi ozo niile a dotara n'agha.

Melkizedek agozie Ebram

17 Mgbe Ebram si na mmeri ahụ o meriri Kedoloma na eze ndi ozo ahụ na-alota, eze Sodom biara zute ya na Ndagwurugwu Shave (nke a na-akpo Ndagwurugwu Eze).

18 Melkizedek, eze† Salem, onye nchụaja Chineke nke kachasi ihe niile elu, weputara achicha na mmanya,

19 o goziri Ebram si ya,
“Ngozị diri Ebram site n’aka Chineke nke kachasi ihe niile elu,
Onye kere eluigwe na uwa.

20 Ngozị dikwara Chineke nke kachasi ihe niile elu,
onye weere ndi iro gi nyefee gi n’aka.”

Mgbe ahụ, Ebram nyere ya otu ụzọ n’ime ụzọ iri nke ihe niile.

21 Eze Sodom gwara Ebram si, “Nyeghachi m naani ndi mmadu, ma debere onwe gi ihe ndi ozọ.”

22 Ma Ebram zara eze Sodom si, “Eweliri m aka m elu nuo iyi nye ONYENWE ANYI Chineke nke kachasi ihe niile elu, Onye kere eluigwe na uwa, si

23 na agaghi m esi n’aka gi were ihe obula bu nke gi, o buladi eriri maobu eriri akpukpokwu. Ka i ghara i si, ‘O bu m mere ka Ebram baa ogaranya.’

24 Naani ihe m ga-anara bu ihe umu okorobia m ndi a riri, ya na oke ruuru Anea, na Eshkol, na Mamre so m gaa. Nye ha oke ruuru ha.”

15

Ogbugba Ndu Chineke na Ebram

1 Mgbe nke a gasiri, okwu ONYENWE ANYI ruru Ebram site n’ohu, si ya,

† 14:18 Salem Eleghi anya, nke bu aha ochie e ji mara obodo Jerusalem.

“Atụla egwu, Ebram
 Abụ m ọta gị,
 ụgwọ ọrụ dị ukwu nke i nwere.”

² Ma Ebram zara sị ya, “Gị, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI, gini bu ihe i ga-enye m ebe o bu na m amutaghị nwa? Lee, o bu Elieza, onye Damaskos, ga-eketa aku m niile.”

³ Ebram gara n’ihu kwuo sị, “Ebe o bu na m amutaghị umu, o bu ohu no n’ulo m ga-eketa aku m.”

⁴ Ma okwu ONYENWE ANYI rutere ya, “Nwoke a agaghị eketa ihe i nwere, kama nwa nwoke nke ga-esi n’ahu gi puta ga-eketa ihe i nwere.”

⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI kpọtara Ebram n’ezi sị ya, “Lelie anya gi elu na mbara eluigwe, guo kpakpando niile i huru onu, ma i ga-enwe ike iguta ha.” O gwara ya sị, “Otu a ka mkpuru gi ga-adị. A gaghị aguta ha onu.”

⁶ Ebram kweere n’ihe ONYENWE ANYI kwuru. N’ihi nke a, a gunyere ya okwukwe a dika ezi omume.

⁷ ONYENWE ANYI gwakwara ya sị, “Mu onwe m bu ONYENWE ANYI, onye si n’ala Uo nke ndi Kaldia kpopta gi, inye gi ala a ka o buru ihe nweta gi.”

⁸ Ma Ebram zara sị, “Biko, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI olee otu m ga-esi mara na m ga-enweta ya?”

⁹ ONYENWE ANYI zara sị ya, “Wetara m nwa nne ehi gbara afọ atọ, na nne ewu gbara afọ atọ, na ebule gbara afọ atọ, na nduru, na nwa kpalakwukwu.”

10 Ebram wetaara ya ihe ndi a niile bowaa ha uzọ abuo, doo ha n'usoro ka otu akuku chee akuku nke ozo ihu. Ma o bowaghi umu nnunu ndi ahụ.*

11 Mgbe anu ufe fekwasiri ozu anu ndi ahụ, Ebram chupuru ha.

12 Mgbe anwu bidoro ida, Ebram dara n'oke ura, oke ujo na oke ochichiri dakwasiri ya.

13 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara ya si, "Mata nke oma na umu umu gi ga-anọ dika ndi obia n'ala na-abughị nke ha. A ga-edo ha onodu dika ndi ohu, mejoo ha nari afo anọ.

14 Ma aga m ata mba ahụ ha na-efe dika ohu ahuhu. N'ikpeazu, ha ga-eji otutu aku si n'ebe ahụ puta.

15 Ma i ga-anwu n'udo. A ga-eli gi mgbe i kara ezi nka.

16 Mgbe ogbo anọ gasiri, umu umu gi galotakwa n'ala a. N'ihina mmehie ndi Amorit erubeghi n'uju ya."

17 Mgbe anwu dara, mgbe ochichiri gbachiri ebe niile, ite oku na-akwu anwuru oku nke nwere owa na-enwu oku si n'etiti ibe anu ndi ahụ gafee.

18 N'ubochi ahụ ka ONYENWE ANYI na Ebram gbara ndu. O si, "Ndi agburu gi ka m ga-enye ala ndi a, malite n'iyi ndi Ijipt ruo n'iyi ukwu Yufretis.

19 Ala ndi Ken, na nke ndi Keniz, na nke ndi Kadmon,

* **15:10** N'ogbugba ndu niile a na-eji anumanu a chuo aja. Ndi ahụ gbara ndu na-esi n'etiti anu ndi ahụ a kpowara okara abuo gafee, maka imesi ogbugba ndu di otu a ike. Jen 15:17; Jer 34:18

²⁰ na ala ndị Het, na nke ndị Periz na nke ndị Refaim,

²¹ na ala ndị Amōrait na nke ndị Kenan na nke ndị Gigash na nke ndị Jebus.”

16

Hega na Ishmel

¹ Ma Serai nwunye Ebram, amụtaghị nwa. Serai nwere odibo nwanyị onye Ijipt, aha ya bụ Hega.

² Ya mere ọ gwara Ebram si, “Lee, ugbu a, ONYENWE ANYỊ egbochiela m ịmụta ụmụ.* Ugbu a, bakwuru nwanyị na-ejere m ozi. Ma eleghị anya, aga m esi na ya wulite ezinaụlọ m.”

Ebram kweere ihe Serai kwuru.

³ Ya mere Serai nwunye Ebram, duuru Hega, odibo nwanyị ya, onye Ijipt, dunye Ebram ka ọ bụrụ nwunye ya. Ihe a mere na ngwụcha afọ iri site na mgbe Ebram bịaara biri n’ala Kenan.

⁴ Ebram na Hega dinara. Hega tūrū ime.

Ma mgbe Hega matara na ọ dirila ime, ọ malitere ileda nne ya ukwu bụ Serai anya.

⁵ Mgbe ahụ, Serai gwara Ebram si, “Ọ bụ gi butere ahụhụ a m nọ n’ime ya. Ọ bụ m were nwaodibo nwanyị m kunye gi n’aka, ma ugbu a ọ hūrū na ọ di ime, abūrūla m onye ọ na-eleda

* **16:2** Amụtaghị nwa bụ ihe ndị mmadụ na-ahụta di ka ntaramahụhụ si n’aka Chineke. Ọ bụrụ na nwanyị amụtaghị nwa, n’ebe ụfọdụ, omenaala na-akwado ya ịhọtara di ya nwanyị ọzọ, onye ga-amūrū ya ụmụ. Ụmụ niile nwanyị ahụ ga-amụta na-abụ nke nwanyị ahụ na-amụtaghị nwa. Jen 20:18; 30:3

anya. Ka ONYENWE ANYỊ kpee ikpe a n'etiti mụ na gị."

⁶ Ebram zara Serai si, "Lee, ohu gị nwanyị dị gị n'aka. Jiri ya mee ihe ọbụla dị gị mma n'anya." N'ihì nke a, Serai mesiri ya ihe ike, nke mere ka o si n'ebe Serai nọ gbapụ.

⁷ Ma mmụọ ozi ONYENWE ANYỊ hụrụ ya n'akụkụ isi iyi mmiri dị n'ọzara, n'akụkụ ụzọ Shua,

⁸ juo ya si, "Hega, ohu nwanyị Serai, olee ebe i si bịa, olee ebe ka ị na-ejekwa?"

Hega zara si, "Ọ bụ site n'ihu nne m ukwu Serai ka m na-agba ọsọ."

⁹ Mmụọ ozi ONYENWE ANYỊ gwara ya si, "Laghachikwuru nne gị ukwu. Doo onwe gị n'okpuru ya."

¹⁰ Mmụọ ozi ONYENWE ANYỊ sịkwa ya, "Aga m amụba ụmụ gị, ka a hapụ inwe ike ịgụta ole ha dị."

¹¹ Mmụọ ozi ONYENWE ANYỊ gwakwara ya si, "Ị dị ime ugbo a, ị ga-amụ nwa nwoke.

Aha ị ga-agụ ya bụ Ishmel n'ihì na ONYENWE ANYỊ anụla maka nhuju anya gị.

¹² Nwoke dika ịnyinya ibu a na-azughị azụ ka ọ ga-abụ.

Ọ ga-emegide onye ọbụla, onye ọbụla ga-emegidekwa ya.

Ọ ga-ebi n'ime ibu iro, megide ụmụna ya niile."

¹³ Hega kpokuru aha ONYENWE ANYỊ, onye gwara ya okwu si, "Ị bụ Chineke m na-ahụ m."

N’ihi na Hega kwuru si, “Ahụla m, ugbu a, onye ahụ na-ahụ m.”

¹⁴ O bụ ya mere e ji na-akpọ olulu mmiri ahụ, Bịa-Lahai-Roj.† O ka dị ebe ahụ, n’etiti Kadesh na Bered.

¹⁵ Emesịa, Hega mụtaara Ebram nwa nwoke. Ebram kpọrọ nwa nwoke ahụ Hega mụtaara ya Ishmel.

¹⁶ Ebram gbara iri afọ asatọ na isii mgbe Hega mụtaara ya Ishmel.

17

Ogbugba ndụ nke obibi ugwu

¹ Mgbe Ebram gbara iri afọ itoolu na itoolu, ONYENWE ANYỊ gosiri ya onwe ya si ya, “Abụ m Chineke Onye puru ime ihe niile. Jegharịa ije n’ihu m, buru onye na-enweghị ita uta oḅula.

² Aga m eme ka oḅugba ndụ m diri n’etiti mụ na gi, mekwa ka i mụbaa nke ukwu n’onuogugu.”

³ Ebram dara n’ala, kpudo ihu ya n’ala. Chineke gwara ya si,

⁴ “Lee, nke a bụ oḅugba ndụ di n’etiti mụ na gi. I ga-abu nna otutu mba.

⁵ Aha gi agaghị abukwa Ebram, kama o ga-abu Ebrahim, n’ihi na emeela m gi nna nke otutu mba.

⁶ Aga m eme gi ka i mụbaa nke ukwu. Aga m eme ka i ghọọ otutu mba di iche iche, ndi eze ga-esitekwa na gi putu.

† 16:14 Ma o bụ, *Olulu Mmiri nke Onye ahụ di ndu na-ahụ m.*

⁷ Aga m eme ka ogbugba ndu mu na gi gbara guzosie ike, ka o dikwara umu umu ndi ga-esote gi n'ogbo niile na-abia. O bu ogbugba ndu na-egosi na m bu Chineke gi, na Chineke umu umu gi niile ga-eso gi.

⁸ Ala Kenan niile, ebe i no ugbu a dika obia ka m ga-enye gi na umu umu gi ga-esote gi dika ihe nketa ebighi ebi. Aga m abu Chineke ha."

⁹ Chineke gwara Ebrahim okwu si ya, "Ma n'ebe i no, i ghaghị irube isi imezu ihe ogbugba ndu m kwuru, gi onwe gi na umu umu gi ndi ga-esote gi, ruo ogbo niile.

¹⁰ Nke a bu ogbugba ndu di n'etiti mu na gi na umu umu gi ndi ga-esote gi, ogbugba ndu nke unu na-aghaghị idebe. A ga-ebi nwoke obula n'etiti unu ugwu.

¹¹ A ga-ebi unu ugwu, bipu elu ahụ nke anu ahụ unu. Nke a ga-abu ihe ama nke ogbugba ndu di n'etiti mu na unu.

¹² N'oge o gbara mkpuru ubochi asato, unu ga-ebi nwoke obula n'agburu unu ugwu: ndi a muru n'ulo, maobu ndi eji ego zuta site n'aka ndi mba ozo, ndi na-esighi na mkpuru nke afo gi.

¹³ A ga-ebi ha niile ugwu. Ma a muru ha n'ezinaulo gi ma i ji ego zuta ha site n'aka onye mba ozo. Ogbugba ndu m nke ga-aputa ihe n'anu ahu gi bu ogbugba ndu ebighi ebi.

¹⁴ Nwoke obula a na-ebighi ugwu nke anu ahu ka a ga-ebipu site n'etiti umunna ya. N'ih i na o mehiela megide ogbugba ndu m."

¹⁵ Chineke gwakwara Ebrahim si, "Ma n'ebe Serai nwunye gi no, i gaghị akpokwa ya Serai

ozo, kama aha ya ga-abu Sera.

¹⁶ Aga m agozi ya, sitekwa na ya nye gi nwa nwoke. Aga m agozi ya ruo na o ga-abu nne nke otutu mba. Ndi eze ga-achi otutu mmadu ga-esite na ya puta.”

¹⁷ Ebrahim dara kpuo ihu n’ala, chiakwa ochi n’obi ya si, “O bu onye gbara narị afọ ka a ga-amuru nwa? Sera, onye gbara iri afọ itoolu o ga-amu nwa?”

¹⁸ Ebrahim gwara Chineke si, “A sika na i ga-ekwe mee ka Ishmel buru onye di ndu n’ihu gi.”

¹⁹ Ma Chineke zara si ya, “Ee, kama Sera nwunye gi ga-amutara gi nwa nwoke. I ga-agu ya Aizik. Ogbugba ndu m ga-adikwara ya na agburu ya ruo mgbe ebighi ebi.

²⁰ Ma banyere Ishmel, anula m ihe i kwuru. Aga m agozi ya mee ya ka o baa uba ma dikwa ukwu n’onuogugu. O ga-aghọ nna ndi eze iri na abuo. Aga m eme ya ka o ghoo mba di ukwu.

²¹ Ma ogbugba ndu m ka m ga-eme ka o guzosie ike n’ebe Aizik no, onye Sera ga-amutara gi n’oge dika ugbu a n’afọ ozo.”

²² Mgbe o gwasiri Ebrahim okwu, Chineke si n’ebe o no puo.

²³ N’ubochi ahụ, Ebrahim duuru Ishmel nwa ya nwoke, na ndi ikom niile a muru n’ezinaulo ya, tinyere ndi e ji ego zuta, ndi ikom niile no n’ezinaulo ya, bie ha ugwu dika Chineke gwara ya ka o mee.

²⁴ Ebrahim gbara iri afọ itoolu na itoolu mgbe e biri ya ugwu,

²⁵ Ishmel nwa ya gbara afọ iri na ato.

²⁶ E biri Ebrahim na nwa ya bu Ishmel ugwu n'otu ubochi ahụ.

²⁷ Ndi ikom niile no n'ezinaulo Ebrahim, ndi a muru n'ulo ya na ndi e si n'aka ndi mba ozo zuta ka e biri ugwu n'oge Ebrahim biri ugwu.

18

Ndi obia ato

¹ ONYENWE ANYI gosiri Ebrahim onwe ya n'akuku osisi ukwu di na Mamre, mgbe Ebrahim noduru ala n'ihu ulo ikwu ya, n'etiti ehie.

² O lelitere anya ya hu ndi ikom ato ka ha guzo ebe o no nso. Mgbe o huru ha, o sitere n'ihu ulo ikwu ya gbakwuru ha izute ha, kpo isiala.

³ O siri, "Onyenwe m, o buru na m natara amara n'ihu gi, agabigala ohu gi.

⁴ Biko, ka ekutere unu mmiri ntakiri, ka unu sachaa ukwu unu, zurukwa ike n'okpuru osisi a.

⁵ Ka m wetara unu nri ntakiri unu ga-eri nke ga-agba unu ume tupa unu agawa n'ihu n'ije unu ugbu a unu biara na nke ohu unu."

Ha zara si ya, "O di mma. Mee dika i kwuru."

⁶ Ya mere, Ebrahim mere ngwangwa banyekwuru Sera n'ulo ikwu ya si ya, "Mee ngwa, maputa ihe otutu sia ato* site na oka a kworo nke oma jiri meta achicha."

⁷ Mgbe ahụ, Ebrahim gbagara n'igwe ehi ya, hoputa otu nwa ehi na-akaghi aka nke ahụ ya di mma, nye ya otu ohu ya onye mere ngwangwa gbuo ya, dozie ya maka oriri.

* **18:6** Ya bu ihe ruru kilogram iri na isii

⁸ Emesija, Ebrahim buuru mmiri ara ehi nke rahuru arahu, na mmiri ara ehi, na anu ahụ a kwadoro dozie ha n'ihu ndi obia ahụ. O guzokwara nso nso ebe ha no n'okpuru osisi ahụ mgbe ha na-eri nri.

⁹ Ha juru ya si, "Ebee ka Sera nwunye gi no?"

O zara si, "O no n'ime ulo ikwu."

¹⁰ O siri ya, "N'ezie, mu onwe m ga-aloghachikwute gi n'oge a n'afọ ozo, Sera nwunye gi ga-amuta nwa nwoke."

Sera guzo n'ime ulo ikwu ahụ nke di n'azu Ebrahim na-ege nti n'ihe ha na-ekwu.

¹¹ N'oge a, Ebrahim na Sera emeela nnoo agadi, gbaakwa isi awo. Sera agafeela oge imuta nwa.

¹² Ya mere, mgbe Sera nuru ihe Onyenwe anyi kwuru, o chiru ochi si, "Agadi nwanyị dika m o si ana amuta nwa, ugbo a onyenwe m karala nka?"

¹³ ONYENWE ANYI juru Ebrahim ajuju si, "Gini mere Sera ji achu ochi? Gini mere o ji kwuo si, 'Olee otu agadi nwanyị dika m ga-esi muo nwa?'

¹⁴ O di ihe nyiri ONYENWE ANYI ime? Mu onwe m ga-aloghachikwute gi n'oge a kara aka, Sera nwunye gi ga-amuta nwa nwoke."

¹⁵ Ma ujo turu Sera. N'ihia ya, o gororo ago si, "Achighi m ochi."

Ma O zara si, "O bu ezie, Sera, i chiru ochi."

Ebrahim ario ario banyere Sodom

16 Mgbe ndị ikom atọ ahụ biliri ibidokwa ije ha, ha chere ihu ịga obodo Sodom,[†] Ebrahim dupụkwara ha.

17 Mgbe ha na-aga n'ụzọ, ONYENWE ANYỊ tulere si, “O kwesiri ka m zochiere Ebrahim ihe m choro ime?”

18 Ebrahim aghaghị ịbụ mba dị ukwuu dịkwa ike. A ga-agozikwa agburu niile nọ n'ụwa site na ya.

19 N'ihị na ahoputala m ya, ka ọ tuziere umu ya na ụlọ ya ndị ga-esote ya ịbaso ụzọ ONYENWE ANYỊ site n'ime ihe dị mma na ihe ziri ezi, ka ONYENWE ANYỊ mezuoro Ebrahim ihe niile o kwere ya na nkwa.”

20 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ kwuru si, “Mkpu akwa m na-anụ site na Sodom na Gomora dị ukwuu, otu a kwa, mmehie ha jobigara njo oke.

21 Ugbu a, ana m aga ka m jiri anya m hụ ma ihe ha mere ọ dị njo dika mkpu akwa m na-anụ si dị. Ma o sighi otu ahụ diri, aga m amata.”

22 Mgbe ahụ, ndị ikom abuo n'ime ha gawara Sodom. Ma Ebrahim nọ na-eguzo n'ihu ONYENWE ANYỊ.

23 Ebrahim jeruru Onyenwe anyi nso juo ya si, “Uche gi ọ bu ikpochapu ndi ezi omume na ndi ajo omume?”

24 O buru na i chota iri ndi ezi omume ise n'ime obodo ahụ, i ga-ekpochapu obodo ahụ? I gaghi agbaghara[‡] ya n'ihị iri ndi ezi omume ise nọ n'ime ya?

[†] 18:16 Onodu obodo Sodom agbanwebeghi, o buladi ugbu a, o ka di na ndida akuku osimiri Nwuru anwu nke bukwa osimiri Nnu. [‡] 18:24 Maobu, I gaghi echebe ya

25 Ọ bughị ezi ihe na ị ga-ala ndị ezi omume na ndị ajọ omume n'iyi. N'ihị na ị gaghị emeso ndị ezi omume dika i si mesoo ndị na-eme ajọ ihe. O kwesighị ka onye ga-ekpe ụwa niile ikpe, kpee ikpe ziri ezi?"

26 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ zara sị ya, "Ọ buru na m achọta iri ndị ezi omume ise n'obodo Sodom, aga m agbaghara obodo ahụ niile n'ihị ha."

27 Ebrahim kwukwara ọzọ sị, "Ugbu a m nwere ike kwuwaputa okwu n'ihu Onyenwe anyị, mụ onye bu naanị aja na ntụ."

28 Eleghị anya ọ buru na e nweta naanị iri ndị ezi omume anọ na ise, ị ga-emebi obodo ahụ?"

ONYENWE ANYỊ zara sị, "Agaghị m ebibi ya ma ọ buru na m achọta iri mmadu anọ na ise n'ime ya."

29 Ọzọkwa, ọ siri ya, "Ọ burukwanu na a ga-achọta naanị iri mmadu anọ?"

ONYENWE ANYỊ zara sị ya, "N'ihị iri mmadu anọ, agaghị m ebibi ya."

30 Mgbe ahụ ọ siri, "Biko, ka iwe hapu iwe Onyenwe anyị ma m kwuo okwu. Eleghị anya, achọta naanị iri mmadu atọ n'ebe ahụ?"

ONYENWE ANYỊ zagbachiri sị ya, "Agaghị m emebi ya, ma ọ buru na m achọta iri mmadu atọ n'ime ya."

31 O kwuru sị, "Ebe ọ bu na m amalitela igwa gi, Onyenwe anyị okwu, biko kwere ka m gaa n'ihu. Ọ buru na a ga-achọta naanị iri mmadu abuo?"

ONYENWE ANYỊ zara sị, "N'ihị iri mmadu abuo ahụ agaghị m emebi ya."

³² N'ikpeazu, Ebrahim kwuru si, "Ka iwe hapu iwe Onyenwe anyi. Ka m kwuo naani otu ugboro a. O burukwanu na a chota naani mmadu iri n'ebe ahụ?"

ONYENWE ANYI zara si, "N'ih i mmadu iri ahụ, agaghị m ebibi ya."

³³ Mgbe ONYENWE ANYI gwachara Ebrahim okwu, o hapuru ya gawa ebe o na-aga. Ebrahim laghachiri azu n'ulo ya.

19

Mbibi Sodom na Gomora

¹ N'oge anyasi, ndi mmuo ozi abuo ahụ biarutere Sodom. Lot no ala n'onu uzo ama obodo ahụ. Mgbe o huru ha, o biliri jekwuru ha, hulata ihu ya n'ala.

² O siri, "Ndi nwe m, batanu n'ulo ohu unu. Unu nwere ike saa ukwu unu, nookwa onodu abali. Chi bo, unu nwere ike ibilikwa bido iga n'ihu n'ije unu."

Ha zara si, "Ee, anyi ga-edina n'ama."

³ Ma Lot riosiri ha ike. N'ikpeazu ha sooro ya laa n'ulo ya. O kwadooro ha ihe oriri, ya bu achicha na-ekoghi eko ka o ghere. Ha rikwara ya.

⁴ Tupu ha abanye irahu ura, ndi ikom obodo ahụ, ndi ikom Sodom, biara gbaa ulo ahụ gburugburu, ma umu okorobia ma ndi agadi, ndi niile si n'akuku obodo ahụ.

⁵ Ha kpore Lot oku si ya, "Olee ebe ha no, bu ndi ikom ahụ biara n'ulo gi n'abali a? Kpoptara anyi ha ka anyi na ha dinakoo."

⁶ Lot pukwuru ha n'ezi, mechie uzo ulo ya,

⁷ sị ha, “Bikonu, ndị enyi m, unu emela ihe ojọọ dī otu a.

⁸ Leenu, enwere m ụmụ nke aka m, ụmụ agboghọ abụọ na-amaghị nwoke. Ka m kpọputara unu ha, ka unu mee ha ihe masiri unu. Ma hapụnụ ndị ikom ndị a, n’ihi na ha bụ ndị batara izere ndụ n’ụlọ m.”

⁹ Ha zara sị ya, “Puọra anyị n’uzọ. Mbiarambia ka ị bụ! Leenu mbiarambia a! O choro ịbụ onye ikpe. Anyị mee gi ihe, o ga-ajoro gi njo karia ihe anyị ga-eme ha.” Ha nuru Lot aka nughachi ya azu, malite itiwa onu uzọ ulọ ya.

¹⁰ Ma ndị ikom ahụ nọ n’ulọ Lot, setipuru aka ha dobatara ya n’ulọ, ma mechie uzọ ahụ.

¹¹ Ha tiri ndị ikom ndị ahụ nọ n’onu uzọ ihe otiti nke mere ka ha kpuo isi, onye ukwu ha na onye nta ha. N’ihi ya, ha enweghi ike ichota onu uzọ ulọ ahụ.

¹² Ndị ikom abụọ ahụ gwara Lot sị, “O nwere onye obula ozo i nwere n’ebe a? Ndị ogo nwoke, maobu umu gi ndi ikom, maobu umu gi ndi inyom, na o bu onye obula bu nke gi n’obodo a. Site n’ebe a kpoju ha!

¹³ N’ihi na anyi na-aga imebi obodo a, mkpu akwa ruru ONYENWE ANYI nti megide ndi bi n’obodo a adila ukwu, nke mere o ji zite anyi ibibi ya.”

¹⁴ Ya mere, Lot puru gaa gwa ndi ogo ya nwoke, ndi na-akwado ilu umu ya ndi inyom, si ha, “Osọ, sinu n’obodo a puo. N’ihi na ONYENWE ANYI na-akwado ibibi ya.” Ma ndi ogo ya nwoke ndi a chere na o na-egwu egwu.

15 N'ụtụtụ, mgbe chi na-abọta, ndị mmụọ ozi a kwagidere Lọt sị ya, "Ọsọ, kpọrọ nwunye gị na umụ gị ndị inyom abụọ ndị a site n'ebe a gbapụ, ma ọ bughị ya, a ga-ekpochapụ unu n'ihị ajọ omume ndị obodo a."

16 Mgbe Lọt ka nọ na-eche ihe ọ ga-eme, ndị ikom ahụ jidere ya n'aka, jidekwa nwunye ya, na umụ ya ndị inyom abụọ duru ha pụọ n'obodo ahụ, n'ihị na ONYENWE ANYỊ nwere obi ebere n'ebe ha nọ.

17 Mgbe ha si n'ime obodo kpọpụta ha, otu onye n'ime ha gwara ha sị, "Gbalaganụ n'ihị ndụ unu. Unu elekwala anya n'azụ. Unu akwụsikwala ebe ọbụla na mbara ala. Gbaganụ n'ugwu, n'ihị na ọ buru na unu emeghị otu a, a ga-ekpochapụ unu."

18 Ma Lọt siri ha, "Mba, ndị nwe m, bikonu,

19 ohu unu achọtala amara n'ihu unu, unu egosila m obi ebere dị ukwuu site n'ichebe ndụ m. Ma agaghị m enwe ike gbalaga n'ugwu ka mbibi a ghara idakwasị m, m nwụọ.

20 Lee obodo dị nso nke m nwere ike igbaga. Ọ bụ obodo dị nta. Kwere ka m gbaga n'ebe ahụ. Obodo nta ka ọ bụ, ọ bughị ya? Aga m echebekwa ndụ m na ya."

21 Ọ zara sị ya, "Ọ dị mma, aga m emere gị dika aririọ gị si dị. Agaghị m emebi obodo nta ahụ.

22 Ma mee ngwangwa, n'ihị na o nweghị ihe ọbụla m ga-eme tutu ruo mgbe i ruru n'ebe ahụ." (Ọ bụ nke a mere e ji akpọ aha obodo ahụ Zoa.)

23 Mgbe Lọt rutere obodo Zoa, anwụ awalitela n'ala ahụ.

24 Mgbe ahụ ONYENWE ANYỊ sitere n'eluigwe zokwasị obodo Sọdọm na Gọmọra nkume ọkụ nke ONYENWE ANYỊ mere ka o si n'eluigwe zoo.

25 Otu a ka o si kwatuo obodo ndị ahụ niile dị na mbara ala ahụ niile, na ndị niile bi n'obodo ndị ahụ. O kwatukwara ihe niile na-epu n'ala.

26 Ma mgbe nwunye Lot lere anya n'azụ, otu mgbe ahụ, ọ ghorọ ogidi nnu.

27 N'ututu echi ya, Ebrahim biliri jeruo ebe ahụ o guzoro n'ihu ONYENWE ANYỊ n'ubochi gara aga.

28 O lepuru anya n'ebe obodo Sọdọm na Gọmọra dị, na n'ebe mbara ala ndị ahụ niile dị. O huru anwuru ọkụ dị ukwu nke si n'ala ahụ na-alali elu. Anwuru ọkụ a dị ka anwuru ọkụ si n'ebe a kwanyere ọkụ na-enwusi ike.

29 Ya mere, mgbe Chineke bibiri obodo ndị ahụ dị na mbara ala, o chetara Ebrahim, kpoputa Lot site n'oke mbibi ahụ e bibiri obodo ndị ahụ Lot bi n'ime ha.

Lot na umu ya ndi inyom

30 Emesia, Lot na umu ya ndi inyom abuo hapuru obodo Zoa, n'ihi na o turu egwu ibi n'ime Zoa. O gara biri n'ime ogba nkume ya na umu ya ndi inyom abuo.

31 Otu ubochi, ada ya siru nke nta, "Nna anyi emeela agadi, o nwekwaghi nwoke obula no n'uwa a, onye ga-enye anyi umu, dika omenaala si di n'uwa niile.

32 Ka anyi mee ka nna anyi nuo mmanya, ka anyi na ya dinako, ka anyi chebe agburu anyi site na nna anyi."

³³ N'abali ahụ, ha mere ka nna ha n'ụọ mmanya, nke ada banyere soro nna ya dina. Hā abụọ nwere mmekọ. Ma ọ amaghị mgbe ada ya dinara maọbụ mgbe o bilikwara.

³⁴ N'echi ya, ada gwara nwanne ya nke nta, "Mụ na nna anyị dinara n'abali gara aga. Ka anyị mee ka ọ n'ụọkwa mmanya n'abali taa, ka ị gaakwa ka ị na ya dina. Ka anyị mee ka agbụrụ anyị dịgide site na nna anyị."

³⁵ Ha mere ka nna ha n'ụọ mmanya n'abali ahụ, ada ya nke nta banyere ya na nna ya dinaa. Dịka ọ dịkwa na mbụ, nna ha amataghị mgbe o dinara ala maọbụ mgbe o bilitere.

³⁶ Ya mere, ụmụ ndị inyom Lot abụọ ndị a tụtụ ime site n'aka nna ha.

³⁷ Nke ada mụtara nwa nwoke onye ọ gụrụ Moab. Ọ bụ ya bụ nna nna ndị Moab ruo taa.

³⁸ Nwa ya nke nta mụtakwara nwa nwoke onye ọ gụrụ Ben-Ammi. Ọ bụ ya bụ nna nna ndị Amōn ruo taa.

20

Ebrahim na Abimelek

¹ Ugbu a, Ebrahim sitere n'ebe ahụ bilie gaa na mpaghara Negev biri n'ebe dị n'agbata Kadesh na Shua. Ọ n'ọrọ n'obodo Gera nwa oge nta.

² N'ebe ahụ, Ebrahim kwuru maka Sera, nwunye ya, sị "Ọ bụ nwanne m nwanyị." Abimelek, eze Gera, ziri ozi k'ọrọ Sera.

³ Ma Chineke b'akwutere Abimelek na n'ọrọ n'anyasị, sị ya, "Onye nwurụ anwụ ka ị bụ, n'ihị nwanyị nke ị k'ọrọ, nwanyị a bụ onye nwere di."

⁴ Ma Abimelek abịabeghị Sera nso, ya mere o ji sị, “Onyenwe m, ị ga-ebibi mba aka ya dị ọcha?”

⁵ Ọ bụ na ya onwe ya agwaghị m sị, ‘ọ bụ nwanne m nwanyi,’ nke nwanyi n’onwe ya, ekwuokwa sị, ‘Nwanne m nwoke ka ọ bụ?’ E ji m uche dị ọcha na aka dị ọcha mee ihe niile m mere.”

⁶ Chineke zara ya sị, “Amaara m na i ji uche dị ọcha mee ihe i mere. Ọ bụ ya mere m ji gbochie ị imehie megide m. Ọ bụkwa ya mere m ji gbochie ị imetụ ya aka.

⁷ Ugbu a, nyeghachi nwoke a nwunye ya. N’ihi na ọ bụ onye amụma. Ọ ga-ekpere ị ekpere, ka ị ghara ịnwụ. Ma ọ bụrụ na i dughachighị nwanyi a nye di ya, unu ga-anwụ, ị na ndị ị niile.”

⁸ Ya mere, Abimelek biliri n’isi ụtụtụ echi ya, kpọọ nzuko nke ndịisi ozi ya niile, kọrọ ha ihe mere. Ha tụtụ ụjọ nke ukwuu.

⁹ Emesịa, Abimelek kpobatarara Ebrahim sị ya, “Gịni bụ ihe a i mere anyị? Gịni bụ ihe ọjọọ m mere i ji butere mụ na alaeze m ihe oke ikpe omuma dị otu a? Ihe a i mere m bụ ihe na-ekwesighị ekwesi.”

¹⁰ Abimelek juru Ebrahim sị, “Ọ bụ gịni ka ị hụrụ i jiri mee omume dị otu a?”

¹¹ Ebrahim zara ya, “N’ihi na asiri m n’obi m, ‘N’ezie, ịtụ egwu Chineke adighi n’ebe a. Ha ga-egbu m n’ihi nwunye m.’

¹² Ewezugakwa nke a, ọ bụ nwanna m nwanyi, n’ihi na otu nna mụrụ anyị, ma ọ bughị otu nne, tupu ọ bụrụ nwunye m.

¹³ Mgbe Chineke sitere n’ezinaụlọ nna m zipu m ije ebe di anya, agwara m ya sị, ‘Otu a ka ị ga-

esi gosi na ị hụrụ m n'anya, ebe ọbụla anyị gara, kwuo gbasara m, "Onye a bụ nwanne m."'"

¹⁴ Mgbe ahụ, Abimelek dupụtara atụrụ, na ehi, na ndị ohu ndị ikom, na ndị ohu ndị inyom, nye Ebrahim. Ọ kpọnyekwara ya Sera nwunye ya.

¹⁵ Abimelek sịrị, "Lee n'ala m niile, birikwa n'ebe ọbụla masịrị gi."

¹⁶ Mgbe ahụ, ọ sịrị Sera, "Ana m enye nwanne gi puku shekel ọlaọcha, ka ọ bụrụ ihe m ji kwuo ugwo mmeso ojoo m mesoro gi. Ejikwa m ya na-egosi na ị bụ onye aka ya di ọcha."

¹⁷ Mgbe ahụ, Ebrahim kpokuru Chineke n'ekpere. Chineke gworo Abimelek na nwunye ya, na ndị inyom ndị ohu ya niile, ka ha nwee ike imuta umu ozo.

¹⁸ N'ihia na ONYENWE ANYI mechiri akpanwa ndi inyom niile no n'ezinaulo Abimelek n'ihia Sera nwunye Ebrahim.

21

Omumu Aizik

¹ ONYENWE ANYI jiri amara leta Sera dika o kwuru na o ga-eme. ONYENWE ANYI meere Sera ihe o kwere na nkwa.

² Sera tuuru ime, mura Ebrahim nwa nwoke n'oge o merela agadi. O muru ya n'oge ahụ a kara aka Chineke kwere ya na nkwa.

³ Ebrahim guru nwantakiri ahụ Sera muru ya aha, kpo ya Aizik.

⁴ Mgbe Aizik noro ubochi asato site n'ubochi a muru ya, Ebrahim biri ya ugu dika Chineke si nye ya n'iwu.

⁵ Ebrahim agbaala nari afo mgbe a muru Aizik nwa ya nwoke.

⁶ N'oge ahụ, Sera kwuru si, "Chineke ewetarala m ochi. Ndi niile nuru akuko a ga-esoro m chia ochi."

⁷ O kwukwara si, "Onye gaara agwa Ebrahim si ya na Sera ga-azulite umuntakiri. Ma otu o di, amutarala m ya nwa nwoke ugbu a o merela agadi."

Ebrahim achupu Hega na nwa ya

⁸ Nwata ahụ tokwara, ruo mgbe a kwusiri ya ara.* N'ubochi ahụ a kwusiri ya ara, Ebrahim kporo oriri.

⁹ Ma mgbe Sera huru na nwa nwoke ahụ Hega onye Ijipt mutaara Ebrahim no na-akwa emo,

¹⁰ o gwara Ebrahim okwu si ya, "Chupu ohu nwanyi a na nwa ya. N'ih na nwa nwoke ohu nwanyi agaghi eso nwa m nwoke Aizik keta oke n'ihe nketa."

¹¹ Okwu a wutere Ebrahim nke ukwuu n'ih na ihe banyere nwa ya nwoke Ishmel na-emetu ya n'obi.

¹² Ma Chineke gwara Ebrahim si, "Ekwela ka obi joo gi njo n'ih nwantakiri a na ohu gi nwanyi. Gee nti n'ihe obula Sera gwara gi. N'ih na o bu site n'Aizik ka a ga-akpo mkpuru gi aha.

¹³ Aga m eme ka nwa gi nwoke nke ohu gi mutara ghoo mba di ukwuu, n'ih na mkpuru afo gi ka o bu."

* **21:8** N'usoro omenaala, o bu mgbe nwantakiri gbara afo abuo, maobu ato ka a na-akwusi ya ara. N'oge ochie, i kwusi nwantakiri ara na-abu oge mmemme na oke oriri.

¹⁴ Ebrahim biliri n'isi ụtụtụ echi ya, kwadoo ihe oriri na mmiri ọ̀nụ̀nụ̀ nke dị n'ime karama akpukpọ, bunye ha Hega. O bukwasi ha n'ubu Hega, zipu ya na nwa ya nwoke. Hega si n'ebe ahụ puo wagharia n'ime ozara Biasheba.

¹⁵ Mgbe mmiri di na karama akpukpọ ahụ gwusiri, o nibere nwantakiri ahụ n'okpuru otu osisi oha.

¹⁶ Hapu ya gaa nodu ala n'ebe ditu anya, ihe dika nari nzo ukwu, n'ihi na o kwuru n'obi ya si, "Achoghi m ihu nwantakiri nwoke a anya mgbe o na-anwu." Mgbe o noduru ebe ahụ, o bidoro ikwa akwa.

¹⁷ Ma Chineke nuru ikwa akwa nwantakiri nwoke ahụ. Mmuo ozi Chineke sikwa na mbara eluigwe kpoo Hega oku si ya, "Hega, gini na-eme gi? Atula egwu, n'ihi na Chineke anula† olu akwa nwantakiri ahụ n'ebe ahụ o dina.

¹⁸ Gaa kulite nwantakiri ahụ kasie ya obi, n'ihi na aga m eme ya ka o ghoo mba di ukwu."

¹⁹ Mgbe ahụ, Chineke meghere anya ya, mee ka o hu olulu mmiri di n'ebe ahụ. O gara kujuo karama akpukpọ ahụ mmiri, ma nye nwantakiri ahụ mmiri ka o nuo.

²⁰ Chineke nonyeere nwantakiri ahụ mgbe o na-eto. O biri n'ozara ahụ ghoo onye na-agba aku nke oma.

²¹ Mgbe o bi n'ozara Paran, nne ya chotaara ya nwunye site n'Ijpt.

Nkwekorita e nwere na Biasheba

† **21:17** *Chineke anula Maobu, Chineke na-anu, bu ihe Ishmel putara.*

22 N’oge a, Abimelek na Fikol onyeisi ndi agha ya, bjakwutere Ebrahim si ya, “Chineke nonyeere gi n’ihe niile i na-eme.

23 Ugbu a, nuora m iyi n’aha Chineke na i gaghi aghogbu m maobu ghogbuo umu m, maobu umu umu m. Gosi m n’obodo a i bi n’ime ya dika onye obia udi obioma m gosiri gi.”

24 Ebrahim zara si ya, “O di mma, aga m anuru gi iyi.”

25 Mgbe ahụ, Ebrahim kosaara Abimelek ihe banyere olulu mmiri nke ndi na-ejere ya ozi ji anya ike nara ndi na-ejere Ebrahim ozi.

26 Abimelek zara si, “Amaghi m onye mere ihe di otu a. I gwaghi m na ihe di otu a mere, anughi m ya ma o bughi naani taa.”

27 Mgbe ahụ, Ebrahim kpuputara aturu, na ehi, nye Abimelek. Ha abuo gbara ndu nkwekorita.

28 Mgbe Ebrahim sitere n’igwe aturu ya weputa nne aturu asaa nupu ha ka ha nupu iche,

29 Abimelek juru Ebrahim si ya, “Gini ka i ji nne aturu asaa ndi a i hoputara iche eme?”

30 Ebrahim zara si, “Nabata umu aturu asaa ndi a dika ihe akaebe na-egosi na o bu m gwuru olulu mmiri a.”

31 Ya mere, e bidoro ikpo ebe ahụ Biasheba, n’ihi na n’ebe ahụ ka mmadu abuo a no nuritaara onwe ha iyi.

32 Mgbe ha gbachara ndu nkwekorita na Biasheba, Abimelek na Fikol onyeisi agha ya laghachiri azu n’ala ndi Filistia.

³³ Ebrahim kuru osisi tamarisk na Bíasheba. Ebe ahụ ka ọ nọ kpọkuo aha ONYENWE ANYỊ, Chineke ebighị ebi.

³⁴ Ebrahim bigidere n’ala ndị Filistia ogologo oge.

22

Onwunwa a nwara Ebrahim

¹ Mgbe ihe ndị a gasiri, Chineke nwara Ebrahim. O siri ya, “Ebrahim.”

Ebrahim zara si, “Lekwa m.”

² Chineke siri, “Duru nwa gi nwoke, naani otu nwa gi nwoke, Aizik onye i huru n’anya, gaa n’ala Moria. Jiri ya choro m aja nsure oku n’elu otu n’ime uguwu di n’ebe m ga-egosi gi.”

³ N’isi ututu echi ya, Ebrahim biliri kwadoo inyinya ibu ya. O duuru ndi ikom abuo na-ejere ya ozi, na nwa ya nwoke Aizik. O gbutere nku ga-ezuru ya ichu aja nsure oku, bilie gawa ebe ahụ Chineke gwara ya maka ya.

⁴ N’ubochi nke ato, Ebrahim lepuru anya hu ebe ahụ n’ebe di anya.

⁵ O gwara ndi na-ejere ya ozi si, “Nodunu n’ebe a, unu na inyinya ibu anyi, ka mu na nwokorobia a gaa n’ebe ahụ. Anyi feecha ofufe, anyi ga-aloghachikwute unu ozọ.”

⁶ Ebrahim boro nwa ya nwoke Aizik ukwu nku ahụ e ji achu aja nsure oku n’isi, ma ya onwe ya jidere oku na mma.

⁷ Aizik gwara nna ya Ebrahim si, “Nna m.”

Ebrahim zara, “Ehee, nwa m.”

Aizik siri, “Oku na nku di n’ebe a, olee nwa aturu e ji achu aja nsure oku?”

⁸ Ebrahim zara, “Nwa m, Chineke n’onwe ya ga-eweta nwa aturu e ji achu aja nsure oku.” Ha abuo gakwara n’ihu n’ije ha.

⁹ Mgbe ha ruru ebe ahụ Chineke gwara ya maka ya, Ebrahim wuru ebe ichu aja n’ebe ahụ, doo nku ndi ahụ niile n’usoro n’elu ya. O kere nwa ya Aizik agbu, tukwasị ya n’elu ebe ichu aja ahụ, na n’elu nku ndi ahụ.

¹⁰ Mgbe ahụ Ebrahim setipuru aka ya, welite mma ka o gbuo nwa ya nwoke.

¹¹ Ma mmuo ozi ONYENWE ANYI si n’eluigwe kpoọ ya oku si ya, “Ebrahim! Ebrahim!”

Ebrahim zara, “Lekwa m n’ebe a.”

¹² O siri ya, “Emetukwala nwokorobia ahụ aka. Emekwala ya ihe obula. N’ihi na amatala m ugbu a na i na-atu egwu Chineke, ebe o bu na i kwenyere iji nwa gi nwoke, naani otu nwa nwoke i nwere choro m aja.”

¹³ Ebrahim leliri anya hu otu ebule nke eriri ohia jidere na mpi ya. Ebrahim gara jide ebule ahụ, were ya chuo aja nsure oku nonodu nwa ya nwoke.

¹⁴ Ya mere, Ebrahim kporo ebe ahụ, “ONYENWE ANYI ga-aroputa.*” Ya mere ruo taa a na-asị, “N’ugwu ONYENWE ANYI, a ga-aroputa.”

¹⁵ Mmuo ozi ONYENWE ANYI sitere n’eluigwe kpoọ Ebrahim oku nke ugoro abuo,

¹⁶ si, “Mu onwe m, bu ONYENWE ANYI, ji onwe m na-anu iyi na-ekwuputa si, ebe o bu na i mere ihe di otu a, na i kwenyere iji nwa gi nwoke, naani otu nwoke i nwere choro m aja,

* **22:14** Maobu, *Onyenwe anyi Jaire*

¹⁷ aga m agozi gi n'ezie, mekwa ka umu umu gi mubaa n'onuogugu dika kpakpando nke mbara eluigwe na dika aja di n'onu mmiri osimiri. Umu umu gi ga-enwetara onwe ha onu uzọ ama ndi iro ha.

¹⁸ Sitekwa na mkpuru gi ka a ga-agozikwa agburu niile no n'owa, n'ih na i rubeere m isi."

¹⁹ Emesja, Ebrahim laghachikwuru ndi na-ejere ya ozi. Ha niile laghachikwara Biasheba. Ebrahim birikwara na Biasheba.

Umu umu Nahọ

²⁰ Mgbe ihe ndi a gasiri, e ziri Ebrahim ozi si ya, "Lee, Milka ya onwe ya amukwaarala nwanne gi nwoke bu Nahọ, umu ndi ikom.

²¹ Aha ha bu Uz, onye bu okpara, na Buz nwanne ya,

Kemuel bu (nna Aram),

²² Kesed, Hazọ, Pildash, Jidlaf na Betuel."

²³ Betuel muru Ribeka.

Milka mutara Nahọ, nwanne Ebrahim umu ndi ikom asato ndi a.

²⁴ Iko ya nwanyi, onye aha ya bu Reuma, mukwaara ya umu ndi ikom.

Ha bu Teba, Gaham, Tahash na Maaka.

23

Onwu Sera

¹ Sera di ndu ruo nari afo na iri afo abuo na asaa.

² O nwuru na Kariat Arba (nke bu Hebron), n'ala Kenan. Ebrahim ruru uju n'ih Sera, kwaa akwa nke ukwu n'ih onwu ya.

³ Ebrahim sitere n'ebe ozu nwunye ya di puo, jekwuru umu Het gwa ha si,

⁴ "Abu m obia na onye obodo ozo n'etiti unu. Resinu m ala m ji eme ebe olili n'ebe a, ka m nwee ike lie onye m nwuru anwu."

⁵ Umu Het zara Ebrahim si,

⁶ "Nna anyi ukwu, gee anyi nti. Nwa eze di ukwu ka i bu n'etiti anyi, lie onye gi nwuru anwu n'ili ahụ nke kachasi mma n'ime ili anyi nwere. O nweghi onye obula n'ime anyi ga-aju inye gi ala olili ya maka ili onye gi nwuru anwu."

⁷ Mgbe ahụ, Ebrahim biliri kpoọ isiala n'ihu ndi nwe ala, bu ndi Het,

⁸ si ha, "O buru ochicho unu ka m lie onye m nwuru anwu, geenu m nti ma rioro m Efron nwa Zoha,

⁹ ka o resi m ogba Makipela, nke bu nke ya, nke di na ngwusi ohia ya. Gwa ya ka o resi m ya n'onu ahia o ruru ka o buru ebe olili m nwere n'etiti unu."

¹⁰ Efron onye Het n'onwe ya so nodu n'ebe ahụ n'etiti ndi ya. O zara Ebrahim n'ihu ndi Het niile biara n'onu uzọ ama obodo

¹¹ si ya, "Mba! Nna m ukwu, gee m nti. Ana m enye gi ala ahụ na ogba di n'ime ya n'ihu ndi a niile bu ndi m. Gaa lie onye gi nwuru anwu n'ime ya."

¹² Ozo Ebrahim kporo isiala nye ndi nwe ala,

¹³ o siri Efron, n'ihu ha niile, "Biko gee m nti, aga m akwu gi onuahia iji zuo ala ahụ. Nara m ya ka m nwee ike lie onye m nwuru anwu n'ime ya."

¹⁴ Efron zara Ebrahim,

15 “Gee m ntị, nna m ukwu, ọ bụ ezie na ala ahụ ruru nari shekel ọlaọcha anọ, ma gini ka nke a bụ n’etiti mụ na gi? Gaa lie onye gi nwuru anwu n’ime ya.”

16 Ebrahim kwenyere n’ego ole Efron choro ka ọ kwuo. O ji ihe otutu tuputara Efron ego ruru onuahia ọ kporo aha n’ihu ndi Het niile, nari shekel ọlaọcha anọ, dika ihe otutu nke di n’oge ahụ n’etiti ndi na-azu ahia.

17 Site n’oge ahụ, ala ahụ Efron nwere na Makipela, nke di nso na Mamre, ala ahụ na ogba di n’ime ya, na osisi niile di n’ime ala ahụ niile gburugburu,

18 ghorọ nke Ebrahim dika ihe nzuta ya n’ihu umu Het, n’ihu ndi niile ndi biara n’onu uzọ e si abata obodo ahụ.

19 Emesia, Ebrahim liri Sera nwunye ya n’ime ogba ahụ di n’ala di na Makipela na nso Mamre (nke di na Hebron) n’ala ndi Kenan.

20 Ya mere, ala ahụ na ogba di n’ime ya ka ndi Het resiri Ebrahim ka ọ buru nke ya, ebe a na-eli ozu.

24

Aizik na Ribeka

1 Ugbu a, Ebrahim aghoola agadi n’ahụ ya ma n’onuogugu afọ ya. ONYENWE ANYI agoziela ya n’uzọ niile

² O gwara onyeisi ndị ozi n'ụlọ ya, onye nke na-elekọta ihe niile o nwere sị ya, "Tinye aka gị n'okpuru apata m.*

³ Achọrọ m ka i jiri aha ONYENWE ANYỊ Chineke nke eluigwe na ụwa, nùọra m iyi, na ị gaghi achọtara nwa m nwoke nwunye site n'etiti ndị Kenan, ndị m bi n'etiti ha.

⁴ Kama na ị ga-aga n'ala nke m na ụmụnna m lụgara nwa m, bụ Aizik, nwunye n'etiti ụmụnna m."

⁵ Ohu ahụ juru ya, "O burukwanu na nwaagboghọ ahụ achoghị isoro m loghachi n'ebe a, m ga-akporo nwa gị nwoke laghachi n'obodo i si bịa?"

⁶ Ebrahim siri ya, "Lezie anya hu na ị kpoghachighi nwa m nwoke n'ebe ahụ.

⁷ ONYENWE ANYỊ, Chineke nke eluigwe, bụ onye kpọtara m site n'ụlọ nna m nakwa obodo nke aka m, onye ahụ gwara m okwu ma kwem nkwa site n'ihu iyi nye sị, 'Aga m enye ụmụ ụmụ gị ala a.' O ga-ezipu mmụọ ozi ya ka o gaa n'ihu gị ka i wee ike inwetara nwa m nwoke nwunye site n'ebe ahụ.

⁸ Ma o buru na nwanyị ahụ achoghị isoro gị loghachi, mgbe ahụ, ị ga-abu onye nwere onwe ya puo n'iyi a ị nuru. Naani na ị gaghi eme ka nwa m nwoke laghachi n'ebe ahụ."

⁹ Ya mere, ohu ahụ tinyere aka ya n'okpuru apata nna ya ukwu Ebrahim, nùọ iyi banyere okwu ndị a.

* 24:2 N'usoro ihu iyi a, o putara na ogbugba ndu a maobu nkwa ahụ, ga-adigide n'agburu Ebrahim niile. Jenesis 47:29.

¹⁰ Emesija, ohu a duuru ịnyịnya kamel iri n'ime ndị nna ya ukwu nwere puo. O sitekwara n'aka nna ya ukwu were ihe oma di iche iche maka njem a, gawa Aram Naharaim, rute n'obodo Nahọ.

¹¹ O mere ka ịnyịnya kamel ndi ahụ makpuru ala n'akuku olulu mmiri di n'azu obodo ahụ. O bu n'oge anyasi, oge umu nwanyi ji aputa iseta mmiri n'ebe ahụ.

¹² Mgbe ahụ, o kpere ekpere si, "ONYENWE ANYI, Chineke nke nna m ukwu Ebrahim, mee ka ihe gaara m nke oma taa. Gosi nna m ukwu Ebrahim obi ebere gi.

¹³ Lee, ana m eguzo n'akuku isi iyi mmiri a, umu nwanyi ndi obodo a na-abia iseta mmiri.

¹⁴ Kwere ka o si otu a diri na nwaagboghọ nke m ga-asi, 'Biko, zie ite gi ka m nuru mmiri.' O buru na onye ahụ asi m, 'Nuo, aga m ekutekwa mmiri nke ịnyịnya kamel gi ga-anu,' ka onye ahụ buru onye i hoputara ohu gi Aizik. N'uzo di otu a ka m ga-esi mata na i gosila nna m ukwu obi ebere."

¹⁵ Tupu o kpechaa ekpere a, lekwa Ribeka ada Betuel, nwa nwoke Milka, onye bu nwunye Nahọ, nwanne Ebrahim. O na-aputa bukwasị ite n'ubu ya.

¹⁶ O bu nwaagboghọ mara mma nke ukwu, onye na-amatabeghi nwoke, nke nwoke obula na-edinabeghi. O gara n'olulu mmiri kujuo ite ya si n'ebe ahụ na-arigoputa.

¹⁷ Ohu ahụ mere ngwangwa jekwuru ya si ya, "Biko nyetu m mmiri si n'ite mmiri gi."

18 Ọ mere ngwangwa budata ite ahụ n’aka ya, hulata ya si ya, “Nụọ, onyenwe m.”

19 Mgbe o nyechara ya mmiri, ọ siri, “Aga m ekutekwa mmiri nye inyinya kamel gi ndi a ruo mgbe ha nujuru afo.”

20 Ngwangwa, ọ wupuru mmiri di n’ite ya n’ime ihe anu ulo ji anu mmiri, gbara oso gaa kute mmiri ozo na-agbanye n’ime ihe ahụ. O kugidere mmiri tutu ruo mgbe inyinya kamel ndi ahụ nujuchara afo.

21 Mgbe ihe ndi a na-eme, ohu ahụ gbara nkiti na-ele ya anya ichoputa ma ONYENWE ANYI emeela ka ije ya buru ihe gara nke oma.

22 Mgbe inyinya kamel ndi ahụ nusiri mmiri, nwoke ahụ weputara mgbanimi olaedo nke otutu ya bu otu beka,† na mgbaaka olaedo abuo nke otutu ha bu shekel iri.

23 Ọ juru ya si, “Nwa onye ka i bu? Ohere o di n’ulo nna gi ebe mu na inyinya kamel ndi a ga-anọ n’abalị a?”

24 Ọ zara si ya, “Abu m nwa Betuel, nwa Milka nwunye Nahọ.”

25 Ọ sikwara, “Anyi nwere nri anu ulo, nweekwa ebe i ga-edina n’abalị a.”

26 Nwoke ahụ hulatarala ala kpoọ isiala nye ONYENWE ANYI.

27 Kwuo si, “Ngozị diri ONYENWE ANYI, bu Chineke nna m ukwu Ebrahim, onye na-esitebeghi n’ebe nna m ukwu no wezuga ebere ya na ikwesi ntukwasị obi ya. Ma banyere mu

† 24:22 Maobu, okara shekel

onwe m, ONYENWE ANYI e duola m n'ije a, kporo m rute n'ulo ndi ikwu nna m ukwu."

28 Nwaagboghọ ahụ gbalara gaa kporo ndi ezinaulo nne ya ihe ndi a.

29 Ribeka nwere otu nwanne nwoke aha ya bu Leban. Leban gbara oso gbakwuje nwoke ahụ n'isi iyi mmiri ahụ.

30 Mgbe o huru mgbanimi, na mgbaaka ndi ahụ nwanne ya nwanyi yi n'aka ya, ma nukwa ihe Ribeka kwuru banyere ihe nwoke ahụ gwara ya, o jekwuru nwoke ahụ, hu ya ka ya na inyinya kamel ya guzo n'akuku olulu mmiri.

31 O siri ya, "Bia, gi onye ONYENWE ANYI goziri. Gini mere i ji guzo n'ebe a. Edozielara m gi ulo ebe i ga-edina na ebe inyinya kamel ndi a ga-anọ."

32 Ya mere, nwoke ahụ gara n'ulo, ebe Leban nyere aka butukwaara ya ibu nke inyinya kamel ndi ahụ bu. E wetara nri nye inyinya kamel ndi ahụ, wetara ya mmiri nke ya na ndi ikom so ya ji saa ukwu ha.

33 E doziri ya ihe oriri, ma o zara si, "Agaghị m eri ihe obula tutu ruo mgbe m kwuru ihe m ji bia."

Leban siri, "Ngwa, kwuonu."

34 Ya mere, o siri, "Abu m ohu Ebrahim.

35 ONYENWE ANYI agoziela nna m ukwu, mee ya ka o buru ogaranya. O nyela ya igwe aturu, na igwe ehi, na olocha na olaedo, na otutu ndi ohu nwoke na nwanyi, na inyinya kamel, na inyinya ibu.

36 Sera nwunye nna m ukwu mụtaara ya otu nwa nwoke mgbe o merela agadi. Ihe niile nna m ukwu nwere ka o nyefere nwa ahụ n'aka.

37 Nna m ukwu mere ka m ńụọra ya iyi sị, 'Ị gaghị esite n'etiti ụmụ ndị inyom Kenan ndị anyị bi n'ala ha lụgara nwa m nwoke nwunye.

38 Kama ị ga-aga n'ezinaụlọ nna m, na nke ndị ikwu m chọtara nwa m nwoke nwunye.'

39 "Mgbe ahụ, ajuru m nna m ukwu, 'Ọ burukwanu na nwanyị ahụ ekweghị iso m loghachi?'

40 "Ọ siri, 'ONYENWE ANYI, onye m na-ejeghari n'ihu ya, ga-eziga mmuọ ozi ya ka o soro gi gaa ime ka ije gi nwee isi, ka i nwee ike chọtara nwa m nwoke nwanyị site n'etiti ndi ikwu m na ezinaulo nna m.

41 Ị ga-abu onye nwere onwe gi site n'iyi i nuru ma o buru na mgbe i gakwuru ndi ikwu m, ha juru ikponye gi nwanyị ahụ. Ị ga-abu onye nwere onwe gi site n'iyi i nuru m.'

42 "Mgbe m rutere n'isi iyi mmiri taa, ekwuru m si, 'ONYENWE ANYI Chineke nna m ukwu Ebrahim, o buru na o masi gi, biko mee ka ije a m biara buru nke ga-aga nke oma.

43 Lee, ka m na-eguzo n'akuku isi iyi mmiri a, ka nwaagboghọ ahụ biara ikuru mmiri nke m ga-asị, "Biko kwere ka m si n'ite gi nurutu ntakiri mmiri,"

44 ma o buru na o si m, "Nuo, aga m ekutekwa mmiri nye inyinya kamel gi ndi a," ka onye di otu a buru nwanyị ahụ ONYENWE ANYI chotaara Aizik nwa nna m ukwu.'

⁴⁵ “Tupu m kpesia ekpere a n’obi m, lekwa Ribeka ka o bu ite mmiri ya n’ubu ya na-abia. O gbadara n’isi iyi mmiri ahụ kute mmiri. Asiri m ya, ‘Biko nye m mmiri ka m nuo.’

⁴⁶ “Ngwangwa, o sitere n’ubu ya budata ite, si m, ‘Nuo, aga m ekutekwa mmiri nke inyinya kamel ndi a ga-anu.’ Ya mere, anuru m, o nyekwara inyinya kamel m ndi ahụ mmiri ha nuru.

⁴⁷ “Mgbe ahụ, ajuru m ya, ‘Nwa onye ka i bu?’

“O siri m, ‘Abu m nwa Betuel onye bu nwa Nahọ nke Milka mtaara ya.’

“Mgbe ahụ etinyere m ya mgbanimi ahụ n’imi ya, tinyekwa oiaaka ahụ n’aka ya abuo.

⁴⁸ Ehulatara m ala kpoọ isiala nye ONYENWE ANYI. Etoro m ONYENWE ANYI, Chineke nke nna m ukwu Ebrahim, onye duru m n’ezi uzo inweta nwa nwanne nna m ukwu dika nwunye nwa ya nwoke.

⁴⁹ Ugbu a, o buru na unu ga-egosi nna m ukwu obioma na ikwesi ntukwasị obi gwanu m. O burukwanu na o gaghị esi otu a diri, gwanu m ka m mata uzo m ga-agbaso.”

⁵⁰ Leban na Betuel zara si ya, “The niile si n’aka ONYENWE ANYI. Anyi enweghi ike igwa gi okwu ojoo maobu nke oma.

⁵¹ Lee Ribeka, kporo ya laa, ka o buru nwunye nwa nna gi ukwu, dika ONYENWE ANYI kwuru.”

⁵² Mgbe ohu Ebrahim nuru ihe ha kwuru, o dara n’ala kpoọ isiala nye ONYENWE ANYI.

⁵³ Mgbe ahụ kwa, ohu ahụ weputara ihe icho mma oiaedo, na oiaocha di icha icha na uwe nye

ha Ribeka. Ọ weputakwara onyinye ndị ọzọ dị oke ọnụahịa nye nwanne ya nwoke na nne ya.

⁵⁴ Emesịa, mgbe ihe ndị a gasiri, ya na ndị ikom so ya riri, ụzọ, dinaakwa n'abalị ahụ.

Mgbe ha si n'ura teta, o kwuru si, "Zilaga m ka m lakwuru nna m ukwu."

⁵⁵ Ma Leban na nne ya zara si ya, "Ka nwan-takiri nwanyị a nonyere anyị ihe dika ụbochị iri tupu o soro gi laa."

⁵⁶ Ma ọ zara ha si, "Unu egbochila anyị. Ebe ọ bụ na ONYENWE ANYỊ emeela ka ije m bụrụ ihe gara nke oma, zilaga m ka m laghachikwuru nna m ukwu."

⁵⁷ Ha zara si ya, "Ka anyị kpọọ nwantakiri nwanyị ahụ jụọ ya ihe bụ uche ya."

⁵⁸ Ya mere ha kpọrọ Ribeka jụọ ya si, "Ị ga-eso nwoke a gaa?"

Ọ zara si, "E, aga m aga."

⁵⁹ Ya mere, ha zipurụ nwanne ha nwanyị Ribeka, tinyere nwanyị lekọtara ya anya mgbe ọ dị na nwantakiri, na ohu Ebrahim na ndị ikom so ya.

⁶⁰ Ha gọziri Ribeka si ya,
"Nwanne anyị nwanyị muọ omumu,
muruo puku kwuru puku,
ka mkpuru afọ gi nwetara onwe ha,
onu uzọ ama ndi iro ha."

⁶¹ Ribeka biliri, ya na ndị inyom na-ejere ya ozi, ha rigoro n'elu inyinya kamel ndi ahụ, soro nwoke ahụ. Ya mere, ohu ahụ duuru Ribeka laa.

⁶² N'oge a, Aizik bįara n'ebe mbata obodo Bįa-Lahai-Rọj n'ihị na o bi na Negev.

⁶³ Aizik putara itughari uche n'ohia n'oge uhuruchi. O lepuru anya hu otutu inyinya kamel na-abianu.

⁶⁴ Ribeka n'onwe ya lepukwara anya hu Aizik. O sitere n'elu inyinya kamel ridata,

⁶⁵ juo ohu ahụ si, "Onye bu nwoke a si n'ohia na-abia izute anyi?"

Ohu ahụ zara si ya, "O bu nna m ukwu" N'ihini nke a, Ribeka weere akwa mkpudo ya kpuchie ihu ya.

⁶⁶ Ohu ahụ kooro Aizik akuko otu ije ya niile si gaa.

⁶⁷ Aizik kpobatara Ribeka n'ulo ikwu Sera,‡ nne ya. O luru Ribeka, onye ghoru nwunye ya. Aizik huru ya n'anya, ma nweta nkasiobi n'ihini onwu nne ya.

25

Onwu Ebrahim

¹ Ebrahim luru nwunye ozo, onye aha ya bu Ketura.

² O muru ya Zimran, Jokshan, Medan, Midian, Ishbak na Shua.

³ Jokshan bu nna Sheba na Dedan. Umụ ndi ikom Dedan bu Ashurim, Letushim, na Leumim.

⁴ Umụ ndi ikom Midian bu Efaa, Efe, Hanok, Abida, na Eldaa. Ndi a niile bu umu Ketura.

⁵ Ebrahim nyere Aizik ihe niile o nwere.

⁶ Ebrahim nyere umu ndi ikom ndi iko ya nwanyi mutara onyine di iche iche, zipu ha

‡ **24:67** Cheta n'oge a, Sera a nwolarị afo ato gara aga. Jen 17:17; 23:1; 25:20

n'ala dị n'ebe ọwụwa anyanwụ, mgbe ọ ka nọ ndụ, ka ha ghara ịnọ nwa ya nwoke Aizik nso.

⁷ Ebrahim dị ndụ ruo narị afọ na iri afọ asaa na ise.

⁸ Ebrahim kubiri ume ndụ nwụọ mgbe o mere nnọọ ezigbo agadi, agadi nwoke nke ndụ juru afọ, e mere ka ọ lakwuru ndị ya.

⁹ Ụmụ ya, Aizik na Ishmel, liri ya n'ogba Makipela n'akụkụ Mamre, n'ala ubi Efron nwa Zoha onye Het,

¹⁰ ala ahụ Ebrahim zuru site n'aka ndị Het. Ebe ahụ ka e liri Ebrahim ya na Sera nwunye ya.

¹¹ Mgbe Ebrahim nwurụ, Chineke goziri nwa ya nwoke Aizik onye bi n'oge ahụ na nso nso Bja-Lahai-Roi.

Ụmụ ụmụ Ishmel

¹² Nke a bụ akụkọ banyere usoro ezinaụlọ Ishmel nwa Ebrahim onye Hega, nwanyị Ijipt ahụ na-ejere Sera ozi mụrụ ya.

¹³ Ndi a bụ aha ụmụ ndi ikom Ishmel n'usoro omumu ha.

Nebaiot bu nwa mbu ya.

Ndi ozo bu Keda, Adbel, Mibsam,

¹⁴ Mishma, Duma, Masa,

¹⁵ Hadad, Tema, Jetua,

Nafish na Kedema.

¹⁶ Ndi a bu umu Ishmel, ndi a bukwa aha ndisi ikwu iri na abuo ha, dika

ebe obibi ha si dị, na dika ọmụma ụlọ ikwu ha si dị.

¹⁷ Ishmel biri ndụ ruo narị afọ na iri afọ na asaa. Ọ nwurụ, e mere ka ọ lakwuru ndị ya.

¹⁸ Ụmụ ụmụ ya bi n'ala dị site na Havila ruo Shua nso nso oke ala ndị Ijipt, n'ụzọ e si aga Ashọ. Ha na ụmụna ha ndị ọzọ ebighị n'udo.

Jekọb na Iso

¹⁹ Nke a bụ akụkọ banyere usoro agburụ Aizik nwa Ebrahim.

Ebrahim bụ nna Aizik.

²⁰ Aizik gbara iri afọ anọ mgbe ọ lụrụ Ribeka, nwa Betuel, onye Aram si n'obodo Padan Aram, nwanne Leban, onye Aram.

²¹ Aizik kpere ekpere riọọ ONYENWE ANYỊ ka o nye nwunye ya nwa n'ihị na ọ bụ nwanyị aga. ONYENWE ANYỊ zara ekpere ya. Nwunye ya, Ribeka dịrị ime.

²² Ụmụ o bu n'afọ bidoro na-alụ ọgụ n'ime afọ ya. N'ihị nke a, o kwuru sị, "Gịnị mere ihe dị otu a ji eme m?" Ya mere, ọ gara juta ase n'aka ONYENWE ANYỊ.

²³ ONYENWE ANYỊ gwara ya sị,
 "Mba abụọ dị gị n'afọ,
 ụzọ mba abụọ dị n'ime gị ka a ga-ekewa.
 Otu ụzọ ga-adị ike karịa nke ọzọ,
 nke okenye ga-ejere nke nta ozi."

²⁴ Mgbe oge ime ya zuru, ụmụ abụọ dị n'akpanwa ya.

25 Ahụ nwa nke mbụ buru ụzọ pụta na-acha uhie uhie, ahụ ya niile dịka uwe ajị. N'ihia ya, ha kpọrọ aha ya Ịsọ.

26 Emesịa, nwanne ya pụtara, ma aka ya jidere ikiri ukwụ Ịsọ. N'ihia ya, a kpọrọ aha ya Jekọb. Aizik gbara iri afọ isii mgbe Ribeka mụrụ ha.

27 Ha abụọ toro, Ịsọ ghorọ onye ọka n'ichu nta, onye na-epioghari n'ohia, ebe Jekọb bụ nwoke di nwayọọ, onye na-anọ n'etiti ulọ ikwu.

28 Aizik huru Ịsọ n'anya n'ihia na uto anu Ịsọ na-egbute n'ohia na-adị ya mma, ma Ribeka huru Jekọb n'anya.

Ịsọ eree onodu okpara ya

29 Otu ubochi, Jekọb nọ na-esi ofe mgbe Ịsọ si n'ohia bata. Agụ na-agukwa ya nke ukwu.

30 Ịsọ rịrọ Jekọb si, "Nyetu m ufodu n'ime nri a na-acha uhie uhie i na-esi ka m rie, n'ihia na agụ na-agu m hie nne." (O bu ihe a mere e ji na-akpo ya Edom.)*

31 Ma Jekọb zara ya, "Buru ụzọ resi m onodu ibu okpara gi."

32 Ịsọ siri, "Gini bu uru onodu ibu okpara bara mgbe m na-anwu n'agụ?"

33 Jekọb siri ya, "Buru ụzọ nuoro m iyi." Ya mere, o nuuru ya iyi, si otu a resi Jekọb onodu okpara ya.

34 Mgbe ahụ, Jekọb nyere Ịsọ achicha na ofe lentil o siri. O riri, nuokwa, bilie oto puo.

Ya mere Ịsọ ledara onodu ibu okpara nna ya anya.

* 25:30 Edom pụtara uhie.

26

Abimelek na Aizik

¹ N'oge a, unwu dara n'ala ahụ. Unwu a dị iche n'unwu mbụ nke dara n'oge Ebrahim dị ndụ. Aizik jekwuru Abimelek* eze ndị Filistia n'obodo Gera.

² ONYENWE ANYỊ gosiri Aizik onwe ya, sị, "Agakwala Ijipt; biri n'ala ahụ m sị gị biri n'ime ya.

³ Nọrọ n'ala a nwa oge nta, aga m anonyere gị ma goziekwa gị, n'ihị na gị na umụ umụ gị ka m ga-enye ala ndị a niile. Aga m emezukwa iyi ahụ m n'uru nye Ebrahim nna gị.

⁴ Aga m eme ka umụ umụ gị mụbaa, mee ka ha hie nne n'onuogugụ dika kpakpando dị na mbara eluigwe. Ha ka m ga-enye ala ndị a niile. Aga m esite na mkpuru gị gozie mba niile nke uwa.

⁵ Ihe ndị a niile ka m ga-eme n'ihị na Ebrahim rubere isi ime ihe m gwara ya, na idebe iwu m na ukpuru m, na ido aka na nti m."

⁶ Ya mere, Aizik nogidere n'obodo Gera.

⁷ Mgbe ndị obodo ahụ juru ya banyere nwunye ya, o gwara ha sị, "O bu nwanne m nwanyi." O turu ujo i sị ha, "Nwunye m ka o bu," O chere n'obi ya sị, "Ndị ikom obodo a nwere ike gbuo m n'ihị Ribeka. N'ihị na Ribeka n'onwe ya mara mma ile anya."

* **26:1** Abimelek, bu aha ndiisi na-achị obodo a na-aza. Abimelek nke anyi nuru ihe banyere ya n'akwukwo Jenesis isi 20, a nwolari. O nwuru ihe dika iri afọ asato gara aga. Onye nke a bu eze ozo.

8 Mgbe Aizik nọrọ ebe ahụ ogologo oge, Abimelek eze ndị Filistia, sitere na oghereikuku ya lepụ anya hụ Aizik ka ọ nọ na-egwusa Ribeka nwunye ya egwu.

9 Ya mere, Abimelek kpọrọ Aizik sị, “Nwunye gị ka ọ bụ n’ezie. Gịnị mere i ji gwa anyị na ọ bụ nwanne gị nwanyi?”

Aizik zara ya, “Ọ bụ n’ihi na m chere na-enwere ike igbu m n’ihi ya.”

10 Abimelek sịrị, “Gịnị bụ ihe a i mere anyị? Otu nwoke n’etiti anyị gaara akpọrọ nwunye gị dinaa ya. I gaara esi otu a wetara anyị ikpe omuma.”

11 Ya mere, Abimelek nyere ndị niile ya iwu, sị ha, “Onye ọbụla meturu nwoke a maọbụ nwunye ya aka, aghaghị ime ka ọ nwuo.”

12 Aizik kurụ mkpuru ubi n’ala ahụ. N’otu afọ ahụ kwa, ọ si n’ala ahụ webata ihe ubi narị okpukpu karịa nke ọ kurụ, n’ihi na ONYENWE ANYỊ gọziri ya.

13 Nwoke a bara ụba, ghoọ ọgaranya. Akunuba ya gara n’ihu na-amuba, tutu ruo mgbe ọ ghorọ nnọọ onye ọgaranya a ma ama.

14 O nwere otutu igwe anụ ụlọ, na igwe ehi, na ndị ikom na-ejere ya ozi. N’ihi ihe ndị a, ndị Filistia bidoro inwe anya ukwu megide ya.

15 Ndị Filistia wujuru aja n’olulu mmiri ndị ahụ niile ndị na-ejere nna ya ozi gwuru n’oge nna ya Ebrahim dị ndụ.

16 Abimelek kpọrọ Aizik sị ya, “Si n’ala a kwapu gaa n’ebe ọzọ, n’ihi na iba ụba gị na idi ike gị adịla ukwu karịa nke anyị.”

17 Ya mere Aizik si n'ebe ahụ kwapụ, gaa maa ụlọ ikwu ya na Ndagwurugwu Gera, biri n'ebe ahụ.

18 O gwugharịkwara olulu mmiri ndị ahụ e gwuru n'oge nna ya Ebrahim, nke ndị Filistia kpojuru aja mgbe Ebrahim nwurụ, kpọọ olulu mmiri ndị a otu aha ahụ nna ya kpọrọ ha na mbu.

19 Ozo, ndị na-ejere Aizik ozi gwuru olulu mmiri oheru na ndagwurugwu Gera ahụ, gwute mmiri nke si n'ala na-asoputa.

20 Ma ndị ozuzu anụ ụlọ obodo Gera sesiri ndị ozuzu anụ ụlọ Aizik okwu. Ha kwuru si, "Mmiri a bu nke anyi!" Nke a mere Aizik ji kpọọ olulu mmiri ahụ Esek, n'ihi ise okwu nke ha sesiri ya.

21 Ha gwuru olulu mmiri ozo, ma ndị ahụ biakwara ozo bido izo ya. N'ihi ya Aizik kpọrọ olulu mmiri ahụ Sitna.

22 O si n'ebe ahụ puo gaa n'ebe ozo gwuo olulu mmiri ozo. Ma o nweghi ndi biara zo ya. N'ihi ya o kpọrọ olulu mmiri ahụ Rehobot. O kwuru si, "Ugbu a, ONYENWE ANYI enyela anyi ebe sara mbara, ebe ihe ga-anọ gaara anyi nke oma."

23 O sitere n'ebe ahụ kwapụ gaa Biasheba.

24 N'abali ahụ, ONYENWE ANYI mere ka o hu ya anya, si ya, "Abu m Chineke nna gi Ebrahim. Atula egwu, n'ihi na anonyere m gi, aga m agozi gi, mubaa onuogugu umu umu gi n'ihi ohu m Ebrahim."

25 Ya mere, o wuru ebe ichu aja n'ebe ahụ kpokuo aha ONYENWE ANYI. O makwara ụlọ ikwu ya n'ebe ahụ. Ndi na-ejere ya ozi gwukwara olulu mmiri.

Ogbugba ndu Aizik na Abimelek

²⁶ Abimelek na Ahuzat, onye ndumodu ya, na Fikol onyeisi ndi agha ya sitere Gera jekwuru Aizik.

²⁷ Aizik juru ha si, "Gini mere unu ji biakwute m, ebe o bu na unu kporo m asi, chupukwa m site n'etiti unu?"

²⁸ Ha si, "Anyi huru nke oma na ONYENWE ANYI nonyeere gi, ya mere anyi ji si, 'O kwesiri ka inu iyi di n'etiti anyi na gi,' ka anyi na gi gbaakwa ndu

²⁹ na i gaghi eme anyi ihe ojoo dika anyi na-esighi mee gi ihe ojoo. I lezie anya nke oma, i ga-ahu na anyi meere gi ihe oma mgbe anyi hapuru gi ka i laa n'udo. Ugbu a, anyi maara na i bu onye ONYENWE ANYI goziri agozi."

³⁰ Aizik meere ha mmemme nri di ukwu; ha riri, nuokwa.

³¹ N'isi ututu echi ya, ndi ikom ahụ niile nuritaara onwe ha iyi igba ndu. Aizik zilagara ha, ha hapuru ya laa n'udo.

³² N'otu ubochi ahụ kwa, ndi ohu Aizik biakwutere ya gwa ya banyere olulu mmiri ha na-egwu, si ya, "Anyi achotala mmiri n'olulu ahụ anyi na-egwu."

³³ O kporo ya Shiba. O bukwa nke a mere e ji akpo obodo ahụ Biasheba† ruo taa.

Ndi inyom Iso luru

³⁴ Mgbe Iso gbara iri afo ano, o luru Judit nwa Beiri, onye Het. O lukwara Basemat nwa Elon, onye Het.

† 26:33 Nke a putara Olulu mmiri inu iyi

35 Ha ghorọ Aizik na Ribeka ihe onodu obi ilu.

27

1 Mgbe Aizik ghorọ agadi, n'oge anya ya na-adighi ahuzi uzọ nke oma, o kpọrọ Iso okpara ya, si ya, "Nwa m nwoke."

O zara si, "Lee m n'ebe a."

2 Aizik gwara ya si, "Ugbu a, emeela m agadi, amakwaghi m ubochi onwu m."

3 Ya mere, were ihe ichu nta gi, uta gi na akụ gi, gaa n'ohia, gbute m anu.

4 Siere m nri utọ otu ahụ o si amasi m, butere m ya ka m rie, ka mụ onwe m gozie gi tupu m nwuo."

5 Ma Ribeka nọ na-ege nti mgbe Aizik na-agwa nwa ya Iso okwu. Nke mere na mgbe Iso gwara n'ohia ichu nta,

6 Ribeka gwara Jekob nwa ya okwu si ya, "Lee, anuru m ka nna gi na-agwa nwanne gi Iso okwu si ya,

7 'Gaa n'ohia gbute anu, siere m nri utọ, ka m nodu n'ihu ONYENWE ANYI nye gi ngozi ikpeazu tupu m nwuo.'

8 Ugbu a, nwa m nwoke, gee nti nke oma, mee ihe niile m gwara gi.

9 Gaa ugbu a n'igwe anu ulo wetara m umu nwa ewu abuo di mma ka m jiri ha siere nna gi nri di utọ, udi ahụ na-amasi ya.

10 I ga-eburu ya bujere nna gi ka o rie, ka ya onwe ya gozie gi tupu o nwuo."

11 Ma Jekob gwara Ribeka nne ya okwu si ya, "Nwanne m nwoke Iso bu onye gbara aji. Ahu nke m na-akwo murumuru.

12 Gini ga-eme ma nna m metu m aka n'ahu? N'ihia ya, aga m abụ onye na-aghọ ya aghughọ, aga m esi otu a wetara onwe m ibu onu kama ngozi."

13 Nne ya gwara ya si, "Nwa m nwoke ka obubu onu gi dakwasị m. Naani mee ihe m kwuru. Gaa wetara m ha."

14 Ya mere, o gara weta ha nye nne ya. O ji ha sie nri di utọ, udi nke na-amasi nna ya.

15 Emesia, Ribeka chiputara uwe Iso okpara ya, ndi di mma, ndi o debere n'ulo ya, nye ya nwa ya nta bu Jekob.

16 O jikwa akpukpo anu umu ewu nwere aji aji kee Jekob n'aka na n'akuku olu ya na-akwo murumuru.*

17 O bunyere nwa ya nwoke Jekob nri ahụ natọ utọ, na achicha o mere.

18 O jekwuuru nna ya si ya, "Nna m."

O zara si, "Ahaa, nwa m, onye ka i bu?"

19 Jekob zara nna ya si ya, "Abu m Iso, okpara gi. Emeela m ihe i si m mee. Biko bilie ka i rie anu m gbutere n'ohia, ka gi onwe gi gozie m."

20 Ma Aizik juru nwa ya nwoke si, "Olee otu i si chota ya ngwangwa, nwa m?"

Jekob zara ya si, "O bu ONYENWE ANYI Chineke gi mere ka ihe gaara m nke oma."

21 Mgbe ahụ Aizik gwara Jekob si, "Bia nso ka m metu gi aka nwa m nwoke, ka m mata ma i bu Iso n'eziokwu."

* 27:16 Ya bu ebe aji n'adighi

22 Jekob jere nna ya Aizik nso, onye meturu ya aka kwuo si, "Olu bu olu Jekob ma aka gi bu aka Iso."

23 O choputaghi na o bu Jekob, n'ihu na aka ya di aji aji dika nke Iso. Ya mere, o goziri ya.

24 Ma o jukwara ya ajuju ozo si ya, "I bu nwa m nwoke Iso n'ezikwu?"

Jekob zara si ya, "E, abụ m ya."

25 Mgbe ahụ, Aizik zara si ya, "Butere m ufodu n'ime anụ ahụ i gbutere ka m rie, nye gi ngozi m."

Jekob butere ya bunye ya. O riri ya.

26 Mgbe ahụ, nna ya Aizik sirị ya, "Bia n'ebe a nwa m nwoke, sutu m onu."

27 Ya mere, o jekwuuru ya sutu ya onu. Mgbe Aizik nuru isisi uwe ya, o goziri ya, si, "N'ezie, isisi nwa m nwoke

dika isisi ala ubi

nke ONYENWE ANYI goziri.

28 Ka Chineke nye gi site n'igirigi nke eluigwe, na mmanu nke ala,

uba nke mkpuru ubi na mmanya oheru

29 Ka otutu mba jeere gi ozi,

ka ndi mmadu kpo isiala nye gi.

Buru onye ochichi n'ebe umunna gi no,

ka umu nne gi muru kpo isiala nye gi.

Ka ndi niile na-abu gi onu buru ndi a buru onu, ka ndi na-agosi gi buru ndi a goziri agosi."

Isọ ariọọ ka a gozie ya

30 Mgbe Aizik gozichara Jekob, ka Jekob si n'ihu ya na-apu, lee Iso ka o si ichu nta na-alobata.

31 Ya onwe ya sikwara nri na-atọ uto butere nna ya. Mgbe ahụ, ọ gwara ya si, “Ka nna m, bilie, rie anụ nwa ya si n’ohia gbute, ka gi onwe gi nye m ngozi gi.”

32 Aizik zara si ya, “I bu onye?”

Ọ zara si, “Abụ m nwa gi nwoke Iso, okpara gi Iso.”

33 Oke ahụ oma jijiji mara Aizik, ọ si, “Onye kwanu bu onye ahụ gara gbute anu butere m ya? Eriri m ya tupu i bata. Agoziri m ya. N’ezie, onye a goziri agozi ka ọ ga-abu.”

34 Mgbe Iso nuru okwu ndi a si nonu nna ya, o jiri oke olu kwaa akwa nke obi ilu gwa nna ya si ya, “Gozie m, mu onwe m, nna m.”

35 Ma ọ zara si ya, “Nwanne gi ejirila uzọ aghughọ bia nara ngozi gi.”

36 Iso kwuru si, “E meziri kpọọ ya Jekob,† onye aghughọ. Lee, ọ ghogbuola m ugboro abuo. Nke mbu, ọ naara m onodu ibu okpara m, ugbu a ọ narakwala m ngozi m.” Ọ juru ajuju si, “Ọ bu na i nweghi ngozi ọ bula foduru nke i ga-agoziri m?”

37 Aizik zara si ya, “Emeela m ya ka ọ buru onyeisi n’ebe i no, mee umunna ya niile ndi na-ejere ya ozi. Enyela m ya mkpuru ubi niile na mmanya oheru. Gini ozọ ka m nwere ike imere gi, nwa m nwoke?”

38 Iso juru nna ya si, “Nna m, ọ bu naani otu ngozi ka i nwere? Goziekwa m nna m!” Iso kwara akwa n’oke olu.

39 Nna ya Aizik zara si ya,

† 27:36 Jekob putara onye aghughọ maobu onye na-ewere onodu onye ozọ n’ike.

“Ebe obibi‡ gị ga-adipụ adipụ,
 site n’ebe akunuba nke ala dị,
 site n’ebe igirigi nke eluigwe dị.

40 Nriju afo gị ga-abụ site na mma agha,
 ị ga-ejekwara nwanne gị ozi.

Ma mgbe i mesiri nwere onwe gị,
 ị ga-atopu agbu ya,
 site n’olu gị.”

Jekob agbakwuru Leban

41 Iso buru iro n’obi megide Jekob n’ihi ngozi ahụ nna ya nyere ya. O kwuru n’ime onwe ya si, “Oge a ga-eru uju n’ihi nna m na-abia nso, n’oge ahụ aga m egbu nwanne m Jekob.”

42 Mgbe a gwara Ribeka ihe nwa ya nwoke nke okenye bu Iso kwuru, o ziri kpoọ nwa ya nwoke nke nta bu Jekob si ya, “Lee, Iso nwanne gị na-akasi onwe ya obi site n’echiche o na-eche igbu gị.

43 N’ihi nke a, nwa m nwoke, mee ihe m gwara gị, gbapụ oso ngwangwa, gbakwuru nwanne m Leban na Haran,

44 Nodụ n’ebe ahụ ruo mgbe iwe nwanne gị ga-adaju.

45 Mgbe nwanne gị kwusiri iwe iwe megide gị, mgbe o chefuru ihe i mere ya, aga m ezitere gị ozi ka ị lota. N’ihi gini ka m ga-eji gbara aka unu abuo n’otu ubochi.”

46 Mgbe ahụ Ribeka gara gwa Aizik si, “Ike idi ndu agwula m n’ihi ndi inyom Het ndi a. O buru

‡ 27:39 Ala Edom ebe ndi agburu Iso biri, bu ala akoro, ala nkume nkume, nke na-adighi emeputa nri nke oma di ka ala Kenan. Jen 36:8; 2Ez 8:20

na Jekòb esite n'etiti ndị inyom ala a, site n'etiti ndị inyom Het ndị a lụọ nwunye, mara na ọnwụ ga-akara m ịdị ndụ mma.”

28

¹ Aizik kpọrọ Jekòb gọzie ya, nye ya iwu sị ya, “Alùla nwunye site n’ala Kenan.

² Kama bilie gaa Padan Aram n’ùlọ nna nne gị, Betuel, lụrụ nwunye site n’ụmụ ndị inyom Leban.

³ Ka Chineke Onye pụrụ ime ihe niile, gọzie gị, mee ka ị mịa mkpụrụ, mụbaa, ghọọ ọtụtụ mba.

⁴ Ka Chineke nye gị na ụmụ ụmụ gị ngozi ahụ o kwere nkwa inye Ebrahim. Ka i nweta ala a, nke i bi n’ime ya ugbu a dika ọbia, bụ ala ahụ Chineke kwere Ebrahim na nkwa inye ya.”

⁵ Mgbe ahụ Aizik zipurụ Jekòb n’ije ya, ọ gara Padan Aram, n’ùlọ Leban nwa Betuel onye Aram, nwanne Ribeka onye bụ nne Jekòb na Ịsọ.

⁶ Ịsọ huru ka Aizik siri gọzie Jekòb, ziga ya Padan Aram ka ọ gaa lụọ nwunye n’ebe ahụ, nyekwa ya iwu mgbe ọ na-agọzi ya sị, “Alùla nwanyị na Kenan,”

⁷ Jekòb rubekwara nna ya na nne ya isi gawa Padan Aram.

⁸ O dokwara Ịsọ anya na ndị inyom Kenan dị njọ n’anya nna ya Aizik.

⁹ N’ihi ya, Ịsọ gakwuru Ishmel lụrụ Mahalat, ada Ishmel, nwa Ebrahim, onye bụ nwanyị Nebaiot, tinyekwara ndị nwunye ọ lụrụ na mbụ.

Nrọ Jekòb rọrọ na Betel

¹⁰ Jekòb hapurụ Bìasheba gawa Haran.

11 Mgbe chi na-eji, ọ kwusiri ebe ọ ga-anọ zuo ike abali. Mgbe ọ choro idina ala, o weere otu n'ime nkume ndi di n'ebe ahụ hinye n'isi ya, dinara ala irahu ụra.

12 N'abali ahụ, ọ roro nro, hụ mbube e ji ari elu. E mere ka o guzo site n'ụwa ruo n'eluigwe. Ọ hukwara ndi mmuo ozi Chineke ka ha si na ya na-arigo na-aridakwa.

13 N'elu ya, ọ huru ONYENWE ANYI ka o guzo, nukwa ka ọ na-agwa ya okwu si, "Mụ onwe m bu ONYENWE ANYI, Chineke nna gi Ebrahim, na Chineke Aizik. Aga m enye gi na umu umu gi ala ahụ nke i dina n'elu ya.

14 Umụ gi ga-adị ukwu, di ka aja di n'ala. Ha ga-eguputa ala a, site n'owuwa anyanwu ruo n'odida anyanwu, sitekwa n'ugwu ruo na ndida. A ga-esitekwa na gi na mkpuru gi, gozie mba niile nke ụwa a.

15 Anonyeere m gi. Aga m echebe gi ebe obula i na-aga. Aga m akpoghachite gi n'ala a. Agaghi m ahapu gi tutu ruo mgbe m mezuoro gi ihe niile m kwere gi na nkwa."

16 Jekob tetara n'ura si, "N'ezie ONYENWE ANYI no n'ebe a. Ma amaghi m ya."

17 Ọ turu egwu si, "Lee ka ebe a si di oke egwu, o nweghi ihe ebe a bu karịa ulo Chineke, n'ezie ọ bu onu ụzo ama eluigwe."

18 N'isi ututu echi ya, Jekob weere nkume ahụ o hinyere n'isi ya guzo ya dika ogidi, wusa mmanu n'elu ya.

19 Ọ kporo ebe ahụ Betel, ọ bu ezie na Luz bu aha obodo ahụ na mbu.

²⁰ Mgbe ahụ, Jekob kwere nkwa si, “Ọ buru na Chineke ga-anonyere m, chebe m n’ije m na-eje, ọ buru na ọ ga-enye m ihe oriri m ga-eri na uwe m ga-eyi,

²¹ m loghachi n’ulo nna m n’udo, mgbe ahụ, ONYENWE ANYI ga-abu Chineke m.

²² Nkume a m doziri elu dika ogidi ga-abu ulo Chineke. Aga m eke ihe niile i nyere m uzọ iri, nyeghachi gi otu uzọ.”

29

Jekob erute n’ulo Leban

¹ Jekob gara n’ihu n’ije ya rute n’ala di n’owuwa anyanwu.

² N’Ebe Nso a, ọ huru otu olulu mmiri, hukwa uzọ igwe aturu ato ndi no n’akuku olulu mmiri n’ihi na ndi na-elekota ha na-enye ha mmiri site n’olulu mmiri ahụ. Nkume e ji mechie onu olulu mmiri ahụ buru ibu.

³ N’ihi na mgbe igwe aturu niile biazukotara n’olulu mmiri ahụ, ndi ozuzu aturu na-emeghepu nkume ahụ nye ha mmiri. Emesia, ha na-ejikwa nkume ahụ mechie onu olulu mmiri ahụ.

⁴ Jekob jekwuru ndi na-elekota aturu ahụ juo ha si, “Umunna m, ebee ka unu si?”

Ha zara si ya, “Anyi si Haran.”

⁵ Ọ juru ha si, “Unu maara Leban, nwa Nahọ?”

Ha zara si, “Anyi ma ya.”

⁶ Ọzo Jekob juru ha si, “Ahụ ọ dikwa ya mma?”

Ha zara si ya, “E, ahụ di ya. Lee nwa ya nwanyi Rachel ka ọ chi aturu ya na-abia.”

⁷ Jekōb kwuru sị, “Lee, anyanwụ ka na-acha. O rubeghị oge e ji achibata igwe ụmụ anụ ụlọ. Nyenụ ha mmiri ka ha nụọ, ka ha laghachi gaa taa ahijia.”

⁸ Ha zara sị ya, “Anyị agaghị enye ha mmiri tutu ruo mgbe igwe aturu niile biakotara, mgbe e wepuru nkume e ji mechie onu olulu mmiri, mgbe ahụ ka anyị ga-enye ha mmiri.”

⁹ Mgbe Jekōb na ndị ozuzu aturu ndi a kpu okwu n’onu, Rachel chiri aturu nna ya biakwute ha, n’ihi na onye ozuzu aturu nwanyi ka o bu.

¹⁰ Mgbe Jekōb huru Rachel nwa Leban nwanne nne ya, hukwa igwe aturu Leban, o meghepuru nkume ahụ e ji mechie onu olulu mmiri ahụ nye igwe aturu Leban, nwanne nne ya mmiri ka ha nūọ.

¹¹ Emesia, Jekōb suturu Rachel onu, kwaa akwa n’oke olu.

¹² Jekōb kowaara Rachel na o bu onye ikwu nna ya, burukwa nwa Ribeka. N’ihi ya Rachel ji oso gbalaa n’ulo ha kororo nna ya.

¹³ Mgbe Leban nuru maka Jekōb nwa nwanne ya nwanyi, o mere ngwangwa puo izute ya. O makuru ya, sutu ya onu, kororo ya laa n’ulo. N’ebe ahụ, Jekōb kororo ya ihe ndi a niile.

¹⁴ Leban siri ya, “N’ezie, i bu okpukpu m na anu ahụ m.”

Ije ozi Jekōb n’ihi Rachel na Lia

O nonyeere ya otu onwa.

15 Leban siri Jekob, “O bu n’ihi na i bu onye ikwu m ka i na-agbara m odibo n’efu? Gwa m ego ole m ga-akwu gi n’ihi oru i na-aruru m?”

16 Leban muru umu ndi inyom abuo. Aha nke okenye bu Lia. Aha nke nta bu Rechel.

17 Ima mma Lia di ya n’anya, ma Rechel mara mma n’ahu, maakwa mma ile anya.

18 O bu Rechel ka Jekob huru n’anya. N’ihi ya Jekob gwara Leban si, “Aga m aruru gi oru* afo asaa ma o buru na i ga-ekwe ka m luo Rechel.”

19 Leban zara Jekob si ya, “O di mma na i luru Rechel kari na onye ozo ga-alu ya. Soro m nodu n’ebe a.”

20 Ya mere Jekob gbara odibo afo asaa maka Rechel. Ma afo asaa ndi a dika abali ole na ole n’anya Jekob n’ihi ihunanya o nwere n’ebe Rechel no.

21 Jekob gwara Leban, okwu si ya, “Kponye m nwunye m n’ihi n’ubochi m ezuola. Achoro m ibakwuru ya.”

22 Leban kpokotara ndi niile bi n’ebe ahụ mere ha n’oke oriri.

23 †N’anyasi ubochi ahụ, Leban kporo nwa ya nwanyi bu Lia kporo Jekob, o bakwuuru ya.

24 Leban nyekwara Lia odibo ya, Zilpa, ka o buru odibo nwanyi ya.

* **29:18** Onye obula choro ilu nwanyi na-akwu nna nwaagboghọ ahụ ego akụ, n’isi ya. Jen 34:12 Ma o buru na o nweghi ego ikwu ego akụ, o ga-aruru nna nwanyi ahụ oru ruzuo ego ole, maobu afo ole ruru ihe o kwesiri ikwu dika ego akụ, n’isi onye ahụ.
 † **29:23** Umụ nwanyi a luru alu na-eji akwa mkpudo kpuchie ihu ha. Jen 24:65

25 Mgbe chi boro, Jekob huru na o bu Lia ka Leban kponyere ya. Jekob siri Leban, "Gini bu ihe a i mere m? O bughị n'ihị Rechel ka m ji gbaara gi odibo? Gini mere i ji ghogbuo m?"

26 Leban zara si ya, "O bughị omenaala anyi ibu uzọ kee nwantakiri nwanyi nke nta di tupu nke ada.

27 Otu o di, chere ka mmemme izu uka nke onye nke a gafee. Mgbe ahụ, aga m akponyekwa gi onye nke ozọ a maka odibo i ga-agbara m afo asaa ozọ."

28 Jekob mere ka o si kwuo. O debezuru mmemme otu izu uka onye nke a, Leban kponyere ya nwa ya Rechel ka o buru nwunye ya.

29 Leban nyere nwa ya nwanyi, Rechel, odibo ya nwanyi bu Bilha, ka o buru odibo ya.

30 Jekob bakwukwara Rechel. O huru Rechel n'anya nke ukwu karịa Lia. O gbakwaara Leban odibo afo asaa ozọ.

Umụ Jekob

31 Mgbe ONYENWE ANYI huru na Lia bu nwanyi a kporo asi, o meghere akpanwa ya, ma Rechel bu nwanyi aga.

32 Lia turu ime muo nwa nwoke, kpo ya Ruben. N'ihị na o kwuru si, "O bu n'ihị na ONYENWE ANYI ahula nsogbu m, ugbu a di m ga-ahụ m n'anya."

33 O tuuru ime ozọ muokwa nwa nwoke. O kwuru si, "ONYENWE ANYI anula na m bu nwanyi a kporo asi, o bu ya mere o ji nye m nwa nwoke ozọ." Ya mere o kporo aha ya Simion.

³⁴ Lịa tųrų ime ọzọ, mgbe ọ mųrų nwa nwoke, o kwuru si, “N’ezie, ugbu a ka di m ga-arapara m n’ahụ, n’ihi na amụọrala m ya umụ ndi ikom atọ.” Ya mere ọ kporọ aha ya Livayi.

³⁵ Ọ tųrų ime ọzọ mụọ nwa nwoke. O kwuru si, “Ugbu a aga m eto ONYENWE ANYI.” Ya mere, ọ kporọ aha ya Juda. Lịa mụsirị nwa a kwusị imụ umụ.

30

¹ Rachel hųrų na ya amughị nwa ọbula nye Jekọb, o kworo ekworo megide nwanne ya nwanyi. Ya mere, ọ sirị Jekọb, “Nye m umụ. Ọ burų na i meghị otu a, aga m anwụ.”

² Jekọb were iwe megide Rachel, si ya, “Abụ m Chineke onye gbochiri gi mkpurų nke afọ?”

³ *Mgbe ahụ Rachel gwara Jekọb si ya, “Lee odibo m nwanyi Bilha, bakwuru ya ka ọ mụọ nwa n’ikpere m abụọ, ka mụ onwe m site na ya burukwa onye mụtara umụ.”

⁴ Rachel nyere Jekọb Bilha, odibo nwanyi ya, Jekọb bakwuuru ya.

⁵ Bilha tųrų ime mụọra Jekọb nwa nwoke.

⁶ Nke a mere ka Rachel kwuo si, “Chineke ekpeputala m. Ọ nula aririọ m nye m nwa nwoke.” N’ihi nke a, Rachel gurų nwa ahụ Dan.

⁷ Bilha, odibo nwanyi Rachel, tųrų ime ọzọ mụtara Jekọb nwa nwoke nke abụọ.

* **30:3** Anyi hųrų na omenaala a bu nke sitere n’ala ndi si n’akuku ọwụwa anyanwụ, n’ulọ Ebrahim. Jen 16:2 Ugbu a, Jekọb na-eme otu ihe ahụ.

8 Rachel kwuru si, “Mgba di ukwuu ka mu na nwanne m nwanyi gbara, m merie.” O kpofo ya Naftali.

9 Lia huru na ya akwusila imu nwa, o kpofo Zilpa, odibo ya nwanyi kponye Jekob ka o buru nwunye ya.

10 Zilpa, odibo nwanyi Lia, mutara Jekob nwa nwoke.

11 Mgbe nke a mere, Lia kwuru si, “Nke a bu ihuoma.” O kpofo nwa ahụ Gad.

12 Zilpa, odibo nwanyi Lia mutara Jekob nwa nwoke nke abuo.

13 Mgbe ahụ Lia kwuru si, “Onu ejula m obi, n’ihi na umu nwanyi ibe m ga-akpo m onye ihe na-agara nke oma.” Lia kpofo nwantakiri nwoke ahụ Asha.

14 Otu ubochi, n’oge a na-ahọ oka wiiti, Ruben nwa Lia, gara n’ohia hu ahia a na-akpo mandreki.† O kutaara nne ya ufodu n’ime ahia a. Mgbe Rachel huru ahia a, o rifofo Lia si ya, “Biko nyetu m ufodu n’ime mandreki ndi a nwa gi nwoke kutara.”

15 Ma Lia zara si ya, “O zubeere gi na i napuru m di m? I chokwara inapu m mandreki ndi a nwa m nwoke wetaara m?”

Rechel zara Lia si, “O di mma, ka gi na ya dinaa n’abalị a ka o buru ihe mgbanwo maka mandreki nwa gi nwoke.”

16 Ya mere, mgbe Jekob si n’ohia na-alobata n’uhuruchi ubochi ahụ, Lia puru izute ya, si ya,

† 30:14 Mandreki, bu ahia nke umu mmadu na-asi, na o nwere ogwu na-eweta mkpali ochicho mmekorita n’ahu mmadu, na-emekwa ka nwanyi obula tara ya turu ime. Abk 7:13

“Ị ga-abakwute m n’ihi na m ejirila m ahịhia mandreki nwa m nwoke m zuta gi.” Ha dinara n’abali ahụ.

¹⁷ Chineke nuru olu Lia, o tuuru ime mutara Jekob nwa nwoke nke ise.

¹⁸ Lia siri, “Chineke akwuola m ugwo maka odibo m nwanyi m nyere di m.” Ya mere o kporo aha ya Isaka.

¹⁹ Lia tukwaara ime ozo mutara Jekob nwa nwoke nke isii.

²⁰ Ugbu a Lia kwuru si, “Chineke enyela m ezi onyinye di oke onu. Ugbu a, di m ga-eji nkwanye ugwu leta m n’ihi na amurala m ya umu ndi ikom isii.” O kporo aha ya Zebulon.

²¹ Emesia, Lia muru nwa nwanyi, kporo ya Daina.

²² Chineke chetara Rechel. O nuru olu ya, meghee akpanwa ya.

²³ N’ihi ya, Rechel tuuru ime muta nwa nwoke. O siri, “Chineke ewepula nkocha diri m.”

²⁴ Rechel kporo aha ya Josef, di ka o siri, “Ka ONYENWE ANYI nyekwa m nwa nwoke ozo.”

Nkwekorita Jekob na Leban

²⁵ Mgbe Rechel musiri Josef, Jekob jekwuru Leban si ya, “Zilaga m ka m laghachi n’ebe m na ala nke m.

²⁶ Kponye m ndi nwunye m, ndi m ji n’ihi ha gbara gi odibo, ha na umu m, ka m lakwaa. I maara otu m siri gbaara gi odibo. Kponye m ha ka m duru ha laghachi ebe m si bia.”

²⁷ Leban siri Jekob, “O buru na m achotala amara n’ihu gi biko nodu, n’ihi na esi m n’igba

afa chọpụta na ONYENWE ANYỊ agoziela m n'ihì gị."

²⁸ Leban sịrị, "Kwuo ego ole ì chọrọ ka m kwuo gị, aga m akwụ ya."

²⁹ Jekọb zara sị Leban, "Gị onwe gị maara otu m si gbara gị odibo na ihe mere igwe anụ ụlọ gị ndị m lekọtara."

³⁰ N'ihì na ole na ole ka i nwere mgbe m bịara, ma ugbu a, ha abaala ụba nke ukwu. ONYENWE ANYỊ esitela n'ụkwụ m gozie gị. Ugbu a, kedụ mgbe m ga-arụkwanyụ ọrụ nke mụ onwe m maka ezinaụlọ m?"

³¹ Leban juru Jekọb sị, "Kedụ ihe m ga-enye gị?"

Jekọb gwara ya sị, "Enyela m ihe ọbụla, kama o nwere otu ihe m chọrọ ka i mee. Ọ buru na i mee ya, aga m alaghachi ilekọta igwe anụ ụlọ gị."

³² Kwere ka m jegharịa n'etiti igwe anụ ụlọ gị, ka m họtụta site n'etiti igwe aturu gị ndị niile turu agwa agwa, na umu aturu niile di oji, na ewu niile turu agwa agwa. Aturu na ewu ndi a niile m ga-ahoputa ga-abu ugwo oru m.

³³ Ezi omume m ga-azara n'odinihu, mgbe ọbụla ì bịara nyochaa ugwo ọrụ ì kwuru m. Ewu ọbụla na-atughị agwa agwa, maobu aturu ọbụla na-ejighi oji ì chọtara n'etiti igwe ewu na aturu nke m ka a ga-agu di ka ihe e zuru n'ohi."

³⁴ Leban zara sị ya, "Ọ di mma. Ya diri dika i kwuru."

³⁵ N'otu ubochi ahụ, ọ họtachara mkpi niile turu agwa maobu ntupo na nne ewu niile ndi nwere turu agwa maobu ntupo na nke ọbụla

nwere aji ọcha n'ahụ ya. Ọ hoputakwara aturu oji niile, nyefee ha n'aka umu ya ka ha lekotaa ha.

³⁶ Leban jere ije abali ato nke kewapuru ha site n'ebe Jekob no. Ma Jekob nogidere na-elekota igwe anu ulo Leban ndi ozo.

³⁷ Mgbe ahụ Jekob gara gbute ngalaba osisi popla, na osisi alumondu, na osisi plenu, kpechapu ahụ agbugbo osisi ndi a, si otu a mee ka ime ime ngalaba osisi ndi a di ọcha puta ihè.

³⁸ Ọ togboro osisi ndi a o kpechaputara n'ebe ewu na aturu ndi a na-anu mmiri, ka ha cherita ihu ebe igwe anu ulo ndi a no mgbe obula ha na-anu mmiri. Nke a mere mgbe igwe anu ulo ndi a na-enwe ekpomoku nke igba ibe ha, n'oge ha biara ihu mmiri,

³⁹ ọ bu n'ihu ngalaba osisi ndi a ka ha na-anu na-agba onwe ha. Mgbe anu ulo ndi a muru umu, ahụ umu ha na-atu agwa agwa maobu nwe ntupo.

⁴⁰ Jekob na-edo umu igwe ewu na aturu ndi a n'otu akuku, ma ọ na-eme ka anu ulo ndi ozo chee ihu ha n'anụ ulo Leban ndi turu agwa agwa, maobu na-eji oji. N'uzo di otu a, ọ kewaputara onwe ya anu ulo nke ya. O tinyekotaghị ha n'anụ ulo Leban.

⁴¹ Mgbe obula nne anu ulo ndi ahụ siri ike no n'onodu ituru ime, Jekob na-edobe ngalaba osisi ndi ahụ n'akuku ebe ha na-anu mmiri n'ihu ha, ka ha noro n'ebe ahụ gbaa onwe ha.

⁴² Ma ọ buru na anu ulo ndi ahụ adighi ike, Jekob anaghị edebe osisi ndi a n'ihu ha. Ya mere, igwe ewu na aturu ndi na-esighi ike gaara Leban.

Ma ndị siri ike gaara Jekọb.

⁴³ Site n'ụzọ dị otu a, Jekọb ghorọ onye nwere akụ hie nne. O nwekwara ọtụtụ igwe anụ ụlọ na ọtụtụ ndị na-ejere ya ozi nwoke na nwanyi, na ọtụtụ inyinya kamel, na ọtụtụ inyinya ibu ndi ọzọ.

31

Jekọb ahapụ Padan Aram

¹ Jekọb nuru na umu ndi ikom Leban na-asị, “Jekọb ewerechaala ihe niile nna anyi nwere. O sitere n'ihe nna anyi nwere kpata akunuba ya niile.”

² Jekọb hukwara na omume Leban n'ebe o no adighikwa otu o di na mbu.

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri Jekọb, “Laghachi n'ala nna gi ha, lakwuru umunna gi, aga m anonyere gi.”

⁴ Ya mere, Jekọb ziri Rechel na Lia ozi ka ha biakwute ya n'ohia ebe o no na-elekota igwe anu ulo ya.

⁵ O siri ha, “Ahula m na omume nna unu n'ebe m no adighikwa otu o di na mbu. Ma Chineke nna m ha nonyeere m.

⁶ Unu maara na eji m ike m niile ruora nna unu oru.

⁷ Ma nna unu ghogburu m, gbanwee ugwo oru m ugboro iri. Otu o di, Chineke ekweghi ka nna unu meruo m ahụ.

⁸ O buru na o si, 'Ndi turu agwa agwa ga-abu ugwo oru gi,' mgbe ahụ, igwe anu ulo niile na-amu umu na-abu ndi turu agwa. Ma o buru na o si, 'Ndi niile nwere ntupo ga-abu ugwo oru gi,'

mgbe ahụ, igwe anụ ụlọ niile na-amụ ụmụ na-enwe ntupọ ọcha n'ahụ ha.

⁹ Chineke napurụ nna unu anụ ụlọ ya ma nye m ha.

¹⁰ “N’oge ụmụ anụ ụlọ ji atụ ime, eweliri m anya hụ na nrọ na ụmụ mkpi niile na-agba igwe nne ewu bụ ụmụ mkpi ndị tụtụ agwa agwa, ndị nwere akara maọbụ ndị nwere ntupọ ọcha n'ahụ ha.

¹¹ Mgbe ahụ, mmụọ ozi Chineke siri m na nrọ, ‘Jekob.’ Azara m si, ‘Lee m n’ebe a.’

¹² O siri m, ‘Lelie anya gi elu, lee ka i hụ na mkpi niile na-agba igwe nne ewu ndi a bu mkpi ndi ahụ tụtụ agwa agwa, ndi nwere akara maobu ndi nwere ntupọ ọcha. N’ihi na ahula m ihe niile Leban na-eme gi.

¹³ Mụ onwe m bụ Chineke nke Betel, ebe i wụkwasiri mmanụ n’ogidi nkume ahụ, ebe i kwekwara m nkwa. Ugbu a, kulie, hapụ obodo a, laghachi n’ala a nọ mụọ gi.’ ”

¹⁴ Rechel na Lia zara si ya, “Anyị ka nwere oke n’ihe nketa n’ụlọ nna anyị?

¹⁵ O bughị dika ndi obia ka o gunyeziri anyi? N’ihi na o reela anyi, ripiakwa ugwo isi anyi.

¹⁶ N’ezie, akụ ndi ahụ Chineke napurụ nna anyi bu nke anyi na nke umu anyi. Ya mere, mee ihe obula Chineke si gi mee.”

¹⁷ Jekob biliri, kukwasị ụmụ ya na ndi nwunye ya n’elu inyinya kamel,

¹⁸ duru igwe anụ ụlọ ya niile, na ihe o kpatara na Padan Aram, lakwuru nna ya Aizik n’ala Kenan.

19 Ka Leban gara ikpachapụ aji ụmụ aturu ya, Rachel zuuru arusi ezinaulo nna ya.

20 Jekob ghokwara Leban onye Aram aghugho n'ihu na o gwaghi ya na o na-agbapu oso.

21 Ya mere, o buru ihe niile o nwere gbapu oso, gbafee iyi ukwu Yufretis, chee ihu n'ala ugwu ugwu Gilead.

Leban achuso Jekob oso

22 Abali ato agafeelarị tupu a gwa Leban na Jekob agbalaala.

23 O duuru ndi ikwu ya chuo Jekob oso abali asaa tupu o chukwute ya n'ala ugwu ugwu Gilead.

24 Ma Chineke biakwutere Leban onye Aram na nro n'abali si ya, "Kpachapu anya gi, hu na o nweghi ihe i gwara Jekob, maobu okwu di mma, maobu nke di njo."

25 Jekob amaala ulo ikwu ya n'ala ugwu Gilead mgbe Leban chukwutere ya. Leban na ndi ikwu ya makwara ulo ikwu nke ha n'ebe ahụ.

26 Leban siri Jekob, "Gini bu ihe a i mere? I ghogbuola m. I burula umu m ndi inyom dika ndi a dotara n'agha?"

27 Gini mere i ji ghogbuo m, zoro ezo gbapu? Gini mere i gwaghi m ka m jiri onu na ibu abu nke ya na ikpo ubo akwara na iti igba so, zilaga gi?

28 Gini mere i nyeghi m ohere ka m sutu umu umu m na umu m ndi inyom onu si ha laa nke oma? Omume a i mere bu omume nzuzu.

29 Enwere m ike meruo gi ahụ ugwu a, ma Chineke nke nna gi mere ka m hu ya anya na

nro n'abali gara aga. O dororo m aka na nti si m, 'Kpachapu anya gi hu na o nweghi ihe i gwara Jekob, maobu okwu di mma, maobu nke di njo.'

³⁰ Ugbu a, i na-ala n'ihu na o guru gi agu u ilaghachi n'ulo nna gi, ma ginị mere i ji zuru chi m?"

³¹ Jekob zara si Leban, "N'ihu na m turu egwu, n'ihu na m chere si na i ga-eji ike napu m umu gi ndi inyom a.

³² Ma o buru na i chota onye obula ji chi gi ndi a, onye ahụ ga-anwu. N'ihu ndi ikwu gi ndi a, chogharịa n'onwe gi, lee ma i ga-achota ihe obula bu nke gi di m n'aka. O buru na i chota ya, were ya." Ma Jekob amaghi na Rechel zuuru chi ndi ahụ.

³³ Ya mere, Leban bara n'ulo ikwu Jekob, na n'ime ulo ikwu Lia, na n'ime ulo ikwu ndi odibo nwanji abuo ya, ma o nweghi ihe o chotara. O sitere n'ulo ikwu Lia puta baa n'ulo ikwu Rechel.

³⁴ N'oge a, Rechel ewerela arusi ezinaulo ndi ahụ tinye ha n'ime akwa e ji anokwasị n'elu inyinya kamel nodu odu n'elu ya. Leban choghariri ebe niile n'ime ulo ikwu ahụ ma o chotaghi arusi ezinaulo ndi ahụ.

³⁵ Mgbe ahụ, Rechel gwara nna ya Leban si, "Biko, ewela iwe nna m ukwu, n'ihu na enweghi m ike ibili oto n'ihu gi. Anọ m n'onodu ndi inyom na-anọ kwa onwa." Leban choghariri ebe niile, ma o hughi arusi ezinaulo ndi ahụ.

³⁶ Iwe were Jekob megide Leban. O ji iwe juo Leban si, "Gini bu njehie m? Gini bu mmehie m mere i ji si otu a na-achusi m ike?"

37 Ugbu a, ị chọgharịala n'ibu m niile, gini ka ị chọtara bu nke gi? Weputa ya n'ihu ndi ikwu gi na n'ihu ndi nke m, ka ha kpeere mu na gi ikpe.

38 "Iri afo abuo ka mu na gi noro. O nweghi mgbe ime puru umu ewu na aturu gi; o nwekwaghi mgbe m riri ebule si n'igwe anu ulo gi.

39 *O nweghi mgbe m welataara gi anu ulo nke anu ohia dogburu, kama akwuru m ugwo ha. I mekwara ka m kwughachi gi anu ulo obula e zuru n'ohi, maobu n'ehihie, maobu n'abali.

40 N'ime oke anwu nke ehie ka m ruuru gi oru. Ruokwara gi oru n'oge oyi na-atu, n'abali ura sikwa n'anya m puo.

41 Otu a ka o diri m iri afo abuo m jeere gi ozi. Aruru m gi oru afo iri na anu maka umu gi ndi inyom abuo ndi a, afo isii ka m lekotara igwe ewu na aturu gi. I nokwa n'ime ihe ndi a gbanwee ugwo oru m ugboro iri.

42 A si na Chineke m, Chineke Ebrahim, onye ahụ a na-atu egwu nke Aizik, anonyereghi m, ị gaara ezilaga m n'aka efu, agaara m agbara aka laa. Ma Chineke ahula irusi oru ike m, na nhuju anya m niile, o bu ya mere o ji baara gi mba n'abali gara aga."

43 Mgbe ahụ Leban zaghachiri si Jekob, "Ndi inyom ndi a bu umu m. Umuaka ndi a bu umu m. Igwe anu ulo ndi a bu nke m. Ihe ndi a niile ị

* 31:39 O buru na anu ohia adogbuo aturu e nyere onye ozuzu aturu ka o lekota, onye ozuzu aturu ahụ ga-eweta ufodu n'ime anu ahụ a dogburu adogbu, iji gosi ihe mere. Mgbe ahụ, o nweghi onye obula ga-asị ya kwuo ugwo obula, n'ih i anu ulo ahụ nwuru anwu. Opu 22:13

na-ahụ anya bụ nke m. Olee otu m ga-esi meruo umu m, na umu umu m ahụ?

⁴⁴ Ugbu a, bịa ka anyị gbaa ndu mu na gi, ka o buru ihe ama n'etiti anyi."

⁴⁵ Ya mere, Jekob weere otu nkume guzo ya oto dika ogidi.

⁴⁶ Jekob gwakwara ndi so ya si ha, "Tutukota nkume." Ha tutukotara nkume wusa ha n'otu ebe mee ka o laa elu. Emesia, ha noduru n'akuku nkume ndi ahụ rie nri.†

⁴⁷ Leban kporo nkume ndi ahụ Jega-Sahaduta, n'asusu nke ya. Jekob kporo ya Galeed, n'asusu nke ya.

⁴⁸ Emesia, Leban siri, "Ka nkume ndi a buru ihe ama n'etiti mu na gi taa." Nke a mere e ji kporo ya Galeed.

⁴⁹ A kpokwara ya Mizpa, n'ihi na Leban siri, "Ka ONYENWE ANYI buru onye ga-eche mu na gi nche ihu na onye obula n'ime anyi debere ogbugba ndu a, mgbe anyi na-anoghi ibe anyi nso.

⁵⁰ O buru na i mee umu m ndi inyom ihe ojoo, maabu luo ndi inyom ndi ozo tinyere ha, o nweghi onye n'ime anyi ga-amata, ma cheta na Chineke ga-abu onyeama n'etiti mu na gi."

⁵¹ Leban gwakwara Jekob si, "Lee nkume ndi a a wusara n'ebe a na ogidi m mere ka o guzo n'etiti mu na gi.

⁵² Nkume ndi a a wusara bu akaebe, ogidi a bukwa ihe ama. Agaghi m agabiga nkume ndi a a wusara gafeeta n'akuku nke gi ime gi ihe ojoo.

† 31:46 Oge obula mmadu na ibe ya gbara ndu, ha na-eri nri a na-akpo, nri ogbugba ndu iji mesie ogbugba ndu ahụ ike.

Gị onwe gị agaghị agabiga nkume ndị a a wusara na ogidi a gafeeta n'akụkụ nke m ime m ihe ojọọ.

⁵³ Ka Chineke Ebrahim na Chineke Nahọ, † Chineke nna ha, buru onye ikpe n'etiti mu na gi.”

Ya mere Jekob ji onye ahụ a na-atụ egwu nke nna ya Aizik nūọ iyi.

⁵⁴ O churu aja n'ala ugwu ugwu ahụ, kpo ndi ikwu ya niile oriri. Mgbe ha richara nri, ha rahuru ura n'ebe ahụ.

⁵⁵ N'isi ututu echi ya, Leban biliri sutu umu ya ndi inyom na umu umu ya onu. O goziri ha, hapu ha laghachi ulo ha.

32

Jekob akwadobe maka izute Iso

¹ Jekob n'onwe ya hapuru gawa n'ihu n'ije ya. Ndi mmuo ozi Chineke zutere ya n'uzo.

² Mgbe Jekob huru ha, o kwuru si, “Ebe a bu ulo ikwu Chineke!” O kporo ebe ahụ, Mahanaim.

³ Mgbe ahụ, Jekob zipuru ndi ozi ka ha jee hu Iso nwanne ya nwoke n'ala Sia,* n'obodo Edom.

⁴ O ziri ha ozi si, “Ihe a bu ihe unu ga-agwa nna m ukwu Iso, 'Odibo gi Jekob kwuru si, O bu na nke Leban ka m jere kemgbe, o bukwa ebe ahụ ka m no ruo ugbu a.

⁵ Enwere m otutu ehi, na inyinya ibu, na igwe aturu na ewu, na ndi odibo ndi nwoke na ndi

† **31:53** Nahọ bu nwanne Ebrahim, Jen 11:26; 22:20 burukwa nna nna Leban. Jen 24:24,29 Leban bu nwoke na-efe otutu chi. Jen 31:19 * **32:3** Ala Sia nke di nso iyi Jabok, ga-emesia buru ala di mkpa n'oge ochichi eze Devid na Solomon. Jen 14:6; 33:14,16

nwanyị. Ana m ezigara onyenwe m ozi a ka m nata ihuoma n'ebe ọ nọ.' ”

⁶ Mgbe ndị ozi ahụ lughachikwutere Jekob, ha gwara ya si ya, “Anyị jekwuru nwanne gi nwoke Iso di ka i ziri anyi. Ugbu a, ọ na-abia. O chị nari ndi ikom anọ na-abia izute gi.”

⁷ Ujọ turu Jekob nke ukwuu, obi ya juputakwara na nsogbu. N'ih i nke a, o kewara ndi niile so ya uzọ abuo, tinyere anu ulo ya, na igwe ehi ya na inyinya kamel ya.

⁸ O chere n'obi ya si, “O buru na Iso aluso otu n'ime uzọ abuo a ogu, otu uzọ foduru ga-enwe ike gbalaga.”

⁹ Mgbe ahụ, Jekob kpere ekpere si, “Chineke nke nna m Ebrahim, Chineke nke nna m Aizik, ONYENWE ANYI, gi onye gwara m si, 'Laghachi n'ala gi na n'ebe umunna gi no, aga m eme ka ihe gaara gi nke oma.’

¹⁰ Ekwesighi m obi ebere na ikwesi ntukwasi obi nke i gosiri ohu gi. Mgbe m gabigara Jodan a, enweghi m ihe obula kari mkpanaka m, ma ugbu a, abu m omuma ulo ikwu abuo.

¹¹ Zoputa m, ario m gi, site n'aka nwanne m Iso, n'ih i na egwu na-atu m na o ga-abia luso m agha, lusokwa ndi nne a na umuntakiri ha agha.

¹² O bu gi kwuru si, 'Aga m eme ka ihe gaara gi nke oma, meekwa ka umu umu gi diri ka aja nke di n'onu osimiri, nke mmadu na-apughi iguta onu.’ ”

¹³ Jekob rahuru n'ebe ahụ n'abali ahụ. Site n'ihe niile o nwere, o hoputara onyinye o ga-enye nwanne ya Iso.

14 Ọ kwadoro inye ya: nari nne ewu abụọ (200), iri mkpi abụọ (20), nari nne aturu abụọ (200), iri ebule abụọ (20)

15 Iri nne inyinya kamel ato (30) na umu ha, na iri nne ehi ano (40), oke ehi iri (10), iri nne inyinya ibu abụọ (20), oke inyinya ibu iri (10).

16 O weere onyinye ndi a niile nyefee n'aka ndi ozi ya n'usoro dika udi ha si di. O gwara ndi na-ejere ya ozi si ha, "Burunu uzọ na-aga, meenu ka ohere di n'etiti igwe anu na igwe ibe ya."

17 O nyere onye mbu iwu si ha, "Mgbe Iso nwanne m zutere unu juo unu ajuju si, 'Onye bu nna unu ukwu? Ebee ka unu na-aga? Onye nwe anu ulo ndi a niile unu chi na-aga?'

18 Unu ga-aza si ya, 'Anu ulo ndi a bu nke ohu gi Jekob. Ha bu onyinye e zitere onyenwe m Iso, lee ka o na-abia n'azu anyi.'"

19 Otu ozi ahụ ka Jekob ziri onye nke abụọ na onye nke ato, na ndi ozo niile chi igwe anu ulo, si ha, "Unu ga-agwa Iso otu ihe ahụ mgbe unu zutere ya.

20 Hukwanu na unu gwara ya si, 'Otu gi Jekob no n'azu anyi.' " Echiche ya bu, "Aga m eji onyinye ndi a niile m na-ezipuru ya mee ka obi ya dajuo, nke o ga-abu mgbe mu na ya zutere, ma eleghi anya, o ga-anabata m."

21 Mgbe o zipuchasiri onyinye ndi ahụ niile, Jekob rahuru ura n'ulo ikwu ya n'abali ahụ.

Mgba Jekob na Chineke gbara

22 N'abali ahụ, Jekob biliri duru ndi nwunye ya abụọ na ndi odibo nwanyi ya abụọ, na umu

ya iri na otu, site n'ebe na-adighi omimi nke iyi Jabok kpofee ha.

²³ Mgbe o kpofechara ha, o bufekwara ihe niile o nwere.

²⁴ Emesija, Jekob loghachiri nodu naani ya. Mgbe ahụ, otu nwoke biara gbaso ya mgba. Ha abuo gbagidere mgba a tutu chi ebido ibo.

²⁵ Mgbe nwoke ahụ huru na o pughi imeri Jekob na mgba ahụ, o tiri Jekob aka n'okpu, mee ka okpu ya hikwapu site n'onodu ya.

²⁶ Mgbe nke a mesiri, nwoke ahụ gwara Jekob si ya: "Hapu m aka ka m laa, n'ihi na chi ebidola ibo."

Ma Jekob zara si ya, "O bu naani mgbe i goziri m ka m ga-ahapu gi ka i laa."

²⁷ Mgbe ahụ nwoke ahụ juru Jekob ajuju si ya, "Gini bu aha gi?"

O zara si, "Aha m bu Jekob."

²⁸ Nwoke ahụ zara si ya, "Aha gi agaghi abukwa Jekob, kama o ga-abu Izrel, n'ihi na gi na Chineke na ndi mmadu gbara mgba, i mmeri."

²⁹ Jekob siri, "Biko gwa m aha gi."

Ma o zaghachiri, "Gini mere i ji aju aha m?" Mgbe ahụ, o goziri ya n'ebe ahụ.

³⁰ Jekob kporo aha ebe ahụ Peniel, n'ihi na o siri, "Ahula m Chineke ihu na ihu, ma e chebere ndu m."

³¹ Anyanwu awaala mgbe Jekob si Peniel gafee. Ma n'ihi ihe mere ya n'okpu, o naghị agazikwa ije.

³² O bu ihe a mere umu Izrel adighi eri akwara anu jikotara ukwu anu na okpu ya ruo taa. N'ihi

na ihe ahụ mere Jekọb metụtara akwara ukwu ya.

33

Jekọb ezute Işo

¹ Jekọb lepuru anya n'ihu, hụ Işo ka ọ na-abịa, ya na nari ndi ikom anọ ndi so ya. N'ihi ya, o kesara umuntakiri ndi ahụ, n'etiti Lia, na Rachel na ndi odibo nwanyi ya abuo.

² O mere ka ndi odibo nwanyi ya abuo ahụ na umu ha buru uzọ, Lia na umu ya esoro n'azu, ebe Rachel na Josef no n'azu azu.

³ Ma ya onwe ya buru uzọ na-aga n'ihu ha niile, na-akpo isiala nye Işo ugboro asaa, tutu ruo mgbe ọ biarutere nwanne ya nwoke nso.

⁴ Ma Işo gbaara oso biakwute ya, makuo ya, jikuo ya aka n'olu, sutu ya onu. Ha abuo kwara akwa.

⁵ Mgbe Işo leliter anyahụ ndi inyom ndi a na umuntakiri ndi ahụ. O siri, "Ndi ole bu ndi a gi na ha so?"

Jekọb siri, "Ha bu umu Chineke sitere n'amara ya nye ohu gi."

⁶ Mgbe ahụ, ndi odibo nwanyi abuo na umu ha rutere nso, kpo isiala.

⁷ Lia na umu ya biarutekwara kpo isiala, n'ikpeazu Rachel na Josef biara kpo kwa isiala.

⁸ Işo siri, "Igwe ewu na aturu ndi a niile m zutere n'uzo, gini ka o putara?"

Jekọb zara, "Ha bu maka inata ihuoma n'aka gi, onyenwe m."

⁹ Ma Işo siri, "Nwanne m nwoke, debere onwe gi ihe i nwere, n'ihi na enwere m aku hie nne."

10 Jekòb sìrì, “E, biko, ọ buru na m achotala ihuoma n’anya gi, nara m onyinye ndi a. N’ihi na ihu gi anya ilekwasi Chineke anya n’ihu, nke ka nke, otu a i ji ihu ocha nabata m.

11 Biko nara onyinye ndi ahụ e wetaara gi, n’ihi na Chineke emelara m amara. Enwekwara m ihe ga-ezuru m.” Jekòb kwagidere ya, ọ naara onyinye ndi ahụ.

12 Mgbe ahụ, Iso sìrì, “Bilienu ka anyi malite ije ilaghachi. Aga m esonyere unu.”

13 Ma Jekòb sìrì ya, “Onyenwe m, i maara na umuntakiri ndi a adighi ike, aga m ejikwa nwayoọ chia umu aturu ndi a na ehi ndi na-enye umu ha ara. O buru na a chia ha n’ike n’ime otu ubochi, umu anumanu ndi a niile ga-anwu.

14 Ya mere, ka onyenwe m buru ohu ya uzọ na-aga, ma ka m jiri nwayoọ nwayoọ na-abia, dika ike igwe anu ndi a na umuaka ndi a si di. Tutu ruo mgbe m ga-ezute onyenwe m na Sia.”

15 Iso sìrì, “O buru otu a, ka m hapuru gi ufodu ndi a mu na ha so.”

Ma Jekòb sìrì, “N’ihi gini kwanu? Ka m huta naani ihuoma n’anya onyenwe m.”

16 Iso laghachikwara azu na Sia n’otu ubochi ahụ.

17 Ma Jekòb na ezinaulo ya jere Sukot, ebe o wuuru onwe ya ulo obibi, wuokwara anu ulo ya ulo obibi ha. O bu nke a mere e ji kpoọ ebe ahụ Sukot.

18 Mgbe Jekòb si Padan Aram loghachi, o rutere obodo Shekem nke di n’ala Kenan n’udo. O mara ulo ikwu ya n’ihu obodo ahụ.

19 O zuru ala ebe o mara ulo ikwu ya n'aka umu Hamo, nna Shekem, o kwuru nari mkpuru oloocha maka ala ahụ.

20 N'ebe ahụ, o wuru ebe ichu aja, kpoọ aha ya El Elohe Izrel.*

34

Daina na nwa eze Shekem

1 Ugbu a, Daina nwa nwanyi Lia muru Jekob puru ileta ndi inyom ala ahụ.

2 Mgbe Shekem, nwa Hamo onye Hiv, onye n-achị mpaghara ahụ, huru ya, o kpooro ya jiri ike ya na ya dinaa.

3 Mkpuruobi ya gara n'ebe Daina nwa Jekob, o huru nwantakiri nwanyi ahụ n'anya, gwakwa ya okwu di nro.

4 Shekem siri nna ya bu Hamo "Lutara m nwaagboghọ a, ka o buru nwunye m."

5 Mgbe Jekob nuru na e meruru Daina nwa ya nwanyi, n'ihia na umu ya ndi ikom no n'ohia ebe ha na-azu anu ulo, o gbara nkiti na-emeghi ihe obula ruo mgbe ha lotara.

6 Hamo bu nna Shekem, pukwuuru Jekob ka ha kparita uka.

7 Umụ ndi ikom Jekob si n'ohia na-alota mgbe ha nuru ihe merenu, iwe na onuma juputara ha obi nke ukwu n'ihia na Shekem mere ihe na-eweta ihere n'Izrel site n'idinakwuru ada Jekob, ihe a na-ekwesighi ime eme.

* 33:20 Nke a putara Chineke Izrel di ike nke ukwu.

⁸ Ma Hamo siri ha, “Nwa m nwoke Shekem huru nwa unu nwanyi n’anya. Biko, kwerenu ka o luo ya.

⁹ Kwerenu ka anyi na unu na-alurita. Ka anyi na-alu umu ndi inyom unu, ka unu na-alukwa umu ndi inyom anyi.

¹⁰ Unu nwere ike biri n’etiti anyi. Ala a ghere oghe nye unu. Birinu n’ime ya, na-azukwanu ahia n’ime ya, nwekwanu aku n’ime ya nye onwe unu.”

¹¹ Shekem gwara nna na umunne Daina ndi ikom si, “Kwerenu ka m chota ihuoma n’ebe unu no, aga m enyekwa unu ihe obula unu chorochoro ka m nye unu.

¹² Ihe obula unu si m kwuo dika ego aku olulu nwunye, ya na onyinye obula unu si m nye aga m enye unu. Naani kwerenu ka nwaagboghoo a buru nwunye m.”

¹³ Ma umu Jakob jiri aghughoo zaa Shekem na Hamo nna ya mgbe ha na-agwa ha okwu, n’ihi na e meruru Daina nwanne ha nwanyi.

¹⁴ Ha siri ha, “Anyi enweghi ike ime ihe a, i kporo nwanne anyi nwanyi kponye nwoke a nabighi ugwu. Nke a ga-aburu anyi ihe ihere.

¹⁵ Anyi nwere ike ikwenye ka o luo ya ma o buru na unu ga-adi ka anyi, ka e bie ndi nwoke unu niile ugwu.

¹⁶ Mgbe ahụ anyi ga-edunye unu umu ndi inyom anyi, ma kporokwa umu ndi inyom unu dika ndi nwunye anyi. Anyi ga-ebi n’etiti unu, soro unu buru otu ndi.

¹⁷ O buru na unu agaghi ekwe ka e bie unu ugwu, anyi ga-akporo nwanne anyi nwanyi laa.”

18 Obi toro Hamo na Shekem nwa ya nwoke uto n'ih ihe umu ndi ikom Jekob kwuru.

19 Nwokerobia ahụ bu onye a na-asopuru karịa onye obula n'ulo nna ya egbughi oge ime ihe ha kwuru, n'ih ihe banyere nwa nwanyi Jekob di ya mma nke ukwu.

20 Emesia, Hamo na Shekem nwa ya nwoke gara n'onu* uzọ ama nke obodo ha gwa ndi ikom obodo ha okwu, si.

21 "Ndi ikom ndi a nwere mmasi n'ebe anyi no. Kwerenu ka ha biri n'ala anyi, ka ha na-agaghari kwa n'ime ya. Anyi nwere ala buru ibu nke gazuru anyi na ha. Ha ga-alu umu nwanyi anyi, anyi ga-alukwa ndi nke ha.

22 Ma o di otu ihe ha choro ka anyi mee tupu ha ekwere ibi n'etiti anyi ka anyi na ha buru otu ndi. O bu ibi ndi ikom anyi niile ugwu dika e si bie ha ugwu.

23 O buru na unu choro ka anu ulo ha niile na aku ha niile buru nke anyi, o di mma ka anyi kwenyere ha, ka ha binyere anyi."

24 Ndi ikom niile biara n'onu uzọ ama obodo ahụ kwenyere n'okwu Hamo na nwa ya nwoke Shekem. E bikwara nwoke obula no n'obodo ahụ ugwu.

25 O ruo n'ubochi nke ato, mgbe onya ugwu ha na-egbu ha mgbu, umu ndi ikom Jekob abuo, Simion na Livayi, umunne Daina, jiri mma agha ha pukwuru ndi bi n'obodo ahụ na-atughi anya

* **34:20** O bu n'onu uzọ ama nke obodo ka ndi okenye na-ezuko, akparita uka. Jen 19:2; 23:10; Rut 4:1,11; 2Sa 15:2

na ihe dị otu a ga-eme, gbuo ndị ikom niile nọ n'obodo ahụ.

²⁶ Ha gbukwara Hamọ na Shekem nwa ya nwoke, kpoputa Dajina site n'ụlọ Shekem, laghachi n'ụlọ ha.

²⁷ Mgbe ahụ ụmụ ndị ikom Jekọb niile bjakwasiri ndị a e gburu egbu, kwakọọ ihe niile dị n'obodo ahụ niile, n'ihì mmerụ e merurụ nwanne ha nwanyị.

²⁸ Ha kwakọọrọ ngwongwo niile dị n'obodo ahụ, kpurukwa anụ ụlọ niile, igwe ewu na aturụ, igwe ehi na igwe inyinya ibu niile, na ihe niile dị n'ime obodo ahụ, na ihe niile dị n'ubi ndị ahụ obodo nwere.

²⁹ Akụ ha niile, na ndị inyom ha niile na ụmuntakiri ha, na ihe niile dị n'ime ụlọ ha, ka ha weere dika ihe a dotara n'agha.

³⁰ Mgbe Jekọb huru ihe ụmụ ya mere, ọ kporo Simion na Livayi si ha, "Unu ebuterela m nsogbu mee ka m buru ihe na-esi isi ojo n'etiti ndị Kenan na ndị Periz nwe ala a. Ebe anyị dị ole na ole, ọ buru na ha ejikọta onwe ha onụ luso m agha, ha ga-ekpochapu mụ na ezinaụlọ m."

³¹ Ma ha zara si ya, "O kwesiri ka o meso nwanne anyị nwanyị mmeso dika ọ bu akwuna?"

35

Jekọb aloghachi Betel

¹ Chineke siri Jekọb, "Bilie, gaa Betel, birikwa n'ebe ahụ. Wuo ebe ichu aja nye Chineke, onye mere ka i hu ya mgbe i na-agbanari Iso nwanne gi nwoke."

² Ya mere, Jekọb gwara ndị ezinauጔ ya na ndị niile so ya sị, “Wezuganu chi ndị ala ọzọ dī n’etiti unu. Doonu onwe unu ọcha, gbanweekwanu uwe unu.

³ Bilienu, ka anyi gaa Betel, ebe m ga-ewu ebe ichu aja nye Chineke, onye zara m oku n’ubochi nsogbu m, ma nonyekwara m na njem nke m gara.”

⁴ Ya mere, ha nyere Jekọb chi ndị ala ọzọ niile ha ji n’aka, na ọla* niile dī ha na ntị. Jekọb chiri ha niile lie ha n’okpuru osisi ook dī na Shekem.

⁵ Ha biliri ije. Egwu Chineke dakwasiri obodo niile gbara ha gburugburu. O dighi ndi chusoro ha.

⁶ Jekọb na ndi niile so ya rutere Luz, nke a na-akpokwa Betel nke di na Kenan.

⁷ Jekọb wuru ebe ichu aja n’ebe a, kporo aha ebe ahu El Betel, n’ihi na o bu n’ebe ahu ka Chineke gosiri ya onwe ya mgbe o na-agbanari Iso nwanne ya nwoke.

⁸ Mgbe nke a gasiri, Debora, nwanyi lekotara Ribeka mgbe o bu nwantakiri, nwuru. E liri ya n’okpuru osisi ook dī na Betel. A kpokwara ebe ahu, “Osisi ook ebe ikwa akwa.”

⁹ Chineke gosiri Jekọb onwe ya ọzọ, mgbe o sitere na Padan Aram puta, goziekwa ya.

¹⁰ Chineke siri ya, “Aha gi bu Jekọb ma a gaghị akpokwa gi Jekọb ọzọ, kama aha gi ga-abu Izrel.” Ya mere o kporo ya Izrel.

¹¹ Chineke siri ya, “Abu m Chineke onye puru ime ihe niile. Muo omumu, baakwa uba

* 35:4 N’oge ahu, ndi mmadu kwenyere na olanti ha na-eyi bu ihe na-ehekwa ha.

n'ọnuogugụ. Otu mba na igwe mba ga-esi na gi pụta. Ndi eze ga-esitekwa gi n'ahụ pụta.

¹² Ala ahụ m nyere Ebrahim na Aizik ka m na-enyekwa gi. Aga m enyekwa ya ụmụ ụmụ gi ndi ga-esote gi.”

¹³ Emesịa, Chineke si n'ebe ahụ ha nọ kparịta ụka pụọ.

¹⁴ Jekọb wuru ogidi nkume n'ebe ahụ Chineke nọ gwa ya okwu. O wusara onyinye ihe ọnuụ wụkwasi kwa mmanụ n'elu ogidi nkume ahụ.

¹⁵ Jekọb kpọrọ ebe ahụ ya na Chineke nọ kparịta ụka Betel.

Ọnwụ Rechel na Aizik

¹⁶ Ha biliri ije, site na Betel. Ma mgbe ha ka nọ ebe di anya site n'obodo Efrat, Rechel muru nwa, ma o nwere ihe mgbu ka o na-amu nwa.

¹⁷ Mgbe o sitere n'oke ihe mgbu na-amuputa nwa ahụ, nwanyị na-aghọ nwa gwara ya, “Atula egwu, n'ih i na o bu nwa nwoke ozo ka i mutara.”

¹⁸ Ma tupu Rechel ekuo ume ikpeazu, n'ih i na o na-anwu, o kpọrọ aha nwa ọhuru ahụ Ben-Oni, ma nna ya kpọrọ ya Benjamin.

¹⁹ Rechel nwuru, e lie ya n'akuku ụzọ gara Efrat, nke a na-akpokwa Betlehem.

²⁰ Jekọb wuru ogidi n'elu ili ya, nke na-eguzokwa ruo taa, igosi ebe e liri Rechel.

²¹ Izrel malitere ije ya, tutu ruo ebe o wuru ebe izuike ya n'ala di n'ofe ozo nke Migdal Eda.

²² Mgbe Izrel bi n'ala ahụ, Ruben gara dinakwuru Bilha, iko nwanyị nna ya. E mekwara ka Izrel nu ihe a Ruben mere.

Ụmụ ndị ikom Jekọb dị iri na abụọ.

- 23 Ụmụ Lia bụ,
Ruben, ọkpara Jekọb.
Simiọn, Livayi, Juda, Isaka na Zebulun.
- 24 Ụmụ Rachel bụ,
Josef na Benjamin.
- 25 Ụmụ Bilha, odibo nwanyị Rachel bụ,
Dan na Naftali.
- 26 Ụmụ Zilpa, odibo nwanyị Lia bụ,
Gad na Asha.

Ụmụ ndị ikom ndị a ka a mụrụ Jekọb
na Padan Aram.

27 N'ikpeazụ, Jekọb biakwutere nna ya Aizik na Mamre nke dị nso na Kariat Arba (ebe a na-akpọ Hebron). Ebe ahụ ka Ebrahim na Aizik biri na mbụ.

28 N'oge ahụ Aizik gbara nari afọ na iri afọ asatọ.

29 Ọ dịkwaghị anya site n'oge a, Aizik nwurụ, mgbe o mere nnọọ agadi. Ụmụ ya ndị ikom abụọ, Işo na Jekọb, liri ya.

36

Ụmụ ụmụ Işo

1 Nke a bụ akụkọ banyere usoro agburu Işo, onye a na-akpọ Edom.

2 Işo luru ndị inyom a site n'ala Kenan. Onye nke mbụ bụ Ada nwa Elon, onye Het. Nke abụọ

bụ Oholibama, nwa Ana, nwa nwa Zibiõn, onye Hiv.

³ Onye nke atõ bụ Basemat, nwa Ishmel, onye nwanne ya nwanyị bụ Nebaiot.

⁴ Ada mụrụ İşõ Elifaz, ebe Basemat mụrụ Reuel.

⁵ Oholibama mụtaara Jeush na Jalam na Kora. Ndi a bụ umu İşõ ndi a mụtara ya n'ala Kenan.

⁶ Emesia, İşõ duuru ndi nwunye ya na umu ya ndi ikom na ndi inyom, na ndi niile nõ n'ezinaulo ya. O chikooro anu ulõ ya niile, na akụ niile õ kpatara n'ala Kenan kwapu gaa biri n'ala di anya site n'ebe nwanne ya Jekõb nõ.

⁷ Ebe õ bu na akunuba ha nwere dikariri ukwu ha ibikõta onu, tinyekwara na ala ebe ha bi enwezighi ike ibuli ha n'ihì anu ulõ niile ha nwere.

⁸ Ya mere, İşõ gara biri n'ala uguwu uguwu Sia, İşõ bukwa Edõm.

⁹ Nke a bụ akukõ banyere usoro agburu İşõ, nna obodo Edõm, n'ala uguwu uguwu Sia.

¹⁰ Ndi a bụ aha umu ndi ikom İşõ mụtara.

Elifaz bụ okpara Ada, nwunye İşõ. Nwanne ya bụ Reuel, nwa Basemat, nwunye İşõ.

¹¹ Umu Elifaz ndi ikom bu,

Temam, Omaa, Zefo, Gatam na Kenaz.

¹² Elifaz nwa İşõ nwere iko nwanyị aha ya bụ Timna, onye mụtaara ya Amalek. Ndi a niile bụ umu ndi ikom Ada, nwunye İşõ.

¹³ Umu ndi ikom Reuel bu,

Nahat, Zera, Shama na Miza. Ndi a niile bu umu umu Basemat, nwunye Iso.

- 14 Ndi a bu umu Oholibama, nwunye Iso. Oholibama bu nwa Ana na nwa nwa Zibion. O mɔtaara Iso
Jeush, Jalam na Kora.

15 Ndi a bu onumara si n'etiti umu umu Iso.

Site n'etiti umu Elifaz, okpara Iso,
e nwere Onumara Teman, onumara Omaa,
onumara Zefo, onumara Kenaz.

16 Onumara Kora, onumara Gatam na onumara Amalek. Ndi eze ndi a bu umu Elifaz n'ala Edom. Ha bu umu umu Ada.

17 Ndi bu umu Reuel, nwa Iso,
e nwere onumara Nahat, onumara Zera, onumara Shama, onumara Miza. Onumara ndi a bu umu Reuel n'ala Edom. Ha bu umu Basemat, nwunye Iso.

18 Ndi a bu umu Oholibama, nwunye Iso,
onumara Jeush, onumara Jalam, na onumara Kora. Ndi a bu onumara umu Oholibama nwa Ana, nwunye Iso.

19 Ndi a niile bu umu ndi ikom Iso (ya bu, Edom). Ndi a bukwa onumara ha.

20 Ndi a bu umu ndi ikom Sia onye Hor, ndi bi n'akuku ala ahụ:

Lotan, Shobal, Zibion, Ana,

21 Dishon, Eza na Dishan. Umu ndi ikom Sia n'ala Edom, ha bu ndi onumara Hor.

22 Umu ndi ikom Lotan bu,

- Hori na Homam. Timna bukwa nwanne
nwan yi Lotan.
- 23 Umụ ndi ikom Shobal bu,
Alvan, Manahat, Ebal, Shefo na Onam.
- 24 Umụ ndi ikom Zibiõn mụrụ bu
Aja na Ana. Ana bu nwoke ahụ choputara isi
iyi mmiri ime ala ahụ nke mmiri di oku si
n'ime ya na-asoputa n'ozara, mgbe o na-
elekota inyinya ibu nna ya Zibiõn.
- 25 Umụ Ana bu,
Dishõn na Oholibama nwa nwan yi Ana.
- 26 Umụ ndi ikom Dishõn bu,
Hemdan na Eshban na Itran na Keran.
- 27 Umụ ndi ikom Eza bu,
Bilhan na Zaavan na Akan.
- 28 Umụ ndi ikom Dishan bu,
Uz na Aran.
- 29 Ndi a bu ndi onumara Hor,
onumara Lotan, onumara Shobal, onumara
Zibiõn, onumara Ana,
- 30 onumara Dishõn, onumara Eza na
onumara Dishan.
- Ndi a niile bu ndi onumara Hor dika
nkewa ha si di n'ala Sia.

Ndi eze Edom

- 31 Ndi a bu ndi eze chiri n'Edom tupu
ndi Izrel enwee eze mbu ha.
- 32 Bela, nwa Beoa chiri dika eze n'Edom. Isi
obodo ya bu Dinhaba.
- 33 Mgbe Bela nwuru, Jobab nwa Zera onye
Bozra nochiri ya dika eze.
- 34 Mgbe Jobab nwuru, Husham onye si n'ala
Teman nochiri ya dika eze.

- 35 Mgbe Husham nwurụ, Hadad nwa Bedad, onye meriri ndị Midia n'agha n'ala Moab nọchiri dika eze. Isi obodo ya bụ Avit.
- 36 Mgbe Hadad nwurụ, Samla onye Masrika nọchiri ya dika eze.
- 37 Mgbe Samla nwurụ, Shaul onye sitere na Rehobot dī n'akukū osimiri nọchiri ya dika eze.
- 38 Mgbe Shaul nwurụ, Baal-Hanan nwa Akboa nọchiri ya dika eze.
- 39 Mgbe Baal-Hanan nwa Akboa nwurụ, Heda nọchiri ya dika eze. Aha obodo ya bụ Pau. Aha nwunye ya bụ Mehetabel, nwa Matred nwa nwa Mezahab.

40 Ndị a bụ ndiisi onumara Iso, dika aha ha si di, dika ikwu ha na akukū ebe ha bi si di:

Timna, Alva, Jetet,

41 Oholibama, Elaa, Pinon,

42 Kenaz, Teman, Mibza,

43 Magdiel na Iram.

Ndị a bụ ndiisi onumara n'Edom, dika ebe obibi ha na ala obi ha si di.

Nke a bụ ezinaulo Iso bukwa nna ndi Edom.

37

Nrọ Josef

1 Jekob bigidere n'ala Kenan, ala ahụ nna ya buru ụzọ biri n'ime ya.

2 Nke a bụ usoro akụkọ banyere ezinaụlọ Jekọb.

Josef, onye gbarala afo iri na asaa, na-esonyere ụmụnne ya ndi ikom na-azụ igwe anụ ụlọ, ya onwe ya bụ naani nwantakiri na-enyere ụmụ Bilha na ụmụ Zilpa ndi nwunye nna ya aka. Ma Josef na-ewetara nna ha akụkọ maka ihe ojoo ha na-eme.

3 Ma Izrel huru Josef n'anya kariya ụmụ ya ndi ikom ndi ozo niile n'ihi na Josef bu nwa a muru ya n'oge agadi ya. O kwara ya uwe mwuda nwere otutu agwa.

4 Mgbe ụmụnne ya choputara na nna ha huru ya n'anya kariya onye obula n'ime ha, ha kporo ya asi, ha adighi agwakwa ya okwu oma.

5 Otu oge, Josef roro nro, mgbe o koro ụmụnne ya nro a o roro, ha kporo ya asi kariya.

6 O gwara ha, "Geenu nti na nro a m roro.

7 Anyi niile no n'ubi na-achikota oka, ngwangwa ukwu oka nke m biliri guzoro oto, ebe ukwu oka nke unu niile gbara ukwu oka nke m gburugburu, na-akpo isiala nye ya."

8 Ụmụnne ya juru ya, "I na-akowa na o bu gi ga-abu eze anyi? Na o bu gi n'ezie ga-achi anyi?" Ha kporo ya asi kariya n'ihi nro ya na okwu ya niile.

9 Josef rokwara nro ozo, kokwara ụmụnne ya. O siri, "Geenu nti, aroro m nro ozo. Ma na nro nke ugbo a, anyanwu na onwa na kpakpando iri na otu na-akpo isiala nye m."

10 Ma mgbe o koro nna ya na ụmụnne ya nro a. Nna ya baara ya mba, si, "Nro nke a i roro

bụ nrọ gini? O bụ ezie na anyi niile, mu onwe m na nne gi na umunne gi, ga-abia na-akporo gi isiala?"

¹¹ Umunne ya kwosiri ya ekworo n'ihi ya, ma nna ya debere ihe ndi a niile n'obi ya.

Orire e rere Josef

¹² Ka o di, umunne ya gara ilekota igwe anu ulo nna ha na Shekem.

¹³ Izrel siri Josef, "Dika i maara, umunne gi no na-eche anu ulo na Shekem. Bia, aga m eziga gi n'ebe ahụ."

Josef zara si, "O di mma."

¹⁴ Ya mere, o gwara ya, "Gaa ka i choputa ma ihe o na-agazikwara umunne gi na igwe anu ulo ndi ahụ nke oma, ma weghachiri m ozi." O sitere na Ndagwurugwu Hebron zipu ya.

O biaruru Shekem,

¹⁵ ma otu nwoke huru ya ka o na-awaghari gburugburu n'ohia di n'ebe ahụ, o juru ya, "Gini ka i na-achọ?"

¹⁶ O siri, "Ana m achọ umunne m. Biko, i nwere ike igwa m ebe ha no na-azu igwe anu ulo ha?"

¹⁷ Nwoke ahụ zara si, "Ha esitela n'ebe a puo. Anuru m ka ha na-asị, 'Ka anyi gaa Dotan.'"

Ya mere, Josef gwara Dotan icho umunne ya. O hukwara ha n'ebe di nso na Dotan.

¹⁸ Ma ha lepuru anya hu ya ka o na-abia, gbaa izu otu ha ga-esi gbuo ya.

¹⁹ Ha siritara onwe ha, "Lee eze nrọ ahụ ka o na-abia!"

20 Ugbu a, bíanụ, ka anyị gbuo ya, tũa ya n'ime otu olulu ndị a.* Anyị ga-asíkwa na anụ ọhịa erielá ya. Mgbe ahụ, anyị ga-ahụkwa ihe nrọ ya niile ga-abu.”

21 Ruben nūrụ ihe a, ma napụtakwa ya site n'aka ha. Ọ siri, “Ka anyị hapụ igbu ya.”

22 Ruben siri ha, “Ka unu hapụ ikwafu ọbara. Kama tūnyenụ ya n'ime olulu a dị n'ọzara. Ma unu akpatụkwala ya aka.” Ma nzube ya bụ inapụta ya site n'aka ha, dulaara ya nna ya.

23 Ya mere, mgbe Josef biakwutere ụmụnne ya, ha yipūrụ ya uwe mwụda ya, uwe mwụda nwere ọtụtụ agwa o yi n'ahụ.

24 Ha duru ya tūnye ya n'ime olulu. Ọ bụ olulu togboro n'efu, nke mmiri na-adighi n'ime ya.

25 Mgbe ha nodūrụ ala bido iri nri, ha leleri anya ha hụ igwe ndị ahia Ishmel si Gilead. Inyinya kamel ha bu ụda na mgbaa na máá. Ọ bụkwa Ijipt ka ha bu ihe ndị a na-aga.

26 Mgbe ahụ, Juda juru ụmụnne ya, “Uru gini ka ọ ga-abara anyị igbu nwanne anyị, ma kpuchie ọbara ya?”

27 Bíanụ, ka anyị resi ya ndị Ishmel ndị a, ka aka anyị ghara n'imetu ya, n'ihia na nwanne anyị na otu anụ ahụ anyị ka ọ bụ.” Ụmụnne ya gere ya nti.

28 Mgbe ndị ahia Midia ahụ rutere, ha sitere n'olulu dọpụta Josef resi ya ndị Ishmel ahụ, ndị kwurụ ụmụnne Josef iri mkpuru shekel ọlọcha abuo. Ha duuru Josef gaa Ijipt.

* **37:20** Ebe ala ala olulu mmiri ndi a na-agbasa agbasa karịa onu ha. Jer 38:6,13

29 Ruben mechara loğhachi gaa n'olulu ahụ, ma ka ọ na-ahụghị Josef n'ime olulu a, ọ dọwara uwe ya.

30 O jekwuru ụmụnne ya sị ha, “Nwata ahụ anọkwaghị ebe ahụ! Mụ onwe m, olee ebe m ga-ala?”

31 Ụmụnne ya gburu otu ewu were uwe Josef bīanye n'ime ọbara ya.

32 Ha chīrī uwe mwụda ahụ nwere ọtụtụ agwa jekwuru nna ha sị ya, “Anyị hụrụ uwe a n'ime ọhia. Leruo ya anya ka ị mara maọbụ uwe mwụda nwa gị.”

33 Ọ matara na ọ bụ ya, sị, “E, nke a bụ uwe nwa m nwoke. Ajo anụ erielā ya. Anụ ọhia adọkasịala Josef n'ezie.”

34 Mgbe ahụ, Jekọb dọwara uwe ya, yiri akwa mkpe, ruo ụjụ ọtụtụ ụbọchị n'ihī nwa ya.

35 Ụmụ ya ndị ikom na ụmụ ya ndị inyom niile bīara ikasị ya obi, ma ọ jurụ inabata nkasiobi ọbụla. Ọ sīrī, “Aga m alakwuru nwa m n'ala mmụọ site n'iru ụjụ.” Nna ya kwagidere akwa n'ihī ya.

36 Ugbu a, ndị Midia ahụ rere† Josef n'Ijīpt, resi ya Pọtifa, otu n'ime ndịisi na-ejere Fero ozi, onye bụ onyeisi ndị nche Fero, bụ eze Ijīpt.

38

Juda na Tama

1 N'oge ahụ, Juda hapurū ụmụnne ya gaa binyere otu nwoke onye Adulam a na-akpọ Hira.

† 37:36 Ire maọbụ izuta mmadụ dika ohu bụ otu n'ime ahia ndi bi n'ozara na-azu. Jen 17:12; 37:26

² N'ebe ahụ, Juda hụrụ otu nwaagboghọ, nwa otu nwoke onye Kenan, aha ya bụ Shua. Ọ lụrụ ya ma bakwuru ya.

³ Ọ tūrụ ime mụọ nwa nwoke, onye Juda gurụ aha Ịa

⁴ Nwunye ya dīkwara ime ọzọ mụta nwa nwoke nke ya bụ nwunye ya gurụ Onan.

⁵ Ọ mụkwara nwa nwoke ọzọ, onye ọ kpọrọ Shela. Ọ bụ na Kezib ka ọ mụrụ ya.

⁶ Juda lụtaara Ịa, ọkpara ya, nwunye onye aha ya bụ Tama.

⁷ Ma n'ihī na Ịa, ọkpara Juda, dī njọ n'anya ONYENWE ANYỊ. ONYENWE ANYỊ gburu ya.

⁸ Mgbe ahụ, Juda sịrī Onan, “Bakwuru nwunye nwanne gī ka ịkuchie ya, ka i si otu a wulite mkpụrụ maka nwanne gī.”

⁹ Onan ma na mkpụrụ a agaghī abụ nke ya. N'ihī ya, mgbe ọbụla ọ bakwuru nwunye nwanne ya, ọ na-anyusa mkpụrụ nwa ya n'ala, ime ka ọ ghara inye nwanne ya nwoke nwa.

¹⁰ Ma ihe a o mere jọrọ njọ n'anya ONYENWE ANYỊ. N'ihī ya ONYENWE ANYỊ gbukwara ya.

¹¹ Juda sịrī nwunye nwa ya, bụ Tama, “Laa n'ụlọ nna gī nọrọ dīka nwanyī di ya nwurū tutu Shela nwa m nwoke etoo.” Ma echiche ya bụ, “ka ọ ghara ịnwū dīka ụmụnne ya.” Tama lara gaa biri n'ụlọ nna ya.

¹² Mgbe ọtụtụ oge gasīrī, nwunye Juda nwa Shua nwurū. Mgbe oge nkasiobi ya gasīrī, Juda jere Timna, ya na enyi ya Hira, onye Adulam, ilekọta ndī na-akpuchapụ igwe ewu na aturū ya aji.

13 A gwara Tama si ya, “Nna di gi na-aga Timna ikpacha aturu ya aji.”

14 O yipuru uwe mkpe ya, were akwa mkpuchi kpuchie onwe ya gaa nodu ala nonu uzọ ama Enayim, nke di n’uzọ e si aga Timna. O mere otu a n’ihi na o matara na Shela etoola, ma enyeghi ya ka o buru nwunye ya.

15 Mgbe Juda huru ya, o chere na o bu otu nwanyi akwuna, ebe o bu na o kpuchiri ihu ya.

16 Ma ebe o mataghi na o bu nwunye nwa ya, o jekwuru ya ebe o noduru ala n’akuku uzọ si ya, “Bia, kwere ka mu na gi dinaa.”

Tama juru, “Gini ka i ga-enye m ma o buru na m kwere ka mu na gi dinaa?”

17 O zara, “Aga m ezitere gi otu nwa ewu site n’igwe ewu na aturu m.”

O juru, “I ga-enye m ihe akaebe ruo mgbe i ga-ezite ya?”

18 O siri, “Kedu ihe akaebe m ga-enye gi?”

O zara, “Mgbaaka akara gi na eriri ya, na mkpanaka di gi n’aka.” O nyere ya ihe ndi a. O bakwuru ya nke mere na o turu ime.

19 Mgbe o si n’ebe ahụ puo, o yipuru akwa ahụ o ji kpuchie ihu ya, yirikwa uwe mkpe ya.

20 Mgbe Juda zigara enyi ya onye Adulam ka o gaa wegara ya nwa ewu ahụ, ma nataghachi ihe ibe ahụ, o hughị ya.

21 O juru ndi ikom bi n’ebe ahụ si, “Olee nwanyi akwuna ulo arusi ahụ na-anodu nonu uzọ ama Enayim?”

Ha siri, “O nweghi nwanyi akwuna ulo arusi norola n’ebe a.”

22 Ya mere, ọ laghachiri gaa gwa Juda, “Ahughị m ya. Ọzọkwa, ndị ikom ndị bi n’ebe ahụ sịrị, ‘O nweghị nwanyị akwuna* ụlọ arụsị nọrọla n’ebe a.’”

23 Juda zara, “Ka o jide ihe niile o ji, ma ọ bughị otu a anyị ga-aghọ ihe ọchị. Lee, ezigarala m ya nwa ewu a, ma gị onwe gị achọtaghị ya.”

24 Mgbe ọnwaa atọ gasịrị, ozi ruru Juda ntị sị, “Tama nwunye nwa gị gbara akwuna, bịa site n’igba akwuna dīrī ime.”

Juda sịrị, “Kpọputanụ ya ka akpọọ ya ọkụ.”

25 Ma mgbe ha kpọ ya na-apụta, o zigara nna di ya ozi, sị, “Ọ bụ nwoke nwee ihe ndị a tūwara m ime. Ọ sịkwara, Leruo anya ma ị ga-amata onye nwe ihe ndị a: mgbaaka akara a na eriri ya, na mkpanaka a.”

26 Juda ghọtara ha, sị, “Ọ bụ onye ezi omume karịa m, ebe ọ bụ na m juru ịkpọrọ ya kpọnye nwa m nwoke Shela ka ọ buru nwunye ya.” O dinakwaghị ya ọzọ.

27 Mgbe oge ọmụmụ nwa ya ruru, ejima ka ahuru n’akpanwa ya.

28 Mgbe ọ na-amụ ha, otu n’ime ha seputara aka ya. Nwanyị na-aghọ nwa weere eriri na-acha uhie uhie kee ya na nkwoji aka kwuo sị, “Ọ bụ nke a bụ ụzọ pụta.”

29 Ma nwa ahụ mesiri sekpuo aka ya, nwanne ya nke ọzọ eburu ya ụzọ pụta. Nwanyị ahụ sịrị, “Ọ bụ otu a ka ị si tikaputa?” A kpọrọ ya Perez.†

* **38:22** N’oge ochie, ụmụ nwanyị akwuna bụ ndị na-ekechi ndị ha na-ewe ka chi ọmụmụ. Jen 38:21 † **38:29** Perez bụ nna ochie David. Rut 4:18-22; Mat 1:3-6; Luk 3:32-33

³⁰ Emesija, nwanne ya, nke bu eriri uhie uhie ahụ na nkwoji aka pụtakwara. A kpọrọ ya Zera.

39

Josef na nwunye Pọtifa

¹ A kpọrọ Josef gaa n'ala Ijpt. Pọtifa, bu nwoke Ijpt, otu n'ime ndiisi na-ejere Fero ozi, na onyeisi ndi agha na-eche nche zuru ya site n'aka ndi Ishmel, bu ndi duuru ya gaa n'ebe ahụ.

² ONYENWE ANYI nonyeere Josef, nke mere na ihe gaara ya nke oma n'ulo nna ya ukwu onye Ijpt.

³ Nna ya ukwu huru na ONYENWE ANYI nonyeere Josef, hukwa na ONYENWE ANYI na-eme ka ihe niile o mere gaara ya nke oma.

⁴ Josef hutara amara n'ihu ya, ghoo onyeozi nke aka ya. Pọtifa mere ya onye na-elekota ezinaulo ya. Nyefee ya ihe niile o nwere ka o buru onye na-elekota ha.

⁵ Site n'oge a, o mere ka o buru onye na-elekota ezinaulo ya na ihe niile o nwere, ONYENWE ANYI goziri ezinaulo onye Ijpt ahụ n'ihi Josef. Ngozi ONYENWE ANYI dikwasiri n'ihe niile Pọtifa nwere, ma ihe o nwere n'ulo ma ndi o nwere n'ubi ya.

⁶ Ya mere, o hapuru ihe niile o nwere n'aka Josef. Nke a mere na o mazighi ihe ozo na-eme, ma o bughu nri nke o na-eri.*

Josef n'onwe ya mara mma ahụ dikwa mma ile anya.

* **39:6** Usoro iri nri ndi Ijpt di iche site na nke ndi Juu, n'ihi uzu esi akwado ha tupu e rie ha. Jen 43:32

⁷ Mgbe oge nta gasiri, nwunye Potifa lere Josef anya si ya, "Bia ka anyi abuo dinaa."

⁸ Ma Josef juru. O gwara nwunye nna ya ukwu si, "Lee, nna m ukwu anaghi echegbu onwe ya banyere ihe obula n'ulo a. O werela ihe niile o nwere nyefee m n'aka ka m lekota ha anya.

⁹ O nweghi onye onodu ya di elu kara nke m n'ulo a. O gbochighi m ihe obula ma o bughi gi, n'ih na i bu nwunye ya. Olee otu m ga-esi mee oke ihe ojojo di otu a, mee mmehie megide Chineke."

¹⁰ O bu ezie na nwanyi a nogidere na-enye Josef nsogbu site n'ubochi ruo ubochi ma Josef juru iso ya dinaa, jukwa inonyere ya.

¹¹ Otu ubochi, Josef batara n'ime ulo iru oru ya. O nweghi ndi ozọ na-eje ozi no n'ime ulo n'ubochi ahụ.

¹² Nwunye Potifa jidere Josef n'uwe mwuda ya, rijo ya si ya, "Bia ka anyi dinaa." Ma Josef si n'ime ulo ahụ gbapụ, hapụ uwe mwuda ya n'aka nwunye Potifa.

¹³ Mgbe nwanyi a huru na Josef agbapula, hapu uwe ya,

¹⁴ o kporo ndi na-eje ozi n'ezinaulo ya si ha, "Lee, onye Hibru a di m kpo batara n'ulo a choro iji anyi gwurie egwu. O biakwutere m n'ime ulo choo ka mu na ya dinaa. E tiri m mkpu n'olu ike.

¹⁵ Mgbe o nuru ka m welitere olu m tie mkpu enyemaka m tiri, o sitere n'ime ulo a gbapụ, ma hapuru m uwe ya."

¹⁶ Nwanyi a debere uwe ahụ n'akuku ya ruo mgbe nna ya ukwu lotara n'ulo.

17 Mgbe ahụ, ọ gwara di ya okwu ndị a sị, “Onye ohu Hibru a ị kpọbataara anyị bakwutere m iji m gwurie egwu.

18 Ma mgbe m welitere olu tie mkpu enyemaka o sitere n’ụlọ gbapụ hapụrụ m uwe ya.”

19 Mgbe nna ya ukwu nūrụ ihe nwunye ya gwara ya sị, “Otu a ka ohu gị si meso m mmeso,” o were iwe di ọkụ.

20 Nna ukwu Josef weere ya tūnye n’ụlọ mkpọrọ, n’ebe a na-etinye ndị mkpọrọ eze Ijpt.

Ma ebe ahụ Josef nọ n’ụlọ mkpọrọ,

21 ONYENWE ANYỊ nọnyeere ya. O meere ya ebere, mekwa ka o nweta ihuoma n’ebe onyeisi ndị nche ụlọ mkpọrọ ahụ nọ.

22 Onyeisi ndị na-eche ụlọ mkpọrọ mere Josef onyeisi ndị mkpọrọ niile nọ n’ime ụlọ mkpọrọ ahụ. Josef ghọrọ onye a na-ajụ otu ihe si aga n’ime ụlọ mkpọrọ ahụ.

23 Onyeisi ndị nche ụlọ mkpọrọ ahụ enyeghikwa onwe ya nsogbu maka ihe ọbụla. N’ihi na ONYENWE ANYỊ nọnyeere Josef, mee ka ihe ọbụla ọ na-eme gaa nke ọma.

40

Josef akọwaa nrọ

1 Mgbe ụfọdu oge gasiri, onye na-ebu iko ihe ọnụnụ eze Ijpt na onye na-esiri ya nri mehiere megide nna ha ukwu, eze Ijpt.

2 N’ihi ya, Fero were iwe megide ndị ozi ya abụọ ndị a, onyeisi ndị na-ebu iko ya na onye na-esiri ya nri.

³ O tinyere ha na nga, n'ụlọ mkpọrọ dī n'ụlọ onyeisi ndị nche, ebe ahụ a t̄bara Josef.

⁴ Onyeisi ndị nche mere Josef onye na-elek̄ta ha.

Ha n̄r̄ọ n'ụlọ mkpọrọ ọtutu ụb̄ochi.

⁵ Ha abụọ, onye ahụ na-esiri eze nri, na onye na-ebu iko eze Ij̄ipt, r̄r̄ọ n̄r̄ọ n'otu abal̄i. N̄r̄ọ nke onye ọ b̄la nwere nk̄wa nke ya.

⁶ Mgbe chi b̄r̄ọ, Josef b̄iakwutere ha h̄u na ihu ha gbar̄ur̄u agbar̄u.

⁷ N'ih̄i ya, ọ jur̄u ndī ozi Fero ndī a ha na ya n̄ n'ụlọ mkpọrọ dī n'ụlọ nna ya ukwu s̄i ha, "Ḡin̄i mere ihu unu j̄i gbar̄u ọ taa?"

⁸ Ha zara s̄i ya, "Anyī r̄r̄ọ n̄r̄ọ ọj̄ọ, ma onye nk̄wa ya ad̄ighī."

Josef s̄irī ha, "Ọ b̄ugh̄ī Chineke nwee ike ik̄wa n̄r̄ọ? K̄ọr̄onu* m ha."

⁹ Onyeisi ndī na-ebu iko k̄ọr̄ọ Josef n̄r̄ọ ya. Ọ s̄irī ya, "Ar̄r̄ọ m n̄r̄ọ h̄u osisi vaīnī n'ihu m.

¹⁰ Osisi vaīnī a nwere alaka at̄ọ. Mgbe m n̄ na-ele anya, osisi vaīnī ah̄u mara ifuru, m̄p̄uta mkp̄ur̄u n'uȳok̄o n'uȳok̄o, ha chakwaa.

¹¹ Ebe ọ b̄u n'iko Fero dī m n'aka, a gh̄ọr̄ọ m mkp̄ur̄u vaīnī ndī a, p̄ip̄uta mmiri ha p̄inye n'ime iko mmanya Fero, bunye ya ka ọ n̄u.

¹² Josef s̄irī ya, "Nke a b̄u ihe n̄r̄ọ ḡī p̄utara. Alaka at̄ọ ah̄u b̄u abal̄i at̄ọ.

¹³ N'ime abal̄i at̄ọ Fero ga-akp̄op̄uta ḡī, mee ka i nwere onwe ḡī. Fero ga-enyeghachikwa ḡī ọr̄u ḡī. I ga-etinyekwa Fero iko ya n'aka d̄ika i si eme na mb̄u mgbe ī b̄u onye na-ebu iko ya.

* **40:8** Māb̄u, *Unu zere m n̄r̄ọ unu*

14 Mgbe ihe gaara gi nke oma, chetakwa m, ma gosi m obioma, gwara m Fero ka o si n'ulo mkporo a weputa m.

15 O bu ntoro ka atoro m site n'ala ndi Hibru. N'otu aka ahụ, n'ebe a o dikwaghi ihe ojojo o buka m mere nke kwesiri ka atunye m n'ulo mkporo a."

16 Mgbe onyeisi ndi na-esiri Fero nri huru na nkowa nro ahụ di mma, o siri Josef, "Mu onwe m, na nro m nke m, ebu m nkata achicha ato n'isi.

17 Nkata nke di n'elu juputara na achicha di iche iche e gheere eze, bu Fero. Ma umu nnunu biara na-eri achicha ndi ahụ di na nkata m bu n'isi."

18 Josef zara si ya, "Lee ihe nro gi putara. Nkata ato ahụ bu abali ato.

19 N'ime abali ato ka Fero ga-esi n'ulo mkporo kpoputa gi, nye iwu ka e bepụ gi isi, kwuba gi n'elu osisi. Umu nnunu ga-erichapu anu ahụ gi."

20 N'abali nke ato, site n'ubochi ndi a roro nro ha, Fero mere mmemme ncheta omumu ya. O kporo ndi niile na-ejere ya ozi oriri. O ziri ozi ka a gaa n'ulo mkporo kpoputa onyeisi ndi na-ebunye ya iko ihe onunu na onyeisi ndi na-esiri ya nri.

21 O nyeghachiri onyeisi ndi na-ebu iko ya oru ya, weghachi ya nonodu ya. Nwoke a bunyekwara Fero iko ya dika o si eme na mbu.

22 Ma o kwugburu onyeisi ndi na-esiri ya nri, dika Josef si kwaaa nro ha.

23 Ma onyeisi ndi ahụ na-ebu iko eze echetaghị Josef. O chefuru ya.

41

Nrọ Fero na nkowa ya

¹ O ruo mgbe afọ abụọ gasiri, Fero roro nrọ hụ onwe ya ka o guzo n'akukụ mmiri Nail.

² N'ebe ahụ, ọ hụrụ ehi asaa ndị si n'osimiri Nail na-apụta. Ehi ndị a buru ibu, maa mma. Ahụ ha na-akwọ mụrụmụrụ. Ha pụtara, bido ita nri n'etiti ahịhia riidi.

³ N'atufughị oge, ehi asaa ọzọ soro ha n'azu sikwa n'osimiri Nail na-apụta. Ma ehi ndị a tara ahụ nke ukwu. Ha bụ nnọọ ọkpukpu ọkpukpu, jọọ njo ile anya. Ha bịara guzo n'akukụ ehi ndị ahụ buru ibu.

⁴ Mgbe ahụ, ehi ndị a bụ naanị ọkpukpu ọkpukpu bịara richapụ ehi ndị ahụ buru ibu. Mgbe nke a mere Fero kwolitere.

⁵ Emesịa, Fero rahụkwara ụra ọzọ, roọ nrọ nke ugboro abụọ, hụ ogbe ọka asaa ndị mịrị n'otu ukwu ọka. Ogbe ọka ndị a buru ibu maa ezi mma.

⁶ Emesịa, ọ hụkwara ogbe ọka asaa ọzọ ka ha mịkwara n'otu ukwu ọka ahụ. Ma ndị a ọ hụrụ kpọnwụsiri akpọnwụ, fikpọkwa afikpọ. O bụ ikuku si n'owụwa anyanwụ mere ka ha kpọnwụ.

⁷ Ogbe ọka ndị a fikporo afikpo loro ogbe ọka asaa ndị ahụ buru ibu. Fero kwolitere hụ na ihe ndị a bụ nrọ.

⁸ Mgbe chi boro, o nweghị udo na mmụọ ya. O ziri ozi kpọkọta ndị majiki niile, na ndị ọkachamara niile nke Ijpt. Fero koro ha ihe ọ roro na nrọ. Ma ọ dighị onye nwere ike ikowara ya ihe nrọ ya pụtara.

⁹ Ma n'oge ahụ, onyeisi ndị na-ebu iko jekwu-uru Fero gwa ya sị, "Taa ka m chetara mmehie m.

¹⁰ Oge ahụ Fero were iwe megide ndị na-ejere ya ozi, o tinyere mụ na onyeisi ndị na-esi nri n'ụlọ mkpọrọ nke dị n'ebe onyeisi ndị nche eze bi.

¹¹ Onye ọbụla n'ime anyị abụọ rọrọ nrọ n'otu abali, nrọ ọbụla nwekwara nkowa nke ya.

¹² O nwere nwokorobia onye Hibru anyị na ya nọ n'ụlọ mkpọrọ n'oge ahụ. Ọ bụ ohu onyeisi ndị nche eze. Anyị kọrọ ya nrọ anyị rọrọ. Ọ kọwakwaara anyị ihe nrọ anyị pụtara nye onye ọbụla nkowa nke nrọ ya.

¹³ Ihe niile mere dika o si kowara anyị. E nyeghachiri m ọndụ m, ma kwuba onye nke ọzọ n'osisi."

¹⁴ Ya mere Fero ziri ozi ka a kpọọ Josef. E mere ngwangwa weputa ya site n'ụlọ mkpọrọ ahụ. Mgbe ọ kpuchara afụọnu* ya, gbanwee uwe ya, ọ biakwara n'ihu Fero.

¹⁵ Fero gwara Josef sị, "Arọrọ m nrọ ma o nweghi onye ọbụla nwere ike ikowara m ihe nrọ m rọrọ pụtara. Ma anula m na a kọrọ gi nrọ a rọrọ, i nwere ike ikowa ihe nrọ ahụ pụtara."

¹⁶ Josef zara sị ya, "Enweghi m ike ikowa nrọ n'ike aka m. Ma Chineke ga-enye Fero ọsịsa udo dika ọ chọrọ."

¹⁷ Mgbe ahụ, Fero malitere ikowara Josef nrọ ya. O kwuru sị, "Eguzoro m n'akuku osimiri Nail na nrọ m.

* **41:14** Otu ihe e ji maara ndi Ijpt bu ikpucha agiri isi na afuonu ha, ma nke a bughị omenaala ndi juu.

18 Mgbe ahụ, ahurū m ehi asaa si na mmiri ahụ pụtà. Ehi ndị a mara abụba, ma gbaa agba. Ha bidokwara ita nri n'etiti ahịhịa riidi.†

19 Emesịa, a hurū m ehi asaa ọzọ ka ha sikwa n'osimiri ahụ pụtà. Ehi ndị a ejighị ahụ. Ha bụ ọkpukpu ọkpukpu, jọọ njọ ile anya. N'ezie, ahutubeghi m ụdị ehi dị otu a n'ala Ijpt niile.

20 Ehi asaa ndị a jọrọ njọ riri ehi ndị ahụ buru ibu, bụ ndị bu ha ụzọ si n'osimiri ahụ pụtà.

21 Ma mgbe ha risiri ehi ndị a, nri ahụ emeghi ka ụdidi ha gbanwee. Ha dikwa otu ha di. Mgbe m hụsiri ihe a, etetara m n'ura.

22 “Mgbe m rọrọ nrọ ọzọ, a hurū m ogbe ọka asaa nke miri n'otu ukwu ọka. Ọka asaa ndị a buru ibu, di mma ile anya.

23 Ogbe ọka asaa ọzọ mịkwara n'elu ukwu ọka ahụ, ma ndị a kponwuru akponwu, fikpokwa afikpo n'ihị n'ikuku si n'owuwa anyanwu chakporo ha.

24 Ma ọka ndị a fikporo afikpo lodara ọka asaa ndị ahụ mara mma. Akoolara m ndị majiki ihe ndị a, ma o dighi onye n'ime ha nwere ike ikowara m ihe nrọ ndị a putara.”

25 Mgbe ahụ, Josef siri Fero, “Nrọ abuo Fero roro putara otu ihe. Chineke esitela na nrọ ndi a gwa Fero ihe o na-aga ime.

26 Ehi asaa ndi ahụ buru ibu bu afo asaa. Ogbe ọka asaa ndi ahụ buru ibu bukwa afo asaa. O bu otu nrọ ahụ, o bu ezie na i roro ya ugboro abuo.

27 Ehi asaa ndi ọzọ ahụ di ọkpukpu ọkpukpu ndi putara mgbe ndi nke mbu putachara bu

† 41:18 *Ahịhịa riidi* bụ ahịhịa na-epu n'akuku osimiri Naij

afọ asaa. Otu a kwa ogbe ọka ndị ọzọ fịkpọrọ afịkpọ nke ikuku si n'ọwụwa anyanwụ mere ka ha fịkpọọ bụ afọ asaa. Ha na-egosi afọ asaa mgbe oke ụnwụ ga-adị.

²⁸ “Dịka m gwara Fero na mbụ, Chineke egosila gị ihe ọ chọrọ ime.

²⁹ Afọ asaa na-abịa ga-abụ afọ asaa mgbe nri ga-adị ukwuu n'ala Ijpt niile.

³⁰ Emesịa afọ asaa oke ụnwụ ga-eso ha. Mgbe ahụ, a ga-echefu ụba niile nke ala Ijpt. Ụnwụ a ga-ala obodo n'iyi.

³¹ Agaghị echetakwa na e nwere oge ịba ụba ihe oriri n'ala a, n'ihị oke ụnwụ ahụ nke ga-eso ya ga-adị oke ukwuu.

³² Ihe mere Fero ji rọọ nrọ a ugboro abụọ bụ n'ihị na Chineke ekpebiela na ihe ndị a ga-emezuriri. Chineke ga-emekwa ya n'oge na-adighị anya.

³³ “Ma ugbu a, ka Fero chọọ onye nwere ezi nghọta na amamihe. Ya mee ya onyeisi ọchịchị n'ala Ijpt niile.

³⁴ Ka Fero mee nhọputa ndị nlekọta ala Ijpt. Ka e debe otu ụzọ n'ime ụzọ ise nke nri niile a ga-enweta n'oge ahụ nri ga-adị ukwuu n'ala Ijpt.

³⁵ Ka ha kpokọtaa nri niile ga-adị n'oge ịba ụba nke ihe oriri, nke ga-adị n'afọ ndị a na-abịa. Ka ha kpokọta ha n'ụlọ ichebe nri nke ga-adị n'okpuru ọchịchị Fero. Ka ọ bụrụ nri e debere n'obodo dị iche iche.

³⁶ A ga-echebe nri ndị a nke ọma maka ndị bi n'ala a, ka ọ bụrụ nri a ga-eri n'ime afọ asaa ndị ahụ nke ụnwụ ga-adị n'ala Ijpt, ka ụnwụ ghara ibibi ala a.”

37 Ntuputa ahụ dị mma n'anya Fero na ndịisi ọchịchị ya.

38 Fero juru ndịisi ọchịchị ya, “Anyị ga-achọtali onye ọzọ dika nwoke a, onye mmuọ nke Chineke dị n’ime ya?”

39 Ya mere Fero tughariri si Josef, “Ebe Chineke kpugheere gi ihe ndi a, o nweghi onye ọzọ nwere ezi nghota na amamihe dika gi.

40 Gi onwe gi ga-abu onye na-elekota uloeze m. Ndi m niile ga-erube isi n’iwu obula i nyere. O bu naani n’ocheeze ka m ga-eji di ukwuu karia gi.”

Josef aghoo onye na-achi Ijpt

41 Fero gwara Josef, “Lee, emeela m gi onye nlekota ala Ijpt niile.”

42 Mgbe ahụ, Fero gbaputara mgbaaka‡ eze ya gbanye ya Josef n’aka. O yikwasikwara Josef uwe e ji ezi akwa ocha duo, nyanye ya ihe inya n’olu nke e ji olaedo kpuo.

43 O mere ka o nyaa inyinnya ugbo ya nke abuo. Ndi oti mkpu na-etikwa n’ihu ya, “Gbuonu ikpere n’ala.” Otu a ka Fero si mee Josef onye na-achi ala Ijpt niile.

44 Fero gwakwara Josef si, “O bu mu onwe m bu Fero! O nweghi onye obula ga-ewelita aka maobu ukwu ya n’ala Ijpt niile ma o bughu site n’ike i nyere ya.”

45 Fero gurụ Josef aha Zafenat-Pania.§ O kponyekwara ya, Asenat, nwa Potifera, onye

‡ 41:42 Mgbaaka a na-agbanye na mkpisiaka bu ihe e ji emesi okwu ike. Est 3:10 § 41:45 Aha a putara, Onye nwere ike di ka chi nke nwere ike ndu na onwu.

nchụaja obodo a na-akpọ On, * ka ọ buru nwunye ya. Josef biara gazuo ala Ijipt.

⁴⁶ Josef gbara iri afo ato mgbe o bidoro iguzo n'ihu Fero eze Ijipt. O si n'ihu Fero puo, malite ijeghari ebe niile n'ala Ijipt.

⁴⁷ N'afọ asaa ahụ nke a na-eriju afo, ala meputara nri n'ebe ọ dị ukwuu.

⁴⁸ N'ime afo asaa ndi a nke nri juru ebe niile n'Ijipt, Josef chikotara nri niile nke si n'ubi, ma chekwaa ha n'ulo e wuru maka iche nri n'obodo niile ahụ. N'obodo obula, ka ọ na-etinye ihe oriri nke si n'ubi gbara ya gburugburu.

⁴⁹ Josef chekwara oka di ukwuu n'onuogugu, dika aja di n'akuku osimiri. A kwusiri igu ha onu n'ihina ha hiri nne nke ukwuu nke na ha enweghi onuogugu.

⁵⁰ Tupu oge unwu ahụ ebido, Asenat nwa nwanyi Potifera, onye nchụaja nke On, mutara Josef umu ndi ikom abuo.

⁵¹ Josef guru okpara ya Manase,† n'ihina ọ siri, "Chineke emeela ka m chefuo ahuhu m niile, mekwa ka m chefuo ndi ezinaulo nna m."

⁵² Josef guru nwa ya nke abuo Ifrem.‡ O siri, "N'ihina Chineke emeela ka m mia mkpuru n'ala nke ahuhu m."

⁵³ Afọ asaa nke uba nri nke diri n'ala Ijipt mechara gabiga.

⁵⁴ Afọ asaa nke unwu bidoro biawa dika Josef kwuru. Unwu no n'obodo niile, ma n'ala Ijipt niile nri di.

* **41:45** Potifera bu onye nchụaja nke obodo On. † **41:51** Aha a bu Manase putara Nchefu. ‡ **41:52** Ifrem putara Uba.

⁵⁵ Ka agụ jidere ala Ijipt niile, ndị mmadụ tikuru Fero ka o nye ha nri. Ma Fero gwara ndị Ijipt niile, “Jekwurunụ Josef. Ihe ọbụla ọ gwara unu meenụ ya.”

⁵⁶ Mgbe ụnwụ ahụ gbasara ruo n’akụkụ niile nke ala ahụ, Josef meghepurụ ụlọ ichebe nri niile bido iresi ndị Ijipt nri, n’ihi na ụnwụ ahụ dị n’ala Ijipt niile.

⁵⁷ Mba niile bịaara Ijipt izụ nri site n’aka Josef n’ihi na ụnwụ ahụ dị n’ala Ijipt niile.

42

Ụmụnne Josef abiaruo Ijipt

¹ Ugbu a, Jekob nūrụ na ọka dị n’Ijipt. Ọ siri ụmụ ya, “Kedụ ihe anyị jiri nọrọ na-elerịta onwe anyị anya”

² Ọ siri, “Lee anūrụ m na ọka dị n’Ijipt. Gbadatanụ n’ebe ahụ zutara anyị ọka ka anyị dị ndụ ghara inwụ.”

³ Ụmụnne Josef iri ndị ahụ gbadara Ijipt izuta ọka.

⁴ Ma Jekob ekweghị ka Benjamin nwanne nta Josef soro ha gaa, n’ihi na ọ tūrụ egwu na ihe ndaba ojọọ nwere ike ibiakwasị ya.

⁵ Otu a, ụmụ Izrel so n’otutu ndị ọzọ ndị jekwara izurụ nri n’Ijipt, n’ihi na ụnwụ ahụ dị n’ala Kenan.

⁶ N’oge a, Josef na-achị ala Ijipt, burukwa onye iresi ndị obodo ọka dị n’aka. Ya mere, mgbe ụmụnne Josef rutere, ha bịaara hulata kpọọ isiala nye Josef.

⁷ Mgbe Josef hụrụ ụmụnne ya, ọ matara ndị ha bụ. Ma ọ kpara agwa dika onye na-amaghị ha, gwa ha okwu n'olu ike, si ha, “Ebee ka unu si bịa?”

Ha zara, “Anyị si ala Kenan bịa. Anyị bịara ịzurụ nri.”

⁸ Josef matara ụmụnne ya, ma ha onwe ha amataghị onye ọ bụ.

⁹ Josef chetakwara nrọ ndị ahụ ọ rorọ banyere ha. Ọ gwara ha okwu si ha, “Unu bụ ndị nnyocha. Ịchọputa adighị ike ala anyị mere unu ji bịa.”

¹⁰ Ha zara si, “Nna anyị ukwu, anyị bụ ndị ohu gị bịara ịzurụ nri.

¹¹ Anyị niile bụ ụmụ otu nna. Ndi ohu gị bụ ndị kwesiri ntụkwasi obi. Anyị abughị ndị nnyoputa.”

¹² Ma Josef gwara ha si, “Mba! Unu bịara ịchọputa akụkụ obodo anyị nke a na-echezighị nke ọma.”

¹³ Ha zara si ya, “Ndi ohu gị di ụmụnne iri na abụọ. Ọ bụkwa otu nna mụrụ anyị niile. Nna anyị na nwanne anyị nta, onye ikpeazu ọ mụrụ nọ na Kenan ugbu a. Ma otu onye n'ime anyị anwuola.”

¹⁴ Josef sirị, “Ihe unu na-akọ na-egosi na unu bụ ndị nnyoputa, dika m gwara unu.

¹⁵ Nke a ka a ga-iji anwale unu. N'aha Fero di ndu, unu agaghị esi n'ebe a laa tutu nwanne unu nke nta ahụ abia n'ebe a.

¹⁶ Zipụnụ otu onye n'ime unu ka ọ gaa kpota nwanne unu nwoke. Ma aga m etinye ndi fodoru n'ulo mkporo, tutu m chọputa ma ihe

unu kwuru ọ bụ eziokwu maọbụ ụgha. Ọ bụrụ ụgha n’ezie, dika Fero na-adị ndụ, unu bụ ndị nnyoputa.”

¹⁷ Ọ tinyere ha niile n’ụlọ mkpọrọ, hapụ ha n’ebe ahụ abalị atọ.

¹⁸ Josef gwara ha, n’ụbọchị nke atọ, “Nke a bụ ihe unu ga-eme ma dị ndụ, n’ihi na abụ m onye na-atụ egwu Chineke.

¹⁹ Ọ bụrụ na unu bụ ndị ezi mmadụ, ka otu onye n’ime unu nọdụ n’ebe a, n’ụlọ mkpọrọ, ka ndị fọduru buru ọka bulaara ndị ezinaụlọ unu nọ n’agu.

²⁰ Ma kpọtaranụ m nwanne unu nke nta n’ebe a, nke a ga-egosi na okwu unu bụ eziokwu, na unu agaghikwa anwụ.” Ha mere otu a.

²¹ Ha gwaritara onwe ha okwu si, “N’ezie, ọ bụ n’ihi nwanne anyị nwoke ka ahụhụ ndị a ji abiakwasị anyị. Anyị hụrụ obi mgbawa ya, mgbe ọ na-ariọ ka anyị chebe ndụ ya, ma anyị egeghị ya ntị. Ọ bụ nke a mere mmekpa ahụ ndị a ji białkwasị anyị ugbo a.”

²² Ruben zara si ha, “Ọ bụ na mụ agwaghị unu si unu hapụ imejọ nwantakiri ahụ, ma unu egeghị ntị? Ugbo a, anyị na-asa ajụjụ banyere ọbara ya.”

²³ Ha amataghị na Josef na-anụ ihe ha na-ekwu, n’ihi na onye nsughari okwu nọ n’etiti ha.

²⁴ Ọ sitere n’ebe ha nọ tugharia gaa kwaa akwa. Ọ loghachikwutere ha ọzọ gwakwa ha okwu. Ọ si n’etiti ha kpọputa Simiọn kee ya agbụ ka ha na-ele ya anya.

²⁵ Josef nyere iwu ka e kpojuo ọka n’akpa ha, tinyekwara onye ọbụla ego ọ kwurụ n’akpa ya. Ọ

nyere iwu ka e nye ha ihe ha ga-eri n'uzo. Mgbe e mesiri ihe ndi a,

²⁶ ha bokwasiri inyinya ibu akpa oka ha n'otu n'otu. Ha hapuru Ijpt lawa.

²⁷ Mgbe ha ruru ebe ha noro onodu abali, otu n'ime ha meghere akpa ya ka o nye inyinya ibu ya oka, o huru ego ya nonu akpa ya.

²⁸ O gwara umunne ya si, "Lee, e tighachiri ego m kwuru. Lee ya n'akpa oka m."

Ike gwuru onye obula n'ime ha. Site n'ahu ima jijiji ha leritara onwe ha anya si, "Gini bu ihe a Chineke mere anyi?"

²⁹ Mgbe ha lakwutere nna ha Jekob n'ala Kenan, ha kororo ya ihe niile dakwasiri ha. Ha gwara ya si,

³⁰ "Nwoke na-achi ala ahụ gwara anyi okwu n'olu ike. O mesoro anyi mmeso dika anyi bu ndi biara inyochaputa obodo ha.

³¹ Ma anyi gwara ya si, 'Anyi bu ndi kwe-siri ntukwasị obi, ndi na-abughị ndi nnyoputa obodo.

³² Anyi di umunne iri na abuo ndi nwere otu nna. Otu n'ime anyi anokwaghị, ma nke ntakiri na nna anyi no na n'ala Kenan taa.'

³³ "Mgbe ahụ, nwoke a, onye na-achi ala ahụ, siri anyi, 'Nke a ka m ga-eji mata ma unu bu ndi ezi mmadu. Hapurunu m otu nwanne unu. Burunu oka, bulaara ndi ezinaulo unu aguu na-agu bu.

³⁴ Ma kpotara m nwanne unu nke nta. Mgbe ahụ ka m ga-ama ihe unu bu. Ma unu bu ndi nnyoputa maobu ndi ezi mmadu. Mgbe ahụ, aga

m ahapụrụ unu nwanne unu. Unu ga na-azụkwa ahịa n'ala a.' "

³⁵ Mgbe ha bido ịwụputasi ọka di n'akpa ha, lee, n'ime akpa ọka onye ọbụla, a chọtara ego ọ kwurụ n'akpa ya. Mgbe ha na nna ha huru ego ndi a, ha turu egwu.

³⁶ Ya mere, nna ha Jekob gwara ha si, "Unu agbawala m aka umu. Josef anoghi, Simion anokwaghi. Ma unu na-achọ iwezuga Benjamin. Naani m ka ihe niile ndi a na-emegide!"

³⁷ Mgbe ahụ, Ruben gwara nna ya si, "I nwere ike gbuo umu m ndi ikom abuo ma o buru na m akpoghachighi Benjamin. Tifee ya n'aka m, aga m akpoghachikwara gi ya."

³⁸ Ma Jekob siri, "Nwa m agaghi eso unu gaa. N'ihia na nwanne ya anwuola, o bukwa naani ya ka o foduru. O buru na nsogbu ezute ya n'uzo n'ije a, unu ga-eme ka m jiri isi awo m laa n'ili n'onodu mwute."

43

Njeru Ijpt nke ugboro abuo

¹ Ma unwu a siri oke ike n'ala ahụ n'oge a.

² O ruo, mgbe ha richara nri ha zutara n'Ijpt, nna ha gwara ha si, "Jeghachinu, zutara anyi ntakiri nri."

³ Juda gwara nna ya bu Jekob si, "Nwoke ahụ dosiri anyi aka na nti ike si, 'Unu agaghi ahụ ihu m ma o buru na nwanne unu esoghi unu bia.'

⁴ O buru na i ga-edunyere anyi nwanne anyi, anyi ga-agbada gaa zutara gi nri.

⁵ Ma ọ buru na i gaghi edunyere anyi ya, anyi agaghi agbada, n'ihu na nwoke a siri anyi, 'Unu agaghi ahụ ihu m ma ọ buru na nwanna unu esoghi unu.' "

⁶ Mgbe ahụ Izrel siri, "Gini mere unu ji wetara m nsogbu di otu a, site n'igwa nwoke ahụ na unu nwere nwanne ozọ."

⁷ Ha zara si, "Nwoke a juru anyi ajuju di iche iche banyere onwe anyi, na ndi ezinaulo anyi. O si, 'Nna unu, o di ndu ugbo a? Unu nwere nwanne ozọ?' Ya mere, anyi zara ajuju niile. O nweghi otu anyi siri mara na o ga-asị anyi kpota nwanne anyi."

⁸ Mgbe ahụ, Juda siri nna ya Izrel, "Dunye m nwantakiri a ka anyi bilie gawa, ka anyi di ndu ghara inwu, ma anyi onwe anyi, ma gi, ma umuntakiri anyi."

⁹ Aga m eji onwe m gbaa ebe n'ihu ya. I nwere ike itife ya n'aka m. O buru na m akpotaghachighi ya, kpobata ya n'ihu gi, mgbe ahụ, ita uta buru nke m n'ihu gi, n'ubochi ndu m niile.

¹⁰ A si nnoo na anyi egbughi oge niile a, anyi gaara aga ma lotakwari ugboro abuo."

¹¹ Mgbe ahụ nna ha Izrel gwara ha si, "O buru na o ga-adiriri otu a, gini ozọ ka anyi ga-eme. Kama mgbe unu na-aga, werenu n'akpa unu onyinye inata ihuoma nke bu ihe niile kachasi mma nke si n'ala a welaara nwoke a. Werenu nwantinti mmanu otite, na nwantinti mmanu anu, ha na uda di iche iche, na eso osisi maá, na aku, na alumondu."

12 Werekwanụ ego okpukpu abụọ n’aka unu. Weghachirinụ ya ego ahụ e tinyere n’ọnu akpa unu, eleghi anya ọ bụ n’ohihie anya ka ha ji tinye ya.

13 Ngwa, kporonụ nwanne unu nwoke bilienụ laghachikwurunụ nwoke ahụ.

14 Ka Chineke Onye puru ime ihe niile, mee ka nwoke ahụ nwee obi ebere n’ebe unu nọ. Ya meekwa ka o nwee ike ihapuru unu nwanne unu Simion na Benjamin ka ha soro unu lota. Ọ burukwanụ uche Chineke na m ga-agbara aka umu, ya mee dika o si choo.”

15 Ya mere, ndi ikom ahụ weere onyinye ndi a, na okpukpu ego abụọ n’aka, ma kporokwa Benjamin. Ha biliri ije. Garuo Ijpt, ma guzo n’ihu Josef.

16 Mgbe Josef lepuru anya hu Benjamin n’etiti ha, ọ gwara onye na-elekota ulo ya si, “Duru ndi ikom ndi a gaa n’ulo. Gbuo anu, kwadoo nri, n’ihi na ndi a ga-eso m rie nri ehie.”

17 Odibo a mere dika Josef ziri ya. O duuru ndi ikom ndi ahụ gaa n’ulo Josef.

18 N’oge a, mgbe a kpobatara ha n’ulo, ndi ikom ndi ahụ turu ujo, n’ihi na a kpobatara ha n’ime ulo Josef. Ha siri, “Ọ bụ n’ihi ego ahụ e tighachiri n’akpa anyi n’oge mbu ka e ji kpobata anyi, ka o nwee ike ichota uzọ ọ ga-esi megide anyi, mesie anyi ike, si otu a were anyi na inyinya ibu anyi dika ndi ohu ya.”

19 Ha bjaruru odibo Josef ahụ nso gwa ya okwu n’onu uzọ ulo ahụ.

20 Ha siri ya, “Nna anyi ukwu, anyi bjara ebe a n’oge mbu izu ihe oriri.

21 Ma, mgbe anyị rutere ebe anyị nọrọ ọnọdu abali, anyị meghere akpa anyị, chọpụta ego anyị kwurū n'ihị nri ahụ anyị zurū ka ọ dị n'ọnu akpa anyị n'otu na otu. E sepukwaghị ya ihe ọ bụla. Ya mere, anyị weghachiri ya n'oge a.

22 Anyị jikwa ego ọzọ anyị ga-iji zuo ihe oriri. Ma anyị amaghị onye tinyere ego ahụ n'ime akpa anyị."

23 Odibo ahụ zara sị ha, "Udo diri unu, unu atula egwu, n'ihị na Chineke unu, na Chineke nna unu enyela unu akụ zoro ezo n'ime akpa unu. Ego unu kwurū ruru m aka." Mgbe ahụ, ọ hapurū ha gaa kpoputa Simion.

24 N'oge ahụ, odibo ahụ duuru ndị ikom ndị ahụ bata n'ulo Josef, nye ha mmiri ha ji saa ukwu ha. O nyekwara inyinya ibu ha nri.

25 Mgbe ahụ, umu Jekob kwadoro onyinye inata ihuoma ha ji bia, nke ha ga-enye Josef ma ọ bata n'etiti ehie, n'ihị na ha anula na ha ga-eri nri n'ebe ahụ.

26 Mgbe Josef lotara ulo, ha wetaara ya onyinye di n'aka ha, daa n'ala, kpoọ isiala nye ya.

27 Josef juru ha ajuju banyere odimma ha, juokwa ha si, "Agadi nna unu, nke unu gwara m ihe banyere ya, ahụ ọ dikwa ya? Ọ ka dikwa ndu."

28 Ha zaghachiri si ya, "Ahụ di ohu gi bu nna anyi. Ọ ka no ndu." Ha hulatarara isi ha, kpoọ isiala nye ya.

29 Mgbe Josef welitere anya ya elu hu nwanne ya Benjamin, onye bu nwanne afo ya, ọ juru ha ajuju si, "Onye a ọ bu nwanne unu nke nta ahụ

unu gwara m ihe banyere ya?" Tupu ha asaa ya ihe ọbụla, o lere Benjamin anya sị ya, "Ka amara Chineke dịrị gị, nwa m nwoke."

³⁰ Mgbe ahụ kwa Josef mere ọsịisọ puọ n'ezị ichọ ebe ọ ga-akwa akwa n'ihị na ọhụhụ ọ hụrụ nwanne ya anya ọzọ meturu ya nnoọ n'obi. Ọ puru banye n'ime ulọ ya kwaa akwa.

³¹ Emesịa, ọ sara ihu ya, pụta, jisie onwe ya ike nye odibo ya iwu ka o bute nri ahụ.

³² Ha doziiri ya nri nke ya iche, doziekwara umunne ya nri nke ha iche. Otu a kwa, ha dozikwaara ndị Ijipt ya na ha na-erikọ nri, nri nke ha iche. N'ihị na ọ bụ ihe arụ n'anya ndị Ijipt na ha na ndị Hibru ga-erikọta nri ọnu.

³³ Ma mgbe e nyere ha ọnođụ n'ihu Josef, e mere ka ha nođụ dika ha si toọ ibe ha. Nke ọkpara buru ụzọ nođụ, onye na-eso ya anọdụkwa. Otu a ka ha niile siri nođụ ruo n'onye ikpezụ n'ime ha. Ha leritara onwe ha anya n'ihị na o juru ha anya.

³⁴ O sitekwara na nri e doziri ya nyebinye ha nri. Nri e nyere Benjamin dī ukwuu okpukpu ise karịa nri nke e nyere ha niile. Ha na ya riri, nūọkwa n'uju.

44

Iko ọlaọcha a chọtara n'akpa

¹ Mgbe ahụ Josef nyere odibo nọ n'ulọ ya iwu sị, "Gbajuo akpa ndị ikom ndị a nri. Tinyere ha nri nke onye ọbụla n'ime ha nwere ike ibu, tinyekwa ego nke onye ọbụla n'ime ha kwuru n'ọnu akpa ya.

² Ma tinyin eko ọlaọcha m n'ime ọnu akpa onye nke nta n'ime ha. Tinyekwa ego ọ kwurụ n'ihị nri ọ zuru n'ime akpa ya." Odibo a mere dika Josef gwara ya.

³ Mgbe chi boro, ha zipuru ndi ikom ndi a, ha na inyinya ibu ha.

⁴ Mgbe ha ji naani ihe nta gafee obodo ahụ, Josef gwara odibo ya si, "Bilie, chuso ndi ikom ndi ahụ oso. I zute ha, si ha, 'Gini mere unu ji were ihe ojoo kwughachi ihe oma?"

⁵ Gini mere unu ji zuru iko ọlaọcha nna m ukwu, iko o ji anu ihe onunu na nke o jiaju ase? Unu emeela ihe ojoo n'ihị ihe a unu mere.'"

⁶ Mgbe odibo ahụ zutere ha, ọ gwara ha ihe ndi a.

⁷ Ma ha zara si ya, "Nna anyi ukwu, gini mere i ji ekwu udi okwu ndi a? Ihe aru ka ọ bu anyi ime ihe di otu a.

⁸ Lee, ego anyi chotara n'onu akpa anyi ka anyi sitere n'ala Kenan weghachi. Olee otu anyi gagesi zuru ọlaedo maobu ọlaọcha site n'ulo nna gi ukwu?"

⁹ Onye obula n'ime anyi a chotara iko a n'aka ya ga-anwu. Anyi onwe anyi ga-aghoro nna anyi ukwu ndi ohu."

¹⁰ Odibo ahụ zara si ha, "Ka ọ diri dika unu kwuru. Onye obula a chotara ya n'aka ga-abu ohu m. Ma ndi a na-achotaghi ya n'aka ha enweghi ita uta obula."

¹¹ Ha mere ngwangwa, onye obula todatara akpa ya. Onye obula kwa meghere akpa ya.

12 Odibo ahụ malitere n'onye ukwu n'etiti ha chọọ rute n'onye nta. Ọ bụ n'akpa Benjamin ka a chọtara iko ahụ.

13 Mgbe ahụ, ha dọwara uwe ha n'ihu mwute. Onye ọbụla n'ime ha tighachiri ibu ya n'elu inyinya ibu ya. Ha niile bidokwara ilaghachi azụ n'obodo ha si pụta.

14 Mgbe Juda na ụmụnne ya lọghachiri n'ụlọ Josef, ha hụrụ Josef ka ọ nọ n'ebe ahụ. Ha dara n'ala n'ihu ya.

15 Ma Josef jụrụ ha si, "Gịnị bụ ihe a unu mere? Ọ bụ na unu amataghị na onye dịka m nwere ike imata onye zuru iko m?"

16 Ya mere Juda si ya, "Gịnị ka anyị ga-ekwu? Olee otu anyị ga-esi gosi n'aka anyị dị ọcha? Chineke ekpugheela ikpe ọmụma ndị ohu gị. Lee, anyị bụkwa ndị ohu onyenwe m. Anyị onwe anyị, tinyekwara onye a chọtara iko ahụ n'aka ya."

17 Ma Josef siri, "Ọ ga-abụrụ m ajọ omume ime ihe dị otu ahụ. Naanị nwoke ahụ a chọpụtara iko ahụ n'akpa ya bụ onye ga-abụ ohu m. Ma unu onwe unu nwere ike laa n'udo jekwuru nna unu n'udo."

Arịrịọ n'ihu Benjamin

18 Juda jekwuuru ya, si, "Biko, onyenwe m, kwere ka ohu gị gwa gị okwu. Ewesola mụ bụ ohu gị iwe n'ihu na ị nọ ọnọdụ dị ka Fero.

19 Onyenwe m, ọ bụ gị jụrụ ndị ohu gị ajujụ si, 'Unu nwere nna maọbụ nwanne?'

20 Anyị zara si, 'Anyị nwere nna onye bụ agadi, na otu nwa nwoke ọ mụtara n'agadi ya. Nwanne

nwantakiri nwoke a anwuola, ya mere naani otu a foduru n'ime umu nke nne ha mutara. Nna ya hukwara ya n'anya.'

²¹ "Mgbe ahụ, i si ndi ohu gi, 'Kpota nwantakiri a ka m hu ya anya.'

²² Ma anyi gwara onyenwe m si na 'Nwata a apughị ihapu nna ya, n'ih i na nna ya ga-anwu ma o buru na o hapu ya.'

²³ Ma i gwara ndi ohu gi si, 'Unu agaghị ahụ ihu m anya ozo, ma o buru na nwanne unu a esoghị unu gbadata.'

²⁴ Mgbe anyi lakwuuru ohu gi bu nna anyi, anyi gwara ya okwu onyenwe m kwuru.

²⁵ "Mgbe nna anyi gwara anyi si, 'Laghachi gaa zuta nri,'

²⁶ anyi gwara ya na, 'Anyi agaghị agbada ma o buru na nwanne anyi nta agaghị eso anyi. N'ih i na anyi enweghị ike ihu nwoke ahụ anya, ma o buru na nwanne anyi nta esoghị anyi.'

²⁷ "Oge ahụ, ohu gi bu nna anyi sir i anyi, 'Unu maara na nwunye m muuru m umu nwoke abuo.

²⁸ Otu n'ime ha funariri m, mgbe anu ohia dokasiri ya iperipe na iperipe. Ruo ugbu a, ahubeghi m ya anya.

²⁹ O buru na unu anapukwa m onye nke a, si otu a mee ka ihe ojoo zute ya, o putara na unu ga-eme ka m jiri isi awo m laa n'ili n'onodu obi ojoo?'

³⁰ "Ya mere, o buru na m alaghachikwute ohu gi, bu nna anyi, ma nwantakiri a esogh i anyi, ebe o bu na e kekotara ndu nna anyi na ndu nwantakiri a,

³¹ mgbe ọ ga-ahụ na nwantakiri a esoghi anyi, ọ ga-anwu. Mgbe ahụ, anyi bu ndi ohu gi, ga-eme ka nna anyi jiri isi awo laa n'ili n'onodu obi ojoo.

³² Biko, onyenwe m, eji m ndu m zoro nna m ebe na m ga-elezi nwantakiri a anya. Asi m ya, 'O buru na m akpoghachighi nwantakiri a nye gi, ka ita uta buru nke m n'ihu gi bu nna m n'ubochi niile nke ndu m.'

³³ "Ya mere ugbu a, biko, ka ohu gi ndu dika ohu onyenwe m n'onodu nwantakiri a, ka nwantakiri a soro umunne ya laghachikwuru nna anyi.

³⁴ Aga m esi ana laghachikwuru nna m ma o buru na mu na nwantakiri a esoghi? Enweghi m ike ilekwasi ihe ojoo ga-adakwasi nna m anya."

45

Umunne Josef amara onye o bu

¹ N'oge a, Josef enwekwaghi ike ijite onwe ya aka n'ihu ndi na-ejere ya ozi. O welitara olu si, "Zipunu onye obula site n'ebe m no." Ya mere, o nweghi onye ya na Josef no mgbe o koro umunne ya onye o bu.

² O tiri mkpu akwa nke ndi Ijpt nuru, na nke ndi ulo Fero nukwara.

³ Josef gwara umunne ya si, "Mu onwe m bu Josef. Nna m o ka no ndu ugbu a?" Ma umunne ya enweghi onu ha ji asa ya, n'ihi na oke egwu jidere ha n'ihu ya.

⁴ Mgbe ahụ, Josef siri ụmụne ya, “Biko, biana m nso.” Mgbe ha biara ya nso, ọ siri ha, “Abụ m nwanne unu, Josef, onye unu rere ree gaa Ijpt.

⁵ Ma otu ọ dị, ka ọ ghara iwute unu, unu atakwala onwe unu ụta n’ihi orure unu rere m. N’ihi na ọ bụ n’ihi ichebe ndụ unu ka Chineke ji buru ụzọ zite m n’ebe a.

⁶ Oge ụnwụ agwụchabeghi. Ọ bụ ezie na afo abụọ nke oke ụnwụ agafeela, ma ọ fọdurụ afo ise ọzọ n’ihu, oge a na-agaghị akọ ihe ọbụla n’ala, maọbụ iwere ihe ọbụla n’ubi.

⁷ Chineke zitere m ka m buru ụzọ bịa n’ebe a n’ihi ime ka ndụ fọdurụ unu n’ụwa, na izọputa ndụ unu site n’uzọ nnaputa di oke egwu.

⁸ “Ya mere, ọ bughị unu zitere m n’ebe a, kama ọ bụ Chineke. Ya onwe ya emeela ka m ghooro Ferro nna, na onyeisi ezinaulo ya niile, na onye na-achị ala Ijpt niile.

⁹ Ugbu a, meenu ngwa lakwuru nna m, si ya, ‘The ndi a ka Josef nwa gi nwoke kwuru, Chineke emeela m onye na-achị Ijpt niile. Egbula oge ibiakwute m.

¹⁰ I ga-ebi n’ala Goshen,* ka i nwee ike ino m nso, gi na umu gi, na umu umu gi, na igwe ewu na aturu gi, na igwe ehi gi, na ihe niile i nwere.

¹¹ N’ebe ahụ ka m ga-enyekwa gi ihe i choro, n’ihi na unwu afo ise ka di n’ihu na-abia. O buru na i meghi otu a, gi na ezinaulo gi na ihe niile bu nke gi ga-ada ukpa.’

¹² “N’ezie, anya unu na n’anya nwanne m

* **45:10** Ala Goshen bu ala na-emeputa nri n’ebe o di ukwu. O di na mpaghara akuku onu mmiri osimiri Najl.

Benjamin, ahụla na mụ onwe m ji ọnyị m na-agwa unu okwu ndị a.

¹³ Unu ga-akọrọ nna m maka nsopurụ niile a na-enye m n'ala Ijipt na ihe niile unu hụrụ. Kpọtakwanụ nna m ọsịisọ ebe a."

¹⁴ Ugbu a, ọ dakwasiri n'olu Benjamin, nwanne ya, kwaa akwa. Benjamin jidekwara ya n'olu kwaa akwa.

¹⁵ Emesịa, o suturu umunne ya niile ọnyị, bekwasikwa ha akwa. N'ikpeazu, umunne ya kpanyeere ya ụka.

¹⁶ Mgbe akụkọ a ruru ụlọ Fero na umunne Josef bịaara, ọ tọrọ Fero na ndịisi ozi niile ya uto.

¹⁷ Fero gwara Josef si ya, "Gwa umunne gi, ka ha mee ihe otu a, ha bokwasị inyinya ibu unu ibu laghachikwa n'ala Kenan.

¹⁸ Ha ruo, ha kpọta nna gi, na ezinaulo ha, ka ha loghachikwute m n'ala Ijipt. N'ihị na aga m enye ha ala kachasi mma n'Ijipt. Ha onwe ha ga-erikwa uru ala ahụ.

¹⁹ "Gwakwa umunne gi okwu si ha, 'Sitenụ n'ala Ijipt were ugboala, nke unu ga-eji budata ndi nwunye unu na umuntakiri unu. Dutekwanụ nna unu.

²⁰ Unu esogbula onwe unu banyere ngwa ulọ unu, n'ihị na ihe niile di mma n'ala Ijipt bu nke unu.'"

²¹ Ya mere umu Izrel mere ihe ndi a. Josef nyere ha ugboala dika Fero nyere n'iwu. O nyekwara ha nri ha ga-eri n'uzo.

²² O nyere onye o bu la n'ime ha uwe mgbanwe ohuru, ma o nyere Benjamin nari shekel olaocha ato, na uwe mgbanwe ise.

23 O zipuuru nna ya ihe ndi a: inyinya ibu iri ndi e bokwasiri ihe mara mma niile si n'ala Ijipt, na nne inyinya ibu iri ndi e bokwasiri oka na achicha, na ihe ndi ozo di iche iche, n'ih ije ya.

24 O zipuru umunne ya. Ma oge ha na-achọ ihapu ya, o gwara ha si, "Unu esekwala okwu n'uzo."

25 Mgbe ahụ, ha hapuru ala Ijipt mechaa rute ala Kenan, biakwute Jekob nna ha.

26 Ha gwara ya si, "Josef ka no ndu. N'ezie, o bu ya na-achi ala Ijipt niile." Ma o siiri Jekob ike inabata akuko a. O kwenyeghi na o bu eziokwu.

27 Ma mgbe ha gwasiri ya ihe niile Josef gwara ha, mgbe o hukwara ugboala niile Josef zitere ka e jiri bute ya, mmuo nna ha Jekob loghachiri.

28 Mgbe ahụ Izrel kwuru si, "Ekwetala m! Josef nwa m ka di ndu. Aga m aga hu ya anya tupu m nwuo."

46

Jekob abiaruo Ijipt

1 Izrel biliri ije, ya na ihe niile o nwere rute Biasheba. Ebe a, o churu aja nye Chineke nke nna ya Aizik.

2 Chineke gwara Izrel okwu n'ohu nke abali. O siri, "Jekob! Jekob!"

O zara si, "Lee m n'ebe a."

3 Chineke gwara ya si, "Abu m Chineke, Chineke nke nna gi. Atula egwu igbada Ijipt n'ih i na aga m eme gi ka i ghoo mba di ukwu n'ebe ahụ.

⁴ Mụ onwe m ga-eso gị agbada n'ala Ijipt. Mụ onwe m ga-akpọlatakwa gị ọzọ. Josef n'onwe ya ga-eji aka ya ekpuchikwa gị anya."

⁵ Jekọb mechara si na Bíasheba pụta. Ụmụ Izrel kuuru Jekọb nna ha, na ụmụaka ha na ndị nwunye ha, kubanye n'ugboala ahụ Fero zitere ka ha ji bute ya.

⁶ Ha buuru anụ ụlọ ha niile, na ihe onwunwe ha niile, nke ha kpatara n'ala Kenan, gaa Ijipt. Jekọb na agburu ya niile so.

⁷ Ụmụ ya ndị ikom niile, na ụmụ ụmụ ya ndị ikom niile, na ụmụ ya ndị inyom niile, na ụmụ ụmụ ya ndị inyom niile, na ndị niile bụ mkpuru afọ ya, ka ọ kporo gaa Ijipt.

⁸ Ndi a bụ aha ụmụ ndị ikom Izrel, ya bụ Jekọb na ụmụ ụmụ ya, ndị sooro ya gaa Ijipt.

Ruben, ọkpara Jekọb

⁹ Ụmụ ndị ikom Ruben bụ,
Hanok, na Palu, na Hezron na Kami.

¹⁰ Ụmụ ndị ikom Simion bụ,
Jemuel, na Jamin, na Ohad, na Jakin, na Zoha, na Shaul. Nne Shaul bụ nwanyị Kenan.

¹¹ Ụmụ ndị ikom Livayi bụ,
Geshon, na Kohat, na Merari.

¹² Ụmụ ndị ikom Juda bụ,
Ia, na Onan, na Shela, na Perez, na Zera. Ma Ia na Onan nwuru n'ala Kenan.
Ụmụ ndị ikom Perez bụ,
Hezron na Hamul.

- 13 Ma ụmụ ndị ikom Isaka bụ,
Tola, na Puva, na Jashub, na Shìmron.
- 14 Ụmụ ndị ikom Zebulun bụ,
Sered, na Elon, na Jaliil.
- 15 Ndi a bụ ụmụ ndị ikom Lia
mụrụ Jekob n'ala Padan Aram. O
mụtakwa otu nwanyị aha ya bụ
Daina. Ụmụ ndị ikom na ndị inyom
ndị a dị iri atọ na atọ.
- 16 Ụmụ ndị ikom Gad bụ,
Zefon, na Hagi, na Shuni, na Ezbon, na Eri,
na Arodi na Areli.
- 17 Ụmụ ndị ikom Asha bụ,
Imna, Ishva, Ishvi na Beriya. Nwanne ha
nwanyị bụ Sera.
- Ụmụ Beriya bụ,
Heba na Malkiel.
- 18 Ndi a bụ ụmụ a mụrụ Jekob site
na Zilpa, odibo nwanyị ahụ Leban
kponyere Lia nwa ya nwanyị. Ha dị
iri na isii n'ọnụogụgụ.
- 19 Ụmụ ndị ikom Jekob site na Rachel nwunye
ya bụ,
Josef na Benjamin.
- 20 N'ala Ijipt, a mụrụ Josef Manase na
Ifrem, site na nwunye ya Asenat nwa
nwanyị Pọtifera, onye nchụaja nke On.
- 21 Ụmụ ndị ikom Benjamin bụ,
Bela, Beka, Ashbel, Gera, Neeman, Ehi, Rosh,
Mupim, Hupim na Aad.
- 22 Ndi a bụ ndị ikom nke Rachel mụrụ

Jekòb. Ha dị iri na anọ.

²³ Nwa nwoke nke Dan mụrụ bụ,
Hushim.

²⁴ Ụmụ ndị ikom Naftalị bụ,
Jaziil, na Guni, na Jeza, na Shilem.

²⁵ Ndi a bụ ụmụ ndị ikom a mụrụ Jekòb
site na Bilha, odibo nwanị ahụ Leban
kpọnyere nwa ya nwanị Rechel. Ha
niile dị asaa.

²⁶ Ya mere, ndi niile so Jekòb gaa Ijipt,
ndi bụ ụmụ ụmụ ya, na-agughị ndi
nwanị ụmụ Jekòb niile, di iri mmadu
isii na isii.

²⁷ Tinyere ụmụ ndi ikom abụọ amutara
nye Josef n'Ijipt, ndi si n'ezinaulo Jekòb gara Ijipt
di iri asaa.

²⁸ Jekòb zipurụ Juda ka jekwuru Josef ijuta ya
uzo Goshen. Mgbe ha rutere n'ala Goshen,

²⁹ Josef kwadoro inyinya ugbo ya gawa Goshen
izute nna ya Izrel. Mgbe Josef biara n'ihu nna ya,
o makuru ya, bee akwa ogologo oge.

³⁰ Izrel gwara Josef si, "Ugbu a ejikerela m
inwu, ebe m huru ihu gi anya ozo, mata na i
ka di ndu."

³¹ Mgbe ahụ, Josef gwara ụmụnne ya na ndi
ezinaulo nna ya niile si, "Ka m gaa koro Fero.
Ka m gaa si ya, 'Ụmụnne m na ezinaulo nna m,
ndi bi n'ala Kenan abiakwutela m.

³² Ha bụ ndi ozuzu aturu, ndi na-elekota anu
ulo. Ha chi igwe ewu na aturu ha, na igwe ehi

ha, na ihe niile ha ji biri.'

³³ Ya mere, ọ bụrụ na Fero akpọ unu juọ unu ajujụ si, 'Gịni bụ ọrụ aka unu?'

³⁴ Unu ga-asị ya, 'Ndị ohu gị bụ ndị ọzuzu anụ ụlọ site na mgbe anyị bụ ụmụnta, dika nna nna anyị ha bụ.' Mgbe ahụ, ọ ga-ekwe ka unu biri n'ala Goshen. N'ihia na ndị niile na-azụ ewu na atụrụ bụ ndị akporo asị n'ala Ijpt."

47

¹ Josef gara gwa Fero si, "Nna m na ụmụmne m ejirila igwe ewu na atụrụ ha, igwe ehi ha na ihe niile ha nwere site n'ala Kenan bịa n'ebe a. Ha nọ n'ala Goshen."

² Mgbe ọ gara igwa Fero okwu, o duuru mmadụ ise n'etiti ụmụmne ya ndị ikom gosi ha Fero.

³ Fero juru ụmụmne ya ajujụ si ha, "Gịni bụ ọrụ aka unu?"

Ha zara si ya, "Ndị ohu gị bụ ndị ọzuzu atụrụ dika nna nna anyị ha."

⁴ Ha kwukwara si, "Anyị bịaara inọ dika ọbia n'ala a n'ihia na unwu a siri oke ike n'ala Kenan. O nweghi nri igwe ewu na atụrụ anyị nwere iri n'ala ahụ. Ya mere, anyị na-ariọ ka i nye ndị ohu gị ike ka ha biri n'ala Goshen."

⁵ Fero gwara Josef si, "Nna gị na ụmụmne gị abiakwutela gị. Ha biri n'ala Goshen."

⁶ Ala Ijpt dikwa gị n'ihu. Horo ebe ọbula masiri gị nke dikwa ezi mma nye nna gị na ụmụmne gị ka ha biri. Ka ha biri na Goshen. O burukwa na i maara ndị ikom n'etiti ha ndị

nwere ike, mee ha ndị na-elekọta igwe anụ ụlọ m.”

⁷ Josef kpọtara nna ya Jekọb, mee ka o guzo n’ihu Fero. Jekọb nọ n’ebe ahụ gozie Fero.

⁸ Fero juru Jekọb si, “Ị gbaala afọ ole ugbu a?”

⁹ Jekọb zara Fero si ya: “Ebiela m dika onye ọbia nari afọ na iri afọ atọ. Onuogugu afọ ndi a ehighi nne, ma ha juputara n’ahuhu na nsogbu. Ma a norubeghi m onuogugu afọ nna m ha gbara mgbe ha biri n’uwa dika ọbia.”

¹⁰ Jekọb goziri Fero, site n’ihu ya puo.

¹¹ Ya mere, Josef mere ka nna ya na umunne ya biri n’ala Ijpt. O nyere ha ala kachasi mma n’ala ahụ na mpaghara Ramesis, dika Fero nyere n’iwu.

¹² Josef nyere nna ya na umunne ya na ezinaulo nna ya nri dika onuogugu nke umu ha si di.

Unwu na ukọ nri

¹³ Ma nri adighi n’ala ahụ niile n’ihi na unwu ahụ di nnoo njo. Ihe siri ike n’ala Ijpt ma n’ala Kenan n’ihi unwu a.

¹⁴ Josef chikotara ego niile di n’ala Ijpt, na n’ala Kenan, nke ndi mmadu ji kwuo ugwo nri ha zuru webata ha n’uloeze Fero.

¹⁵ Mgbe ego niile di ndi mmadu n’aka gwuchara n’ala Ijpt ma n’ala Kenan, ndi Ijpt niile biakwutere Josef si ya, “Nye anyi nri, gini mere anyi ga-eji nwuo n’ihu gi? Ego anyi agwula.”

¹⁶ Mgbe ahụ Josef zara si ha: “Jirinu anụ ụlọ unu kwuo ugwo nri m ga-enye unu, ebe o bu na ego unu agwula.”

17 Ya mere, ha kpụtaara Josef anụ ụlọ ha. Josef nyere ha nri n'ọ̀nọ̀dụ ịnyịnya ha, na aturu ha, na ewu ha, na ehi, na ịnyịnya ibu ha. O were nri zuo ha n'afọ ahụ n'ọ̀nọ̀dụ anụ ụlọ ha niile.

18 Mgbe afọ ahụ gafesiri, ha biakwutekwara ya n'afọ nke ozo si ya, "Anyi agaghị ezoro onyenwe anyi na ego anyi agwula, na igwe anụ ụlọ anyi bukwa nke gi. O nweghi ihe ozo foduru anyi karịa ahụ anyi na ala anyi.

19 Gini mere anyi ga-eji noo n'aguu n'ihu gi? Zuru anyi na ala anyi n'ọ̀nọ̀dụ ugwo anyi ga-akwu maka nri i ga-enye anyi. Ka anyi na ala anyi buru ndi ohu Fero. Nye anyi mkpuru ubi ka anyi diri ndu ghara inwu, ka ala a ghara ibu ihe togboro n'efu."

20 Ya mere, Josef zutaara Fero ala Ijpt niile. Ndi Ijpt niile n'otu n'otu rere ala ha n'ihu oke unwu ahụ dakwasiri ha. Mgbe ahụ, ala ha niile ghorọ nke Fero.

21 Ya mere, Josef si otu a mee ka ndi Ijpt niile ghoo ndi ohu Fero, site n'otu obodo n'ala ahụ ruo na nke ozo ya.

22 Ala nke Josef na-azutaghi n'oge a bu naani ala ndi nchujaja. N'ihu na ndi nchujaja si n'aka Fero na-enweta nri ha site n'oge ruo n'oge. Ha nwekwara nri na-ezuru ha site na oke ahụ Fero na-enye ha. Ya mere ha ereghi ala ha.

23 Mgbe ahụ, Josef gwara ndi mmadu ahụ niile okwu si, "Lee, azuola unu taa, zukwaa a ala unu nye Fero.

24 N'oge owuwe ihe ubi, otu uzo n'ime uzo ise nke ihe unu nwetara n'ubi unu bu nke Fero. Deberenu onwe unu uzo ano foduru ka o buru

ihe unu ga-akụ n'ubi na ihe unu ga-eri na ihe ndị ezinaulọ unu, na nke ụmuntakiri unu ga-eri.”

²⁵ Ha zara si ya, “Ị zoputala ndụ anyị. Ka anyị hụta amara n'ihu nna anyị ukwu. Anyị ga-abụ ndị ohu Fero.”

²⁶ Josef mere ka nke a buru iwu n'ala Ijipt niile ruo taa, na Fero ga-ewe otu ụzọ n'ime ụzọ ise nke ihe oḅula si n'ala. Naanị ihe si n'ala ndị nchụaja bu nke na-esoghị n'iwu a.

²⁷ Izrel biri na Goshen nke di n'ala Ijipt. Ha kpatara akụ hie nne, mubaa n'omumu, ma n'onuogugu.

²⁸ Jekob biri n'ala Ijipt afọ iri na asaa. Ya mere, afọ niile Jekob gbara bu nari afọ na iri afọ anọ na asaa.

²⁹ Mgbe ubochi onwu Izrel na-abiaru nso, o kpọrọ Josef nwa ya si ya, “O buru na m ahutala amara n'ihu gi, tinye aka gi n'okpuru apata m, kwee m nkwa na i ga-egosi m obi ebere na ezi ntukwasị obi. Elila m n'ala n'Ijipt.

³⁰ Kama, mgbe m nwuru, site n'ala Ijipt bupu m. Buru ozu m gaa lie ya ebe e liri nna m ha.”

O zara, “Aga m eme dika i kwuru.”

³¹ O siri ya, “Nuruo m iyi na i ga-eme ya.” Josef nuruo ya iyi. Izrel n'onwe ya, kpọrọ isiala dika o dabere n'elu mkpanaka ya.

48

Jekob agozie umu Josef

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, a gwara Josef si, “Lee nna gi na-aria oria.” Josef biliri duru umu ya ndi ikom abuo bu Manase na Ifrem gawa ileta ya.

² Mgbe a gwara Jekob okwu si ya, “Nwa gi nwoke Josef abiala ileta gi.” Izrel chikotara ume ya, jisie ike, nodu ala n’elu akwa ya.

³ Mgbe ahụ, Jekob siri Josef, “Chineke, Onye puru ime ihe niile gosiri m onwe ya na Luz, n’ala Kenan, ma goziekwa m.

⁴ O siri m, ‘Lee, aga m eme ka i mia mkpuru, baakwa uba n’onugogu. Aga m eme ka i ghoo ogbako otutu mba. Aga m enye gi ala a ka o buru ihe nketa ebighi ebi maka agburu gi ndi ga-esote gi.’

⁵ “Ugbu a, ana m eme umu gi ndi ikom abuo ndi a, ndi a mutara gi n’ala Ijpt, umu nke m. Ha abuo, Ifrem na Manase, ga-abu umu m, dika Ruben na Simion si buru umu m.

⁶ Ma umu ozo a ga-amutara gi ga-abu nke gi. O bu aha umunne ha ndi a ka a ga-eji mara ha n’ala nketa nke ha.

⁷ Ana m eme nke a n’ihi na mgbe m si Padan Aram puta, nne unu Rechel, nwuru n’ala Kenan mgbe anyi ka no n’uzo ije anyi n’ebe ditu anya site na Efrat. N’akuku uzo e si aga Efrat, ya bu Betlehem, ka m likwara ya.”

⁸ Mgbe Izrel huru umu ndi ikom abuo Josef kpo bia, o juru Josef ajuju si, “Ndi a, bu ndi ole?”

⁹ Josef zara nna ya si, “Ha bu umu ndi ikom ndi Chineke nyere m n’ebe a.”

Ya mere, Jekob gwara ya si, “Kpotara m ha, ka m gozie ha.”

¹⁰ N’oge a, Izrel adighi ahuzikwa uzo nke oma n’ihi ime agadi ya. Ya mere, Josef duuru umu ya ndi ikom ndi ahụ bia nso ebe nna ya no. Mgbe ahụ, Jekob suturu ha onu, makuo ha.

11 Izrel siri Josef, “O nweghi mgbe m lere anya na m ga-ahụ ihu gi ọzọ. Ma Chineke emeela ka m hụkwa ụmụ gi.”

12 Josef sitere n’ikpere* Jekob kupu ụmụ ya, bịa hulata isi ala. O kpuru ihu ya n’ala mgbe o mere nke a.

13 Josef kpọọrọ ha abụọ, Ifrem n’aka nri ya nke bụ aka ekpe Izrel, na Manase n’aka ekpe ya nke bụ aka nri Izrel, kpọta ha bịa nna ya nso.

14 Ma Izrel setiri aka nri bikwasị ya n’isi Ifrem, nwa nke nta. Ma aka ekpe ya ka o setipuru bikwasị n’isi Manase bụ ọkpara.

15 Mgbe ahụ, ọ gọziri Josef si ya.
“Ka Chineke, onye nna m ha

Ebrahim na Aizik jere ije n’ihu ya
Chineke onye burii Onye zuru m dika aturu
ogologo ndu m niile ruo taa,

16 Mmuo ozi ahụ naputara m site n’ihe egwu
niile,

ya gozie umu ndi ikom ndi a.
Ka ha buru ndi a kpokwasiri aha m
na aha nna m ha Ebrahim na Aizik,
ka ha mubaa
hie nne n’elu uwa.”

17 O wutere Josef mgbe o huru na nna ya bikwasiri aka nri ya n’isi Ifrem. O jidere aka nna ya iwepu ya n’isi Ifrem, ka o tukwasị ya n’isi Manase.

18 Mgbe ahụ, Josef siri nna ya, “I bikwasijoro aka gi. Onye a bụ ọkpara, bikwasị aka nri gi n’isi ya.”

* **48:12** I kuu mmadu n’ikpere, bu mmemme iji gosiputa na onye ahụ eku n’ikpere, a burula nwa onye ahụ kuu ya.

19 Ma nna ya juru, si ya, “Amaara m ihe m na-eme nwa m, Manase ga-agho oke obodo, ma nwanne ya nke nta ga-akarị ya idi ukwuu, n’ihi na umu umu ya ga-agho otutu mba di iche iche.”

20 O goziri ha n’ubochi ahụ si,
 “N’aha gi ka Izrel ga-ekwuputa ngozi a,
 ‘Ka Chineke mee gi dika Ifrem na Manase.’”
 Ya mere o buru uzọ kpọọ Ifrem tupu Manase.

21 Mgbe ahụ, Izrel gwara Josef okwu si ya,
 “Lee, mu onwe m na-aga inwu. Ma Chineke ga-anonyere unu, kpoghachikwa unu azu n’ala nna unu ha.

22 Mu onwe m na-enye gi otu akuku ugwu kari nke umunne gi, bu ala ugwu ahụ m sitere na mma agha m na uta m naputa ndi Amorit ka o buru nke gi.”

49

Jekob agozie umu ya

1 Mgbe ahụ, Jekob kpokotara umu ya ndi ikom niile n’otu si ha, “Zukonu ka m gwa unu ihe ga-adakwasị unu n’ubochi di n’ihu.

2 “Zukonu nuru, umu ndi ikom Jekob nuru okwu nna unu Izrel.

3 “Ruben, okpara m ka i bu,
 ume m, ihe ngosi mbu nke ike m,
 onye nsopuru kwesiri, onye mbu n’idi ike.

4 Onye na-agbanwe agbanwe dika mmiri di n’iyi,
 i gaghi abukwa onye mbu,
 n’ihi na i banyere n’ihe ndina nna gi,
 i dinara n’ihe ndina m, meruo ya.

- 5 “Simiõn na Livayi bu umunne.
Mma agha ha bu ngwa ihe ike.
- 6 Ka obi m ghara isonye n’izuzu ha,
ka m ghara isonye n’ogbako ha,
n’ihi na ha gburu mmadu n’oge iwe ha,
bipukwa nkwonkwo ukwu umu ehi na-
echeghi echiche.
- 7 Ihe a buru onu ka iwe ha bu, n’ihi na o di njo.
Onuma ha, o jobigara njo oke.
Aga m ekesa ha n’etiti umu Jekob
Kpasaa ha n’etiti ndi Izrel.
- 8 “Gi, Juda, umunne gi ga-eto gi.
Aka gi ga-adi n’olu ndi iro gi.
Umu ndi ikom nna gi ga-akpo isiala nye gi.
- 9 I bu nwa odum, gi, Juda,
i si n’ichu nta lota, nwa m.
Dika odum, o na-amakpu, na-edina ala,
dika nne odum, onye ga-anwa anwa kpotee
ya?
- 10 Mkpanaka eze agaghi esite n’ebe Juda no
wezuga onwe ya,
maobu mkpanaka onyendu esi n’agbata
ukwu ya puo,
tutuu ruo mgbe eze ahụ nwe ya ga-abia,
irube isi nke mba niile ga-abu nke ya.
- 11 O ga-ekenye inyinya ibu ya n’osisi vaini,
n’alaka kachasi mma ka o ga-ekenye nwa
inyinya ibu ya.*
O ga-asakwa uwe ya na mmanya.

* 49:11 Nke a na-egosiputa iba uba n’ebe o di ukwu, maobu mmadu ibu ogaranya.

- Uwe mwuda ya ka o ga-asukwa n'obara mkpuru vaini.
- 12 Anya ya ga-acha uhie uhie kariya mmanya vaini.
Eze ya ga-enwupukwa ocha kariya mmiri ara ehi.
- 13 “Zebulon ga-ebi n'akuku osimiri.
O ga-abu ebe izuike nye ugbo mmiri.
Oke ala ya ga-agbatipu ruo Saidon.
- 14 “Isaka di ike dika inyinya ibu na-amakpu n'etiti ogba aturu.
- 15 Mgbe o huru otu ebe izuike ya si di mma, hu otu ala ya si maa mma,
o ga-ehudata isi ya ibu ibu aru;
were onwe ya nye iru oru ike.
- 16 “Dan ga-eme ka ikpe ziri ezi rute ndi ya aka dika otu n'ime ebo Izrel.
- 17 Dan ga-adi ka agwo di n'akuku okporouzo,
di ka ajuala di n'uzo ohia,
nke na-ata inyinya n'ikiri ukwu,
si otu a mee ka onye na-agba inyinya dalaa azu.
- 18 “O ONYENWE ANYI, ana m ele anya nnaputa gi.
- 19 “Gad bu onye usuu ndi o-ji-egbe-aga ga-abiakwasi,
ma o ga-aluso ha ogu, चुकwa ha oso.
- 20 “Asha ga-esi n'ubi ya weputa nri gbara abuba,

nke na-adị ndị eze mma.

- 21 “Naftalị dika nne ele a hapuru ahapu,
nke na-amuputa umu ele mara mma.
- 22 “Dika osisi vaini a kuru n’akuku iyi,
nke alaka ya na-awasa rigoro n’elu mgbidi,
na nke na-amị ezi mkpuru, otu a ka Josef di.
- 23 Ndi na-agbata uta sitere n’obi ilu luso ya agha,
ha gbara ya akụ site n’ikpo asi.
- 24 Ma aka o ji jide uta nke ya adaghi mba,
ike agwughị ogwe aka ya,
n’ihi aka Onye di ike nke Jekob,
n’ihi Onye ozuzu aturu, Oke Nkume Izrel,
- 25 n’ihi Chineke nna gi, onye na-enyere gi aka,
n’ihi Onye puru ime ihe niile, ka o gozie gi,
site na ngozi nke eluigwe site n’elu,
ngozi nke osimiri di n’okpuru ala,
ngozi nke ara na akpanwa.
- 26 Ngozi niile nke nna gi, di ukwu kari, a,
ngozi niile nke ugu ukwu mgbe ochie,
kariakwa ngozi nke ugu nta mgbe ochie,
Ka ngozi ndi a di iche dikwasị n’isi Josef,
dikwasị n’egedege ihu Josef, onye bu
onyendu n’etiti umunne ya.
- 27 “Benjamin dika nkita ohia nke na-adogbu
anu.
N’ututu, o na-eri anu o dogburu.
N’anyasi o na-ekesakwa ihe o gbutere.”
- 28 Ndi a bu ebo iri na abuo di n’Izrel. Ihe ndi
a bukwa ihe nna ha gwara ha mgbe o goziri ha,
nye onye obula n’ime ha ngozi nke ruuru ya.

Ọnwụ Jekọb

²⁹ Emesịa, o nyere ha ndụmọdụ sị ha, “N’oge na-adighi anya site ugbo a, aga m anwụ. Unu aghaghị ili m n’ebe e liri nna m ha, n’ala Kenan, n’ime ọgba ahụ dị n’ọhia Efron, onye Het.

³⁰ N’ime ọgba dị n’ọhia Makipela, nke dị nso na Mamre, n’ala Kenan, ọhia Ebrahim zutara site n’aka Efron onye Het, maka ili ozu.

³¹ N’ebe ahụ ka e liri Ebrahim na Sera nwunye ya. N’ebe ahụ kwa ka e liri Aizik na Ribeka nwunye ya. N’ebe ahụ ka m liri Lia.

³² Ebrahim nna nna m zuru ala ahụ na ọgba dị n’ime ya site n’aka umụ Het.”

³³ Mgbe Jekọb kwuchara okwu ndụmọdụ ikpeazu ndị a nye umụ ya ndị ikom, ọ chikọtara ukwụ ya n’elu akwa, kuo ume ikpeazu. A chikọtara ya na ndị ya.

50

Olili Jekọb

¹ Josef dakwasiri n’ihu nna ya, kwaa akwa, sutukwa ya onu.

² Josef nyere iwu, ka ndị dibia na-ejere ya ozi gbasie ozu nna ya. Ya mere, ndị dibia ahụ gbasikwara Izrel.

³ O were ha iri ubochi anọ igbasi ozu, n’ihi na nke a bu oge o kwesiri iwe ha ime ya. Mgbe nke a gasiri, a kwara ya n’ala Ijipt iri ubochi asaa.

⁴ Mgbe oge iru ujụ gafesiri, Josef gwara ndị ulọ Fero sị ha, “Ọ buru na m ahutala amara n’ihu unu, biko, gwaranu m Fero otu a, sị ya,

⁵ ‘Nna m mere ka m ñuọra ya iyi mgbe ọ na-anwu, si, “Lee, agala m ñnwu, i ga-eli m n’ili m, nke m gwuuru onwe m n’ala Kenan.” Ugbu a, biko ka m gaa lie nna m, ma loğhachikwa.’”

⁶ Fero zara si ya, “Gaa lie nna gi dika o mere ka i ñuọ iyi na i ga-eme.”

⁷ Ya mere, Josef gara ili nna ya. Otutu ndi mmadu sokwa ya. Ndisi ochichi Fero, na ndi okenye ulo ya, na ndi okenye a ma ama n’ala Ijpt.

⁸ Ndi ozo bukwa ndi ulo Josef niile, umunne ya, na ndi ulo nna ya. Naani umuntakiri, na igwe ewu na aturu ha, na igwe ehi ha, ka ha hapuru n’ala Goshen.

⁹ Ma inyinya ugbo na ndi na-agba inyinya, so ya gaa. Igwe mmadu gara ije a buru ibu nke ukwuu.

¹⁰ Mgbe ha ruru ebe izocha oka nke Atad, n’ofe ozo nke Jodan, ha weere iti aka n’obi di ukwuu tie aka n’obi ha n’ebe ahụ. Josef ruru ujụ ubochi asaa maka nna ya n’ebe ahụ.

¹¹ Mgbe ndi bi n’ala Kenan huru oke iru ujụ nke ebe izocha oka nke Atad ahụ, ha sirị, “Nke a buuru ndi Ijpt iru ujụ di ukwuu.” N’ihi nke a, ha kporo ebe ahụ di nso na Jodan Ebel-Mizraim.

¹² Umụ Jekob mere dika nna ha gwara ha.

¹³ N’ihi na ha buuru ozu ya laa n’ala Kenan, lie ya n’ogba ahụ di n’ohia Makipela, nke bu ala ubi Ebrahim zuru dika ala olili ozu, site n’aka Efron, onye Het; n’akuku Mamre.

¹⁴ Emesia, Josef laghachiri Ijpt ya na umunne ya, na ndi niile sooro ya gaa olili ozu nna ya, ngwangwa elichara nna ya.

Josef agbaghara ụmụnne ya

¹⁵ Mgbe ụmụnne Josef hụrụ na nna ha anwụọla, ha sịrị, “Eleghi anya Josef ga-akpọ anyị asi, kwughachi anyị ụgwọ ihe ojọọ niile anyị mere ya?”

¹⁶ N’ihi nke a, ha zipurụ Josef ozi sị, “Nna gi nyere iwu a tupu ọ nwụọ.

¹⁷ ‘Gwa Josef sị ya, Ariọọ m gi, gbaghara ihe ojọọ niile ụmụnne gi mere, na mmehie ha mere megide gi.’ Ugbu a, gbaghara mmehie anyị bụ ndị ohu Chineke nna gi.” Mgbe Josef nūrụ ihe ha kwuru, ọ kwara akwa.

¹⁸ Ụmụnne ya bịakwara daa n’ihu ya, sị, “Anyị bụ ndị ohu gi.”

¹⁹ Ma Josef sịrị ha, “Unu atụla egwu. Abụ m Chineke onye na-ekpe ikpe nke m ga-eji taa unu ahụhụ?”

²⁰ Ọ bụ ezie na unu chere ime m ihe ojọọ, ma Chineke chere ya ka ọ bụrụ ezi ihe, iji debe ọtụtụ ndụ dika ọ na-eme taa.

²¹ Ya mere, ụjọ atụla unu. Mụ onwe m ga-azụ unu na ụmuntakiri unu.” Ọ kasiri ha obi, gwa ha okwu bara ha n’obi.

Ọnwụ Josef

²² Josef biri n’Ijpt, ya na ụmụnne ya, na ndị ulọ ha. Josef gbara nari afọ na iri.

²³ Josef hụrụ ụmụ Ifrem, na ụmụ ụmụ ya. Ọ nọkwa ndụ hụ ụmụ Makia nwa Manase, ndị e kukwasiri n’ikpere ya.

²⁴ Mgbe ahụ, Josef sịrị ụmụnne ya, “Agala m inwụ, ma Chineke ga-abia ileta unu. Ọ ga-esi n’ala a kpọpụta unu kpogakwa unu n’ala ahụ

ọ n'ụrụ Ebrahim na Aizik na Jekob iyi, na ọ ga-enye ha.”

²⁵ Mgbe ahụ, Josef mere ka ụmụ Izrel n'ọrọ ya iyi si, “Mgbe Chineke b'ara ileta unu, unu aghaghị i site n'ebe a ch'ọrọ ọkpukpu m.”

²⁶ Josef nwurụ mgbe ọ gbara nari afọ na iri. Ha gbasiri ozu ya, tinye ya n'ime igbe ozu, n'ala Ijpt.

**Biblica® Baiḅḅuḅ Nṣo n'Igbo Ndị Ugbu a nke
dịrị onye ọbụla igu**
The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria:
**Biblica® Baiḅḅuḅ Nṣo n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị
onye ọbụla igu**

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Igbo

Contributor: Biblica, Inc.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Baiḅḅuḅ Nṣo n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị onye ọbụla igu

Ndị Biblica, Inc. degharịrị ya n'afọ © 1980, 1988, 2019, 2020

Biblica® Open Igbo Contemporary Bible™

Copyright © 1980, 1988, 2019, 2020 by Biblica, Inc.

"Biblica" bụ akara e ji mara ụlọ ọrụ a, nke edebanyere dika iwu si kwado n'ụlọ ọrụ dị n'obodo United States, ebe a na-enye akara a na ikike maka azụm ahịa ndị Biblica, Inc. Ọ bụ ha ka e nyere ikike idenye ya.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 13 Apr 2023

e2303256-375f-5385-8ff3-d387f2bc9c78